

Α.Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ».**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2013

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΦΑΒΑ ΜΑΡΙΑ
Α.Μ. 2004139

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΒΥΘΟΥΛΚΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	Σελ.7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	Σελ.9

ΜΕΡΟΣ Α

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1.1. Πολιτισμός.....	Σελ.11
1.2. Βασικές έννοιες πολιτισμού.....	Σελ.13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1. Πολιτιστική Πολιτική (σκοποί – έννοια και μέσα).....	Σελ.15
2.2. Πολιτιστική Πολιτική της Ε.Ε.....	Σελ.17
2.2.1. Πολιτιστικά Προγράμματα της Ε.Ε.....	Σελ.19
2.3. Πολιτιστικός προγραμματισμός στην Ελλάδα.....	Σελ.22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1. Η Τ.Α ως φορέας άσκησης Πολιτιστικής Πολιτικής.....	Σελ.25
--	--------

3.2. Θεσμικές μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων από την Τ.Α.....	Σελ.26
3.2.1 Λειτουργία του θεσμού των ΔΕΠΑ και των πνευματικών κέντρων.....	Σελ.28

ΜΕΡΟΣ Β

ΑΣΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

4.1. Γενικές πληροφορίες για το Ν. Μεσσηνίας.....	Σελ.30
4.2. Γεωμορφολογικά στοιχεία.....	Σελ.31
4.3. Κλίμα.....	Σελ.33
4.4. Σπορ και δραστηριότητες.....	Σελ.33
4.5. Διασκέδαση.....	Σελ.33
4.6. Προσβασιμότητα.....	Σελ.34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ – ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

5.1. Ιστορική πολιτιστική αναδρομή.....	Σελ.36
5.2. Εικόνα και προβολή της πόλης.....	Σελ.38
5.3. Δυναμικά χαρακτηριστικά δημιουργικότητας της πόλης.....	Σελ.38
5.4. Πολιτιστικά χαρακτηριστικά της πόλης.....	Σελ.40

5.4.1. Μουσεία και Πινακοθήκες.....	Σελ.41
5.4.2. Βιβλιοθήκες.....	Σελ.47
5.4.3. Θέατρα.....	Σελ.50
5.4.4 Ωδεία/Σχολές χορού και μουσικής.....	Σελ.52
5.5. Πολιτιστικές δομές και οργανώσεις.....	Σελ.57
5.5.1. Δημοτικό πνευματικό κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος λαϊκή σχολή».....	Σελ.57
5.5.2. Κέντρο νέων.....	Σελ.59
5.5.3. Κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης Καλαμάτας.....	Σελ.61
5.5.4. «ΦΑΡΙΣ» Κοινωφελής επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας.....	Σελ.62
5.5.5. Λύκειον Ελληνίδων Καλαμάτας.....	Σελ.64
5.5.6. Μορφωτικός σύλλογος Μεσσηνίας.....	Σελ.65
5.5.7. Πολιτιστικός οργανισμός «Οι δρόμοι της ελιάς».....	Σελ.67
5.5.8. Φωτογραφική λέσχη Καλαμάτας.....	Σελ.68
5.6. Πολιτιστικά δρώμενα στην Καλαμάτα.....	Σελ.69

ΜΕΡΟΣ Γ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

6.1. Στόχοι της έρευνας.....	Σελ.80
6.2. Δειγματοληψία και ερωτηματολόγιο.....	Σελ.80

6.3. Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων.....	Σελ.82
6.4. Συμπεράσματα έρευνας.....	Σελ.97
6.5. Προτάσεις έρευνας.....	Σελ.98

ΜΕΡΟΣ Δ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1. Συμπεράσματα.....	Σελ.100
7.2. Προτάσεις.....	Σελ.101

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Ερωτηματολόγιο.....	Σελ.103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Πρόγραμμα εκδηλώσεων πολιτιστικό καλοκαίρι 2012.....	Σελ.108
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: Διευθύνσεις και τηλέφωνα επικοινωνίας πολιτιστικών χαρακτηριστικών της Καλαμάτας.....	Σελ.113
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	Σελ.119

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

- Α.Μ.Ε.Α.: Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.
- ΒΙ.ΠΕ.: Βιομηχανική Περιοχή.
- Δ.Ε.Π.Α.: Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης.
- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.: Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο.
- Δ.Κ.Κ.: Δημοτικός Κοινοτικός Κώδικας.
- Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.: Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών.
- Ε.Λ.Σ.: Εθνική Λυρική Σκηνή.
- Ε.Ο.Κ.: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα.
- Ε.Ο.Τ.: Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού.
- Ε.Ρ.Τ.: Ελληνική Ραδιοφωνία & Τηλεόραση.
- Κ.Α.ΝΕ.: Κοινωνική Ανάπτυξη Νέων.
- Κ.Ε.Κ.: Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- ΚΕ.ΠΕ.: Κέντρο Προγραμματισμού & Οικονομικών Ερευνών.
- Λ.Ε.Κ.: Λύκειο Ελληνίδων Καλαμάτας.
- Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.
- Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Π.Ε.Α.: Πτέρυγα Εκπαίδευσης Αέρος.
- Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα.
- Π.Π.Κ.: Πνευματικό Πολιτιστικό Κέντρο.
- Τ.Α.: Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- ΥΠ.ΠΟ.: Υπουργείο Πολιτισμού.
- Φ.Ε.Κ.: Φύλλα Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.
- Φ.Λ.Κ.: Φωτογραφική Λέσχη Καλαμάτας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει φανερό ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να παίζει ένα σπουδαίο και συνεχώς αναβαθμισμένο ρόλο στο πολιτικό- κοινωνικό- οικονομικό γίγνεσθαι, τόσο σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στον Ελλαδικό χώρο.

Στις μέρες μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε πρωτοβουλίες και παρεμβάσεις για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της, μεριμνώντας μέσα σ' αυτό το πλαίσιο και για τον πολιτισμό.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία προσπαθεί να προσεγγίσει το νέο ρόλο της Τ.Α στον τομέα του πολιτισμού.

Πιο συγκεκριμένα στο Α' Μέρος γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση του πολιτισμού, αναλύονται η έννοια, οι σκοποί και τα μέσα πραγμάτωσης της πολιτιστικής πολιτικής, όπως και ποια είναι η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πολιτιστική ανάπτυξη των κρατών καθώς και πώς γίνεται η άσκηση πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Εν συνέχεια το Β' Μέρος αναφέρεται στην άσκηση πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, εξετάζοντας την περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας. Το ερευνητικό μέρος αυτής της εργασίας στηρίζεται σε επίσημα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από το Δήμο Καλαμάτας, τις Δημοτικές επιχειρήσεις καθώς και μέσω του διαδικτύου.

Στο Γ' Μέρος της πτυχιακής εργασίας γίνεται παρουσίαση πρωτογενούς έρευνας με ερωτηματολόγιο και τα συμπεράσματα αυτού, σχετικά με το ποιες πολιτιστικές δραστηριότητες προτιμούν οι κάτοικοι της περιοχής του Δήμου Καλαμάτας.

Τέλος, στο Δ' Μέρος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας καθώς και προτάσεις για καλύτερη ανάπτυξη και διαχείριση των πολιτιστικών δρώμενων του Δήμου Καλαμάτας.

Συμπερασματικά η παρούσα πτυχιακή εργασία φιλοδοξεί, να παρουσιάσει μια γενική εικόνα της θεσμοθετημένης τοπικής πολιτιστικής πολιτικής, να ενημερώσει για τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η πολιτιστική πολιτική από το Δήμο Καλαμάτας,

καθώς επίσης και να μας δείξει τρόπους διαχείρισης και βελτίωσης του πολιτιστικού τομέα του Δήμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γενικά παραδεκτό ότι ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος συνεχώς αναβαθμίζεται τόσο στον Ελλαδικό όσο και στο διεθνή χώρο, καλείται να ανταπεξέλθει στο νέο διττό του χαρακτήρα, πολιτικό- διοικητικό (αναφέρεται στην αποκέντρωση και στην ανάληψη, από τους ΟΤΑ των διαφόρων βαθμών, λειτουργιών δημόσιου χαρακτήρα) και αναπτυξιακό (αναφέρεται στην κοινωνικό, οικονομική, τοπική ανάπτυξη). Έτσι, η Τ.Α μπορεί να συμβάλλει στην Πολιτιστική ανάπτυξη, αναλαμβάνοντας δραστηριότητες που στοχεύουν στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της τοπικής κουλτούρας.

Στα πλαίσια του αναπτυξιακού ρόλου που έχει σήμερα η Τ.Α κινείται και η παρούσα πτυχιακή εργασία, προσπαθώντας να μελετήσει και να ερμηνεύσει την άσκηση της πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, από το Δήμο Καλαμάτας.

Απώτερος σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα όπως: σε ποιο βαθμό συμβάλει ο Δήμος στην παραγωγή πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών; είναι επαρκής η πολιτιστική υποδομή του Δήμου; Κατά πόσο είναι βιώσιμοι οι πολιτιστικοί φορείς, αλλά και ποιες σχέσεις αναπτύσσονται μεταξύ των φορέων άσκησης πολιτιστικής πολιτικής. Όλα αυτά τα ερωτήματα εξετάζονται προκειμένου να διαπιστωθεί το επίπεδο πολιτιστικής υποδομής και ανάπτυξης στην πόλη της Καλαμάτας.

Επομένως η παρούσα πτυχιακή εργασία δεν αποσκοπεί μόνο στην παρουσίαση της πολιτιστικής δραστηριότητας του Δήμου, αλλά και σε μια αντικειμενική θεώρηση του παραγόμενου πολιτιστικού έργου.

Αναλυτικά στο Κεφάλαιο 1 της εργασίας γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση του πολιτισμού και των βασικών εννοιών του.

Στο Κεφάλαιο 2 αναλύονται η έννοια, οι σκοποί και τα μέσα της πολιτιστικής πολιτικής, γίνεται μνεία για τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πολιτιστική ανάπτυξη των κρατών- μελών αυτής μέσω των πολιτιστικών προγραμμάτων τους καθώς επίσης αναλύεται και ο πολιτιστικός προγραμματισμός στην Ελλάδα.

Στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται η πολιτιστική πολιτική σε τοπικό επίπεδο με φορέα άσκησης την Τ.Α καθώς και τις θεσμικές μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Το Κεφάλαιο 4 αποτελείται από γενικές πληροφορίες σχετικά με τον Ν. Μεσσηνίας. Περιγράφει τα γεωμορφολογικά στοιχεία του, το κλίμα του, καθώς επίσης και τρόπους πρόσβασης και διασκέδασης.

Στο Κεφάλαιο 5 γίνεται μια ιστορική πολιτιστική αναδρομή της πόλης. Παρουσιάζονται τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά της και οι πολιτιστικές δομές και οργανώσεις της.

Στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται μέσα από ερωτηματολόγιο τα αποτελέσματα μιας έρευνας σχετικά με τις πολιτιστικές δραστηριότητες του Δήμου Καλαμάτας, καθώς επίσης και τα συμπεράσματα αυτής.

Τέλος, στο Κεφάλαιο 7 παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας καθώς και προτάσεις για καλύτερη ανάπτυξη και διαχείριση των πολιτιστικών δρώμενων του Δήμου Καλαμάτας.

ΜΕΡΟΣ Α

Θεωρητική προσέγγιση Πολιτισμού και Πολιτιστικής Πολιτικής σε Ευρωπαϊκό και Τοπικό επίπεδο

Κεφάλαιο 1 : Εννοιολογικές Διασαφηνίσεις και Θεωρητικό Υπόβαθρο.

1.1 Πολιτισμός και Κουλτούρα.

Ο όρος «Πολιτισμός», αν και χρησιμοποιείται ευρύτατα, δεν έχει σαφές και ξεκάθαρο περιεχόμενο. Είναι επιδεκτικός πλήθους ερμηνειών, δεδομένου του εύρους του πεδίου των στοιχείων-συνιστωσών που καλύπτουν το εννοιολογικό του πλαίσιο. Αναφέρεται κυρίως «στο σύνολο των υλικών και πνευματικών αξιών και επιτευγμάτων που κληροδοτούνται από γενιά σε γενιά στο πέρασμα των χρόνων διαμορφώνοντας μια κοινή μνήμη-εικόνα για ένα σύνολο ατόμων και δημιουργώντας κατ' επέκταση το αίσθημα μιας κοινής αφετηρίας, κοινών αναφορών και βιωμάτων, παραπέμποντας σε μια πορεία σταθερής προόδου, κοινωνικής και οικονομικής»¹.

Οι απόψεις που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί σχετικά με τις παραπάνω αξίες, επικαλούνται κριτήρια ιδεολογικά, ταξικά, πολιτικά κ.α. Με την ευρεία έννοια, ο πολιτισμός δεν είναι παρά το σύνολο της καθημερινής ζωής, η ποιότητά της, οι συνθήκες του περιβάλλοντος, της εργασίας, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου κτλ.

Ο Γ. Μπαμπινιώτης, με τον όρο «Πολιτισμός» αναφέρεται στα εκλεπτυσμένα ήθη και στην πνευματική ανάπτυξη, στη συμπεριφορά, στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, στην αισθητική έκφραση και στον τρόπο ζωής ενός κοινωνικού συνόλου². Ο πολιτισμός μπορεί να θεωρηθεί σαν τη δεύτερη φύση που δημιουργήθηκε από τους ανθρώπους μέσω της εργασίας και των γνώσεών τους. Χάρη δε στον πολιτισμό, τα μέλη του κοινωνικού συνόλου αναγνωρίζονται μεταξύ τους, εντάσσονται στο

¹ Ευγ. Μπιτσάνη, 2004, «Πολιτιστική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σχεδιασμός Πολιτιστικής Πολιτικής & Πολιτιστικού Προϊόντος», «έννοια πολιτισμού & κουλτούρας», εκδ. Διόνικος, σελ. 29.

² Γ. Μπαμπινιώτης, «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Β' Έκδοση Γ' Ανατύπωση, Κέντρο Λεξικολογίας Αθήνα 2006, σελ. 1441.

κοινωνικό σύνολο, αποκτώντας έτσι την ατομική τους ταυτότητα και συμμετέχουν στη ζωή μέσα από την ένταξή τους σε αυτή³.

Ο όρος «Πολιτισμός» είναι σχετικά νέος. Προέρχεται από μετάφραση του αγγλικού όρου “civilization”, του γαλλικού “civilisation”, και του γερμανικού “zivilisation”. Ακόμη, με τη λέξη «Πολιτισμός» αποδόθηκε και ο όρος “culture” στα γαλλικά, “culture” στα αγγλικά, “kultur” στα γερμανικά. Ο όρος “culture” αποδίδεται συνήθως με τη λέξη «κουλτούρα», χωρίς ωστόσο να λείπουν οι περιπτώσεις μετάφρασης του όρου και ως «πολιτισμός», γεγονός που συνεπάγεται συγχύσεις εννοιολογικού τύπου και προβλήματα αποσαφήνσεων και διατυπώσεων. Οι δύο όροι, “civilization” (πολιτισμός) και “culture” (κουλτούρα) χρησιμοποιούνται αντίστοιχα για τη διάκριση του «πολιτισμού» σε α) «υλικό πολιτισμό» (civilization), που περιλαμβάνει τα υποσύνολα επιστήμη, τεχνολογία κτλ. και β) «πνευματικό πολιτισμό» (culture), που περιλαμβάνει τα υποσύνολα τέχνη, θρησκεία, παιδεία, φιλοσοφία κτλ⁴.

Από κοινωνιολογικής πλευράς, ο πολιτισμός ερμηνεύεται και ως στοιχείο κοινωνικής συνοχής, αποτελώντας σημείο αναφοράς της συλλογικής ταυτότητας κι επιτελώντας ταυτόχρονα τρεις σημαντικές λειτουργίες για το κοινωνικό σύνολο, αυτές της αναγνώρισης, της ένταξης και της συμμετοχής. Χάρη στον πολιτισμό, τα μέλη του κοινωνικού συνόλου αναγνωρίζονται μεταξύ τους, εντάσσονται στο κοινωνικό σύνολο, αποκτούν την ατομική τους ταυτότητα, και συμμετέχουν στη ζωή μέσα από την ένταξή τους αυτή⁵.

Ο πολιτισμός ως πολιτιστικό σύνολο διαχωρίζεται συχνά σε μεγάλα σύνολα όπως αυτά του ασιατικού, του ευρωπαϊκού ή του αμερικάνικου πολιτισμού, σύνολα τα οποία με τη σειρά τους διαχωρίζονται σε υποσύνολα, όπως ελληνικός, κέλτικος πολιτισμός κτλ. Η παραπάνω διάκριση σχετίζεται με τον εθνοκεντρικό χαρακτήρα του πολιτισμού, ενώ μια άλλη διάκριση με κριτήριο τα εξελικτικά στάδια του πολιτισμού, διαχωρίζει αυτόν σε παλαιολιθικό, νεολιθικό, αρχαίο, μεσαιωνικό κτλ⁶.

³ Cuche Denys (Μ. Λεοντσίνι επιμ.), «Η έννοια της κουλτούρας στις κοινωνικές επιστήμες», Αθήνα 2001, σελ. 26-29.

⁴ Ρόζενταλ Μ., Φιλοσοφικό Λεξικό Γνώσης, Αθήνα 1976, σελ. 706.

⁵ Τσαούσης Γ. Δ, Προβλήματα Ιστορίας & Ιστορικής Μεθοδολογίας, Θεμέλιο, Αθήνα 1983, σελ. 117.

⁶ Ευγ. Μπιτσάνη, 2004, «Πολιτιστική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σχεδιασμός Πολιτιστικής Πολιτικής & Πολιτιστικού Προϊόντος», εκδ. Διώνικος, σελ.30.

1.2 Βασικές Έννοιες Πολιτισμού.

Συναφείς και αλληλένδετες είναι οι ακόλουθες έννοιες που αποτελούν ενότητες του πολιτισμού :

α) **Πολιτιστική Ανάπτυξη** : Πρόκειται για μία διαδικασία ποιοτικής αναβάθμισης των πολιτών μιας συγκεκριμένης περιοχής. Η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται με την συμμετοχή των πολιτών στις πολιτιστικές δραστηριότητες της περιοχής.

β) **Πολιτιστικά Αγαθά** : Είναι τα κινητά και ακίνητα αγαθά που προέρχονται από τον πνευματικό πολιτισμό και έχουν μεγάλη σημασία για την πολιτιστική ζωή. Τέτοια είναι, για παράδειγμα, τα μνημεία, τα χειρόγραφα της ιστορίας, τα βιβλία, αλλά και η γλώσσα, οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα, η μουσική, ο χορός. Η παραγωγή πολιτιστικών αγαθών συμβάλλει στη μεγιστοποίηση του πολιτιστικού κεφαλαίου μιας χώρας και ενισχύει την πολιτιστική της ταυτότητα, καθώς δίνει το στίγμα της μέσα στο σύνολο των χωρών.

γ) **Πολιτιστικές Αξίες** : Πρόκειται για τις αξίες που αφορούν τις ανθρώπινες δραστηριότητες, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο, και έχουν παγκόσμια ισχύ. Μερικές από τις παγκοσμίως αποδεκτές πολιτιστικές αξίες είναι της ανθρώπινης ζωής και η αξία της πολιτιστικής δραστηριότητας.

δ) **Πολιτιστική Δραστηριότητα** : Είναι η οργανωμένη επικοινωνία των καταναλωτών - χρηστών με τα πολιτιστικά προϊόντα – αγαθά, η χρησιμοποίηση και η αξιοποίηση τους. Η επικοινωνία αυτή παίρνει διαστάσεις κοινωνικού φαινομένου και είναι απαραίτητα για τη πολιτιστική εξέλιξη μιας κοινωνίας.

ε) **Πολιτιστική Δημοκρατία** : Πρόκειται για ένα σύστημα στο οποίο οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες δεν πηγάζουν από τις κεντρικές εξουσιαστικές Αρχές, αλλά αποτελούν αποκεντρωμένες δραστηριότητες. Με αυτό το σύστημα ενισχύεται η πολιτιστική δράση της περιφέρειας. Επομένως, η πολιτιστική δημοκρατία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της πολιτιστικής πολιτικής.

στ) **Πολιτιστική Δημιουργικότητα** : Είναι η δημιουργικότητα που αναπτύσσεται σε ορισμένες περιφέρειες και σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όταν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες. Η δημιουργικότητα αυτή αφορά σε πολιτιστικό επίπεδο. Ενδεικτικό παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφέραμε την Αθήνα του 5^{ου} αιώνα π.Χ.

ζ) **Πολιτιστική Ταυτότητα** : Είναι η συλλογική ταυτότητα , η συνείδηση που έχουν τα μέλη του κοινωνικού συνόλου ότι αποτελούν ένα σύνολο ξεχωριστό και διαφορετικό από όλα τα άλλα. Η ιδιαιτερότητα της ομάδας αναγνωρίζεται από τα άλλα κοινωνικά σύνολα ως διακριτικό της χαρακτηριστικό.

η) **Πολιτιστική Εικόνα** : Είναι το σύνολο βασικών και ομοιογενών κοινών χαρακτηριστικών που διακρίνουν την πολιτιστική οντότητα μιας ομάδας, ή κοινότητας, ή έθνους, σε σχέση με άλλες αντίστοιχες ομάδες⁷.

⁷ Ευγ. Μπιτσάνη, 2004, «Πολιτιστική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σχεδιασμός Πολιτιστικής Πολιτικής & Πολιτιστικού Προϊόντος», εκδ. Διόνικος, σελ.40-42.

Κεφάλαιο 2 : Πολιτιστική Πολιτική.

2.1 Πολιτιστική Πολιτική (Έννοια- σκοποί- Μέσα).

Η πολιτιστική πολιτική μπορεί να οριστεί ως ένα σύστημα σκοπών, μέσων και φορέων που συνδυάζονται σε ένα πρόγραμμα για να επιτύχουν τη γνώση, ενίσχυση και διάδοση του πολιτιστικού φαινομένου μιας κοινότητας για μια δεδομένη χρονική περίοδο⁸.

Ο ρόλος του κράτους μέσα από την άσκηση Πολιτιστικής Πολιτικής είναι να εξασφαλίσει τη συντήρηση και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την προώθηση και τη διάδοση των πολιτιστικών αγαθών.

Όπως προκύπτει από τη διεθνή βιβλιογραφία⁹ οι κύριοι σκοποί μιας κεντρικά κατευθυνόμενης πολιτιστικής πολιτικής είναι :

α) Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής ταυτότητας.

β) Η ενίσχυση της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας.

γ) Η ανάπτυξη όρων λαϊκής συμμετοχής με στόχο την ψυχαγωγία αλλά και τη δημιουργία των πολιτιστικών αγαθών.

δ) Η προώθηση και ενίσχυση της πολιτιστικής επικοινωνίας με χώρες του εξωτερικού, καθώς και η βελτίωση της πολιτιστικής εικόνας της χώρας στο εξωτερικό.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών που τίθενται από την πολιτεία θα πρέπει να αναλύονται σε επιμέρους στόχους και την υπόδειξη συγκεκριμένων μέσων για τη σταδιακή επίτευξη των στόχων αυτών. Οι σκοποί αυτοί συνήθως¹⁰ συνοδεύονται από

⁸ Ντ. Κόνσολα, 1998, «Θέματα Πολιτιστικής Πολιτικής», σελ. 15.

⁹ Ντ. Κόνσολα, 1995, «Η Διεθνή προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς», σελ. 26-27, 47-48.

¹⁰ Σκια Χ., «Διδακτορική διατριβή με τίτλο Ανάλυση της Διαδικασίας της Πολιτιστικής Ανάπτυξης σε Τοπικό Επίπεδο.», Καλαμάτα 1998.

τις ανάλογες ενέργειες της πολιτείας που θα βοηθήσουν στην πολιτιστική αναβάθμιση της ζωής των πολιτών, ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στην όλη πολιτιστική δραστηριότητα της χώρας τους αλλά και να καθίστανται κοινωνικοί της παγκόσμιας πολιτιστικής δημιουργίας.

Τα κύρια μέσα πολιτιστικής πολιτικής για τη συντήρηση, προώθηση και διάδοση των πολιτιστικών αγαθών, είναι :

α) Η αξιοποίηση των πολιτιστικών προτύπων : Η σημασία του πολιτιστικού προτύπου, δηλαδή του συνόλου των θέσεων και απόψεων του πληθυσμού της περιφέρειας, στην αξιολόγηση των πολιτιστικών αξιών και στην προώθηση της αναπτυξιακής ιδέας είναι αναμφίβολα μεγάλη. Η αλληλεξάρτηση των οικονομικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, σε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης, επιβάλλει την ισόρροπη συμμετοχή των δύο αυτών πόλων (του οικονομικού και του πολιτιστικού), προκειμένου να επιτευχθεί ο σχεδιασμός ολοκληρωμένης περιφερειακής πολιτικής.

β) Η αξιοποίηση του πολιτιστικού χρόνου : Η πολιτική για τον πολιτιστικό χρόνο έχει ως στόχο την επέκταση των δικαιωμάτων εκπαιδευτικής και πολιτιστικής άδειας, προωθώντας τη μέγιστη ελαστικότητα ωρών εργασίας και ημερήσιου εργάσιμου χρόνου, με την οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων στον ελεύθερο χρόνο των εργαζομένων.

γ) Η πολιτιστική υποδομή : Ένα από τα κύρια μέσα της περιφερειακής πολιτικής είναι οι οικονομική και κοινωνική υποδομή. Στην τελευταία περιλαμβάνεται και η πολιτιστική υποδομή¹¹. Έτσι, χωρίς την ύπαρξη βιβλιοθηκών, μουσείων, πινακοθηκών, πνευματικών και πολιτιστικών κέντρων, θεάτρων και καλλιτεχνικών σχολών δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη της πολιτιστικής ζωής.

δ) Η αξιοποίηση των μέσων επικοινωνίας : Η πολιτιστική δυναμική ενισχύεται από τα μέσα επικοινωνίας, που λόγω των αλμάτων στην τεχνολογία, συνεχώς βελτιώνονται και επεκτείνονται σε νέες χρήσεις. Η περιφερειακή πολιτιστική πολιτική αξιοποιεί τα νέα μέσα επικοινωνίας για τη διάδοση των πολιτιστικών αγαθών, την προώθηση της δημιουργικότητας και την ενίσχυση της

¹¹ Κόνσολα Ντ., «Διεθνής παρουσία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής κληρονομιάς», Αθήνα 1982, εκδ. Παπαζήση

πολιτιστικής ταυτότητας. Με τη χρήση των νέων μέσων, επίσης, δύναται ευκολότερα να επιτύχει τους σκοπούς της μέσω της άμεσης πρόσβασης στο σύνολο σχεδόν του πληθυσμού της περιφέρειας.

ε) Η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος : Σε κάθε σύγχρονο πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης, η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, αποτελεί έναν από τους κύριους σκοπούς του. Η καταγραφή, η συντήρηση, η επιστημονική έρευνα και η έκθεση στο κοινό των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς μιας περιφέρειας, αποτελεί πάντα κύριο μέλημα της πολιτιστικής της πολιτικής.

2.2 Πολιτιστική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην ιδρυτική Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Ρώμη το 1958 δεν υπήρχε καμία αναφορά στον πολιτισμό. Ωστόσο, δεν απουσίαζε ο προβληματισμός για τα πολιτισμικά ζητήματα, δεδομένου ότι ο πολιτισμός έχει πολιτικό και οικονομικό χαρακτήρα. Ο πολιτικός χαρακτήρας του πολιτισμού απορρέει από το γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι ανήκουν στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό. Ο οικονομικός χαρακτήρας του πολιτισμού απορρέει από το γεγονός ότι υφίσταται πολιτισμική βιομηχανία (εκδόσεις, τηλεόραση, τουρισμός, κινηματογράφος), η οποία καλύπτει σημαντικό μέρος των διεθνών συναλλαγών, κυρίως, με τα μέσα διάδοσης (τηλεόραση κ.λπ.).

Για πρώτη φορά το 1969 συζητήθηκαν στην Ε.Ο.Κ. (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) θέματα σχετικά με τον πολιτισμό.

Το 1977 η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ανέλαβε να υλοποιήσει τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι οποίες είχαν παρθεί το 1974 και το 1976, μέσα από μία σειρά μέτρων που αφορούσαν:

- Την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτιστικών αγαθών.
- Την ελεύθερη κυκλοφορία των καλλιτεχνών.

- Την εναρμόνιση της φορολογίας.
- Την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.
- Τη συνεργασία μεταξύ των πολιτιστικών φορέων και ινστιτούτων¹².

Στη συνάντηση κορυφής της Στουτγάρδης το 1983, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα πολιτιστικά.

Το 1985 ξεκινά ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας από την Αθήνα (ύστερα από πρόταση της Μ. Μερκούρης).

Το μεγάλο πολιτιστικό άλμα έγινε το 1987 με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για προώθηση της πολιτιστικής δράσης, η οποία έγινε δεκτή από το Συμβούλιο Υπουργών το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου.

Η ανακοίνωση περιείχε τα εξής σημεία :

- Δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου.
- Προώθηση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας.
- Πρόσβαση στις πολιτιστικές πηγές.
- Πολιτιστική κατάρτιση.
- Πολιτιστικό διάλογο με τον υπόλοιπο κόσμο¹³.

Σημαντικό σταθμό στον τομέα του πολιτισμού αποτελεί η Συνθήκη του Μάαστριχτ, όπου στο άρθρο 128 αναφέρεται στον πολιτισμό και περιγράφει τις δράσεις που πρέπει να ακολουθήσει η Κοινότητα για να συμβάλλει στη διάδοση του πολιτισμού και να οδηγηθεί σε συνεργασία με τρίτες χώρες.

Τέλος, κρίνεται αναγκαίο να αναφερθούμε στον Ευρωπαϊκό Αστικό Χάρτη (1980-1982), ένα από τα θέματα του οποίου είναι «Πόλη και Πολιτισμός». Σύμφωνα με αυτόν η πολιτιστική πολιτική μπορεί να οδηγήσει στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.

¹² Ευγ. Μπιτσάνη, «Η Πολιτιστική Πολιτική της Ε.Ε, στο: Πολιτισμική Διαχείριση και Περιφερειακή Ανάπτυξη», σελ. 255-276.

¹³ Άννα Χαρίτου, 1992, «Η Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Ανάπτυξη, στο: Τοπική Αυτοδιοίκηση-Ανάπτυξη», τευχ. 2, σελ. 51.

Οι αρχές του Χάρτη για το θέμα «Πόλη και Πολιτισμός», είναι :

- Όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα στην πολιτιστική ζωή.
- Η πολιτιστική ανάπτυξη των πόλεων συμβάλλει στην κοινωνικοοικονομική τους εξέλιξη.
- Ο πολιτιστικός πλουραλισμός προϋποθέτει τον πειραματισμό και την ανανέωση.
- Η πολιτιστική δράση και δημοκρατία προωθούν τη συνεργασία μεταξύ τοπικής εξουσίας καθώς και του συλλογικού και ιδιωτικού τομέα.
- Οι πολιτιστικές ανταλλαγές είναι δυνατόν να δημιουργήσουν δεσμούς μεταξύ ατόμων
- Διαφορετικών εθνοτήτων.
- Μια σωστή προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού μπορεί να έχει ευεργετικό αποτέλεσμα στην Κοινότητα.

Ασφαλώς η Ελλάδα έχει χρέος να συμμετάσχει ενεργά στην οικοδόμηση μιας νέας Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής προοπτικής. Σ' αυτό το δύσκολο και απαιτητικό έργο, μπορεί να συμβάλλει, παρουσιάζοντας τον Ελληνικό πολιτισμό, την ανεκτίμητη εθνική μας κληρονομιά που φώτιζε και θα φωτίζει πάντα τον κόσμο με το ελεύθερο πνεύμα, τη δημοκρατία και τις αξίες που γεννήθηκαν στη χώρα μας και μεταλαμπαδεύτηκαν στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Οφείλει επομένως η Ελλάδα να προωθήσει μια εθνική πολιτιστική πολιτική που θα οδηγήσει σε μια κοινή πολιτιστική πορεία όλη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Και αυτόν το στόχο μπορεί να τον πετύχει με σωστή ανθρωποκεντρική παιδεία, σωστή προβολή και διάδοση του ελληνικού πολιτισμού που είναι πάντα διαχρονικός και εξελισσόμενος.

2.2.1 Πολιτιστικά Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η σημαντικότερη δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον πολιτισμό, αναπτύσσεται μέσα από τα ευρύτερα πολιτιστικά προγράμματα της που θα παρουσιαστούν στη συνέχεια και που έχουν ως στόχο :

- Την ενθάρρυνση της πολιτιστικής ανάπτυξης και της συνεργασίας μεταξύ των κρατών- μελών, με τη στήριξη και τη συμπλήρωση της δράσης τους στον πολιτιστικό τομέα.
- Την διάδοση της κοινής κληρονομιάς μέσω δράσεων ενθάρρυνσης σε συγκεκριμένους πολιτιστικούς τομείς¹⁴

- **RAPHAEL**

Πρόκειται για ένα πενταετές πρόγραμμα δράσης στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, το οποίο ξεκίνησε τη 1-1-1996 και έληξε στις 31-12-2000 και είχε πέντε δράσεις που αποσκοπούσαν να συμβάλλουν στην αξιοποίηση και ακτινοβολία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη, να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη δικτύων και τη σύσταση συνεταιρισμών για την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας, να βελτιώσουν την πρόσβαση του πολίτη στην κοινή κληρονομιά και να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας με την μετακίνηση και κατάρτιση επαγγελματιών.

- **ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ**

Στοχεύει στην ενίσχυση της πρόσβασης του κοινού στη γνώση και στη διάδοση του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών, καθώς και της καλλιτεχνικής και της πολιτισμικής συνεργασίας, μεταξύ επαγγελματιών.

- **ΑΡΙΑΔΝΗ**

Ενισχύει την πρόσβαση των πολιτών στα σημαντικότερα λογοτεχνικά ή επιστημονικά έργα, που δημοσιεύονται στο έδαφος της ένωσης.

- **ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ**

Το πρόγραμμα Πολιτιστικές Πρωτεύουσες αποσκοπεί στην προβολή της εξαιρετικής πολυμορφίας του ευρωπαϊκού πολιτισμού, με ταυτόχρονη υπενθύμιση της κοινής πηγής από την οποία πηγάζει μεγάλο μέρος αυτού. Κάθε

¹⁴ Πιέρρος Φ- Μιχαλοπούλου- Δωρή Π.- Τσαγκάρη Ε., «Προγράμματα και Πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», εκδ. Παπαζήση, έτος 1993.

χρόνο, μία ή δύο πόλεις επιλέγονται ως πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης και με τον τρόπο αυτό λαμβάνουν χρηματοδοτική ενίσχυση από το πρόγραμμα Πολιτισμός. Με την ενίσχυση αυτή χρηματοδοτούνται εκθέσεις και εκδηλώσεις που προβάλλουν την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης και της περιφέρειας της καθώς και ένα ευρύ φάσμα παραστάσεων, συναυλιών και άλλων θεαμάτων, όπου συναντώνται συντελεστές και καλλιτέχνες από ολόκληρη την Ένωση. Η πείρα δείχνει ότι το πρόγραμμα είχε μακροπρόθεσμα θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του πολιτισμού και του τουρισμού στις πόλεις που επιλέγονται. Το πρόγραμμα επρόκειτο αρχικά να λήξει το 2004, αλλά η επιτυχία του ήταν τέτοια, που ανανεώθηκε για άλλα 15 χρόνια.

• ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΛΕΩΝ

Για την υλοποίηση προγραμμάτων αδελφοποίησης πόλεων, υπάρχει ένα μικρό κονδύλι. Βασικός στόχος είναι να βοηθηθούν τοπικές κοινωνίες ώστε να δραστηριοποιηθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Προτεραιότητα δίνεται σε δράσεις που συνδέουν μεταξύ τους μικρές πόλεις απομακρυσμένων περιφερειών. Η οικονομική ενίσχυση καλύπτει τα έξοδα ταξιδιών, οργάνωσης και διαβίωσης των συμμετεχόντων.

• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το πρόγραμμα «Πολιτισμός», έχει πλέον καθιερωθεί και αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της πολιτιστικής της δράσης. Με τη σημερινή του μορφή πρόκειται να διαρκέσει από το 2007 έως το 2013 με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 400 εκατομμυρίων ευρώ περίπου. Καλύπτει όλες τις μη οπτικοακουστικές πολιτιστικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, οι στόχοι του τρέχοντος προγράμματος είναι οι εξής:

- Η αύξηση της ευαισθητοποίησης για πολιτιστικά στοιχεία που έχουν σημασία για την Ευρώπη και διατήρηση των στοιχείων αυτών.
- Η προώθηση της διακρατικής κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα του πολιτισμού.

- Η ενθάρρυνση της διακρατικής κυκλοφορίας των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών έργων και προϊόντων.
- Η ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

- **MEDIA**

Τα προγράμματα Media, έχουν ως σκοπό να καταστήσουν ανταγωνιστικότερο και δυναμικότερο το ευρωπαϊκό οπτικοακουστικό κλάδο και εφαρμόζονται από το 1990. Έχουν μεγαλύτερους προϋπολογισμούς από τα προγράμματα πολιτισμός. Το Media 2007 καλύπτει την περίοδο 2007-2013 με συνολικό προϋπολογισμό 755 εκ. ευρώ.

2.3 Πολιτιστικός Προγραμματισμός στην Ελλάδα.

Η συνειδητοποίηση της ανάγκης για ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες και η προσπάθεια σταδιακής ενίσχυσης ορισμένων τομέων (συμπεριλαμβανομένων και των πολιτισμικών δράσεων) στην Ελλάδα, συνδέθηκε για χρόνια με την εφαρμογή ενισχυτικών προγραμμάτων, γνωστών ως πενταετή προγράμματα. Μέσα από τα προγράμματα αυτά ακολουθήθηκε μια εξελικτική πορεία, πιο συγκεκριμένα:

Έγινε μία βαθμιαία προσπάθεια για την συσχέτιση αρχικά των πολιτιστικών δραστηριοτήτων με την ανάπτυξη της χώρας, με το πενταετές πρόγραμμα 1978-1982. Ακολούθησε το πενταετές πρόγραμμα 1983-1987, οπότε και προωθήθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό η πολιτιστική αποκέντρωση, με την κινητοποίηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον πολιτιστικό τομέα (Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα, δημιουργία Πολιτιστικών Κέντρων, δημοτικές αναπτυξιακές εταιρείες πολιτισμού, προγραμματικές συμβάσεις Υπουργείου Πολιτισμού και Ο.Τ.Α.), ενώ η Τοπική Αυτοδιοίκηση παρουσίασε μια πιο συντονισμένη δράση. Αυτή η δημιουργική πορεία δεν συνεχίστηκε καθώς, το επόμενο πρόγραμμα 1988-1992, δεν εφαρμόστηκε ποτέ, λόγω της τότε ταραγμένης πολιτικής κατάστασης.¹⁵

¹⁵ ΚΕΠΕ (Κέντρο Προγραμματισμού & Οικονομικών Ερευνών), Ο Πολιτισμός ως Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας, Αθήνα, 2000.

Στη δεκαετία του '90 και με το νέο δεδομένο της χρηματοδότησης από το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η άποψη για τις πολιτιστικές δραστηριότητες αλλάζει και πλέον θεωρείται ο κλάδος αυτός, δυναμικός κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και σημαντικός παράγων κοινωνικής συνοχής¹⁶. Στην περίοδο αυτή ξεκίνησε και το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων με τη σύμπραξη του Υπουργείου Πολιτισμού και των ΟΤΑ. Στο δε Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης εντάσσεται ο τομέας του πολιτισμού στην ενότητα του τουρισμού. Αντίθετα στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 200-2006, ο πολιτισμός αποκτά για πρώτη φορά αυτοτελές πρόγραμμα και στον άξονα του σύγχρονου πολιτισμού επιδιώκεται η άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων, με τη ενίσχυση υποδομών και τη δημιουργία δικτύων στην περιφέρεια.

Στην προσπάθεια ένταξης της χώρας μας σε αναπτυξιακή διαδικασία εντάσσεται, μεταξύ άλλων, και η ψήφιση αναπτυξιακών νόμων, προκειμένου δοθούν τα κίνητρα για την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Ο πρώτος αναπτυξιακός νόμος που ψηφίστηκε ήταν ο 1262/82, και στην πορεία ακολούθησαν και άλλοι τροποποιημένοι νόμοι. Με το νόμο αυτό δόθηκαν τα κίνητρα για τη σύσταση δημοτικών αναπτυξιακών επιχειρήσεων, προκειμένου να καλυφθούν οι υπάρχουσες κοινωνικές ανάγκες και να υπάρξει αποτελεσματική παρέμβαση, μέσω των επιχειρήσεων αυτών, στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Οι ανωτέρω επιχειρήσεις ετύγχαναν προνομιακής μεταχείρισης και επιδοτούνταν με ισχυρότερα κίνητρα σε σχέση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως για παράδειγμα λήψη επιχορηγήσεων, επιδότηση επιτοκίου κ.α. Έτσι δόθηκε η δυνατότητα στους ΟΤΑ να ξεκινήσουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του πολιτισμού, με μικρό αρχικό κεφάλαιο και με τη δυνατότητα λήψης επιχορηγήσεων και χορηγιών από τα εταιρικά αυτά μορφώματα.

Την περίοδο αυτή εμφανίστηκε, σε όλη την ελληνική επικράτεια, πλήθος αναπτυξιακών δημοτικών εταιρειών πολιτισμού, οι οποίες ανέπτυξαν έντονη πολιτιστική δράση κυρίως με τη διοργάνωση γιορτών, εκδηλώσεων και τοπικών

¹⁶ ΚΕΠΕ, Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1988-1992, Πολιτιστική Ανάπτυξη, Αθήνα, 1992.

φεστιβάλ χωρίς οι περισσότερες από αυτές να ενταχθούν σε αναπτυξιακά κίνητρα και να μπορέσουν να υποστηρίξουν την πολιτιστική δράση από άλλες παράλληλες κερδοφόρες επιχειρήσεις επιδοτούμενες για την κάλυψη των ζημιών τους από τους δήμους¹⁷. Ωστόσο, η πολιτιστική δράση των δήμων και στις μέρες μας συνεχίζει να υλοποιείται από τις επιχειρήσεις αυτές ή από τα Πνευματικά Κέντρα των δήμων, σε ότι αφορά στη χάραξη πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Σε εθνικό επίπεδο η πολιτιστική πολιτική χαράσσεται από το Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο επιλαμβάνεται των θεμάτων της πολιτιστικής κληρονομιάς, των καλών τεχνών, του λαϊκού πολιτισμού και των πολιτιστικών εκδηλώσεων. Το Υπουργείο Πολιτισμού είναι υπεύθυνο για την έγκριση επιχορηγήσεων σε πολιτιστικούς φορείς, σε οργανισμούς και σε ΟΤΑ.

Οι Πολιτιστικές Δράσεις καλύπτουν την οικονομική ενίσχυση, την οργανωτική συνεργασία και κυρίως τον έλεγχο της παραγωγής εκδηλώσεων όλων των πολιτιστικών φορέων ΟΤΑ και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς επίσης και όλων των πνευματικών και κοινωνικά ιδρυμάτων, πνευματικών κέντρων και σχετικών οργανισμών που εκπροσωπούν την πολιτιστική δημιουργία της περιφέρειας. Η Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων καλείται να διαδώσει την ελληνική πολιτιστική παράδοση ενισχύοντας διάφορες εκδηλώσεις με μόνιμο χαρακτήρα (φεστιβάλ, εκθέσεις, ετήσια συνέδρια κλπ.), υποστηρίζοντας μ' αυτό τον τρόπο την πολιτιστική αποκέντρωση. Παράλληλα, το Τμήμα Πολιτιστικών Κέντρων, Σωματείων και Ιδρυμάτων συγκεντρώνει, παρακολουθεί και επιχορηγεί το μεγαλύτερο μέρος των συλλόγων, σωματείων, οργανισμών και εταιρειών, δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου με σκοπό τη μέριμνα της συνεχούς ενεργής πολιτιστικής τους παρουσίας. Με υπεύθυνο συντονισμό το Τμήμα Φεστιβάλ και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων, η Διεύθυνση εποπτεύει το Δίκτυο Πολιτιστικής Διαχείρισης, το οποίο είναι θεσμός ανάπτυξης και συγκρότησης της παραγωγής όλων των πολιτιστικών φορέων της χώρας.....»¹⁸.

¹⁷ Ευγ.Μπιτσάνη,2002, «Πολιτισμός και Τοπική Κοινωνία: Η Τοπική Πολιτιστική Ανάπτυξη στην Ελλάδα και ο ρόλος της Τ.Α»,Σελ.195-196.

¹⁸ (<http://www.yppo.gr>), «Επίσημη Ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού».

Κεφάλαιο 3 : Πολιτιστική Πολιτική σε Τοπικό Επίπεδο.

3.1 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως φορέας άσκησης πολιτιστικής πολιτικής.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η βάση και ο θεσμικός υποδοχέας των πολιτιστικών δραστηριοτήτων μιας σύγχρονης κοινωνίας, που επιδιώκει να μην περιοριστεί στα στενά εδαφικά όρια μιας περιοχής, αλλά να επεκτείνει την πολιτιστική επιρροή της και προς τα έξω.

Οι δήμοι και οι κοινότητες, ως πρωτοβάθμιες μορφές Δημοκρατίας και γνήσιοι εκφραστές της λαϊκής παράδοσης, μπορούν να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στη σύνθεση των πολιτισμών, στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διατήρηση και προβολή των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, αλλά και στη σύνδεση της πόλης με άλλους πολιτισμούς μέσω των δικτύων πόλεων και των αδελφοποιήσεων. Επίσης, δύναται να χρησιμοποιήσουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε περιοχής σαν συνδετικό κρίκο επικοινωνίας με άλλους πολιτισμούς και άλλους τρόπους πρόσληψης της κουλτούρας.

Έτσι για να δημιουργηθούν οι δυνατότητες σε όλους τους Ο.Τ.Α να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο πολιτιστικής δράσης, βασικός ρόλος της Τ.Α είναι η δημιουργία υποδομής για την παραγωγή του πολιτιστικού προϊόντος και η ισόρροπη χωροταξική κατανομή της στο πλαίσιο της πόλης. Οι δυνατότητες προώθησης της πολιτιστικής ανάπτυξης, με αυτόν τον τρόπο, θα συνδεθεί άμεσα με τη γενικότερη ανάπτυξη του θεσμού και θα επιφέρει συρροή οικονομικού κεφαλαίου.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση προσπαθεί με ένα κριτικό και δημιουργικό συνδυασμό να ενσωματώσει και να κάνει τον πολιτισμό αναπόσπαστο στοιχείο στον αναπτυξιακό ρόλο που έχει, ώστε να συμβάλει δημιουργικά σε ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης, που θα τοποθετεί στο κέντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, στον οικονομικό, τον κοινωνικό, τον πολιτιστικό, τον μορφωτικό και τον ψυχαγωγικό τομέα

Σήμερα, η Αυτοδιοίκηση εντάσσει στους βραχυχρόνιους και μακροπρόθεσμους σχεδιασμούς της, στα προγράμματα και στους προϋπολογισμούς της, τον πολιτισμό αλλά και τους δημιουργούς του. Έχει δημιουργηθεί και δημιουργείται μία αξιόλογη υποδομή, που αντικατοπτρίζεται στη σημαντική συμμετοχή κυρίως νέων στην πολιτιστική δραστηριότητα και δράση, που δεν περιορίζεται μόνο σε φεστιβαλικές ή ελεπειακές εκδηλώσεις, αλλά αποκτά μονιμότερο χαρακτήρα και αρχίζει από την παιδική ηλικία σε όλες τις μορφές της δημιουργίας (θέατρο, χορός, εικαστικά κ.λπ.)

Έτσι, «η Τ.Α έχει τη δυνατότητα να παίρνει και να ενθαρρύνει πρωτοβουλίες, να συντονίζει και αν παρακινεί καθετί που θα μπορεί να ανθεί στην πολιτιστική δημιουργία και τη συμμετοχή του πολίτη. Και την ίδια ώρα να διεκδικήσει την εξασφάλιση, σε μόνιμη βάση, των αναγκαίων πόρων για να προχωρήσει απρόσκοπτα και να αποδώσει βραχυχρόνια και μακροχρόνια καρπούς. Να ξεκινήσει μια καινούργια πορεία για την πολιτιστική άνθηση του τόπου, τη ζωντανή σύνδεση με τη λαϊκή δημιουργία και την έκφρασή της μέσα από τις νέες συνθήκες, τα μέσα και τις δυνατότητες. Την ανάδειξη μιας άλλης σχέσης με τους δημιουργούς και τους καλλιτέχνες, τους ανθρώπους των γραμμάτων και της επιστήμης, που δεν θα είναι μόνο οικονομική, αλλά και έμπρακτη δικαίωση της πολιτισμικής και κοινωνικής τους προσφοράς και των δημιουργικών τους ικανοτήτων»¹⁹.

3.2 Θεσμικές μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων από την Τ.Α.

Από τις ισχύουσες μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων, η Τ.Α έχει δραστηριοποιηθεί πρακτικά στη σύσταση Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, δημοτικών επιχειρήσεων και στην εφαρμογή προγραμματικών συμβάσεων για χρηματοδότηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και άλλους φορείς. Πραγματοποιώντας μια σύντομη συγκριτική αξιολόγηση αυτών των μορφών, εντοπίζουμε κάποια χαρακτηριστικά των παραπάνω μορφών, που δυσχεραίνουν την ομαλή λειτουργία και αποτελεσματικότητα αυτών των θεσμικών πολιτιστικών μορφών. Πιο συγκεκριμένα:

¹⁹ Κλάδος Γ., 1994, «Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το χθες και η πορεία στο αύριο», στο Ραζή Ζ., Μπαχάρας Γ. (επιμ.), «Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία», σελ. 52-54.

α) Τα Ν.Π.Δ.Δ. χαρακτηρίζονται από λειτουργικά προβλήματα, λόγω της έλλειψης ευελιξίας στις αναθέσεις, στις προμήθειες και προσλήψεις του απαραίτητου διοικητικού προσωπικού, παρά την δυνατότητα επιχορήγησης από το νομικό πρόσωπο που τα έχει συστήσει, με νομοθετικά κατοχυρωμένες διαδικασίες.

β) Η δεύτερη νομική μορφή είναι οι **επιχειρήσεις**, στις οποίες οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν εκχωρήσει πολιτιστικές δραστηριότητες. Οι επιχειρήσεις διακρίνονται για τη λειτουργική ευελιξία τους, αλλά εντοπίζονται άλλα προβλήματα σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Δηλαδή εδώ δεν προσφέρεται η δυνατότητα επιχορήγησης από το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την επιχείρηση αλλά υπάρχει και δυσκολία προσδιορισμού της τιμής στην οποία θα πρέπει να διατεθούν τα παραγόμενα προϊόντα – υπηρεσίες για την κάλυψη του κόστους της παραγωγής τους.

γ) Οι **προγραμματικές συμβάσεις** (άρθρο 225 του ΔΚΚ), εφαρμόστηκαν ως χρηματική διευκόλυνση για την παροχή πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Η προβληματική που αναπτύσσεται εδώ, αφορά στη συνέπεια των κρατικών φορέων στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους, τη μη αναπροσαρμογή των κρατικών επιχορηγήσεων, καθώς και τις αδυναμίες των ίδιων των Ο.Τ.Α (μη επαρκής στελέχωση, δυσχέρειες καταβολής της ίδιας συμμετοχής) για την έγκαιρη αξιοποίηση των προγραμματικών συμβάσεων²⁰. Σχετικά με την προβληματική των παραπάνω φορέων, υπερισχύει η άποψη ότι η λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων δύναται να ενισχύσει την οικονομική κατάσταση των δήμων, με την συνδρομή και των ίδιων βέβαια, ώστε να πετύχουν τον μείζονα στόχο, δηλαδή «τον αέναο πολλαπλασιασμό των πολύμορφων ατομικών ενεργοποιήσεων σε κοινούς στόχους»²¹.

Έτσι, κύριο εργαλείο προώθησης της ολοκληρωμένης ενδογενούς ανάπτυξης και σημαντικό «όπλο» για τους Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, είναι οι **δημοτικές επιχειρήσεις**.

²⁰ Ευγ.Μπιτσάνη,2002, «Πολιτισμός και Τοπική Κοινωνία: Η Τοπική Πολιτιστική Ανάπτυξη στην Ελλάδα και ο ρόλος της Τ.Α.»,Σελ.195-196.

²¹ Λιοναράκης Ν.(1994),στο Ραζή Ζ., Μπαχάρας Γ.(επιμ.), «Πολιτισμός & Τοπική Δημοκρατία»,σελ.33.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις μπορούν να καλύψουν υπάρχουσες κοινωνικές ανάγκες και να παρέμβουν με αποτελεσματικότητα στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών²².

Η δημιουργία δημοτικών επιχειρήσεων διαδραματίζει πρωταρχικό ρόλο στην τοπικά αναπτυξιακή διαδικασία, γιατί δίδεται με αυτό το μέσο η ευκαιρία στους Ο.Τ.Α. να προωθήσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των περιοχών τους και να βελτιώσουν την συνολική τους κατάσταση. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. συνδέεται συνήθως με την υποδομή και την έννοια της κοινής ωφέλειας.

Από τη μελέτη του θεσμικού πλαισίου των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων συνάγεται ο κοινωνικός ρόλος του είδους αυτού των επιχειρήσεων, όπου το κέρδος δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά η επιχείρηση θεωρείται ως παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών.

3.2.1 Λειτουργία του θεσμού των ΔΕΠΑ και των Πνευματικών Πολιτιστικών Κέντρων.

Ο θεσμός των ΔΕΠΑ (*Δημοτικές Επιχειρήσεις Πολιτιστικής Ανάπτυξης*) εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1980. Η νομική τους μορφή είναι Ν.Π.Δ.Δ., το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 252-270 του ΔΚΚ και που στοχεύει στη λειτουργική ευελιξία τους.

Για τη σύσταση των επιχειρήσεων αυτών (κοινοφελών) απαιτούνται απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη του Γενικού Γραμματέα αποτελεί και το καταστατικό της επιχείρησης (άρθρο 254).

Η περίπτωση της Καλαμάτας είναι ενδεικτική περίπτωση. Η πρώτη επιχείρηση πολιτιστικής ανάπτυξης ήταν αυτή της Καλαμάτας (ΔΕΠΑΚ) και η πρώτη

²² Παπαγιάννης Π.,(1987), «Ο Δημόσιος Τομέας & οι Δημοτικές Επιχειρήσεις»,σελ.29-31.

που σύναψε προγραμματική σύμβαση το 1985 με το Δήμο Καλαμάτας και το ΥΠ.ΠΟ.Ο σκοπός της σύστασης της ΔΕΠΑΚ ήταν ο εξής: «...να μετατρέψει τους πολίτες σε παραγωγούς πολιτισμού και όχι μονάχα σε χρήστες και σε αποδέκτες... η ΔΕΠΑΚ θα έπρεπε να συμβάλει στο να δημιουργηθεί ένα κλίμα συνολικής αισθητικής αναβάθμισης ...γιατί είναι πραγματικά μαγικό να παρακολουθείς σιγά-σιγά μία ολόκληρη πόλη να σέρνει το χορό της έκφρασής της και να μετατρέπεται λίγο-λίγο από απλός θεατής, χρήστης, σε παραγωγό πολιτιστικών γεγονότων..»²³.

Τα *Πνευματικά Πολιτιστικά Κέντρα* ανήκουν στην κατηγορία, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, των Ν.Π.Δ.Δ. των Ο.Τ.Α.. Χαρακτηρίζονται λοιπόν από ένα αυστηρό νομικό καθεστώς, καθώς και από έλλειψη ευελιξίας στις αποφάσεις και δραστηριότητές τους, γεγονός που ίσως προκαλεί δυσχέρειες οργανωτικής και χρηματοδοτικής φύσεως.

Τα ΠΠΚ είναι γενικά εγκαταστάσεις πολλαπλής λειτουργίας, προορίζονται δηλαδή να προσφέρουν μεγάλη ποικιλία πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων σε όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό. Στοχεύουν στην εκτεταμένη και κυρίως ενεργητική λαϊκή συμμετοχή, με τη δραστηριοποίηση του κοινού και την αξιοποίηση του «λανθάνοντος» καλλιτεχνικού δυναμικού²⁴.

Ο θεσμός των Πολιτιστικών Κέντρων παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στη Γαλλία, στη δεκαετία του '60. Σημείωσε όμως μεγάλη εξέλιξη και ανάπτυξη και σε άλλες χώρες²⁵, γιατί θεωρήθηκε ως πρωταρχικός συντελεστής πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης και ιδιαίτερα ως μέσο πολιτιστικής αποκέντρωσης.

²³ Μπένος Στ.,(1994), «Όταν η πραγματικότητα ξεπερνά το όνειρο. Το παράδειγμα της ΔΕΠΑΚ.», στο Ραζή Ζ., Μπαχάρας Γ.(επιμ.), «Πολιτισμός & Τοπική Δημοκρατία.»,σελ.55-63 ,Αθήνα ΕΕΤΑΑ

²⁴ Κόνσολα Ν., «Πολιτιστική Δραστηριότητα & Κρατική Πολιτική στην Ελλάδα. Η Περιφερειακή Διάσταση», Αθήνα, Εκδ. Παπαζήση 1990, σελ.68.

²⁵ Fabrizio C.,(1981), " Cultural Development : Some Regional Experience", Paris, Unesco.

ΜΕΡΟΣ Β

Άσκηση Πολιτιστικής Πολιτικής από το Δήμο Καλαμάτας σε Τοπικό επίπεδο

Κεφάλαιο 4: Καλαμάτα μια πόλη προορισμός για όλες τις εποχές.

4.1 Γενικές πληροφορίες για τον Ν. Μεσσηνίας.

Η Καλαμάτα είναι πρωτεύουσα του Νομού Μεσσηνίας, βρίσκεται στον Μεσσηνιακό κόλπο και είναι κτισμένη στον πρόποδες του Ταυγέτου στη θέση των αρχαίων Φαρών. Αποτελεί το διοικητικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου σε απόσταση 215 χλμ. από την Πάτρα και 223 χλμ. από την Αθήνα. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ο Δήμος Καλαμάτας έχει πληθυσμό 70.130 κατοίκους και αποτελείται από 34 δημοτικά διαμερίσματα.

Η οικονομία της περιοχής στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή, δεδομένου ότι είναι γνωστή για την παραγωγή ελαιολάδου, της ελιάς και των οπωροκηπευτικών, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες. Η κτηνοτροφία παλιότερα ήταν ιδιαίτερα αξιόλογη και συμμετείχε στο αγροτικό εισόδημα, περίπου 25%, συμμετοχή που σήμερα έχει μειωθεί κατά πολύ. Στη Μεσσηνία υπάρχουν σήμερα τρεις οργανωμένοι χώροι υποδομής βιομηχανιών : η Βιομηχανική Περιοχή Σπερχογείας, η ΒΙ.ΠΕ Μελιγαλά και το Βιοτεχνικό Πάρκο Καλαμάτας, ενώ σημαντική βιομηχανική μονάδα της περιοχής είναι η καπνοβιομηχανία Καρέλια. Επίσης υπάρχουν αρκετές βιομηχανίες τυποποίησης και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων. Ο συγκεκριμένος νομός συγκεντρώνει το 1,6% του πληθυσμού της χώρας, παράγοντας το 1,1% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος²⁶.

Η Καλαμάτα χαρακτηρίζεται από έντονη πνευματική ζωή και πολιτιστική δράση που την έχουν κάνει γνωστή σε όλη την Ελλάδα, έχοντας πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων να λαμβάνουν χώρα κάθε χρόνο, μεταξύ των οποίων εκθέσεις,

²⁶ (<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>).

φεστιβάλ, θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, εικαστικά και πιο σημαντική το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού.²⁷

Η Μεσσηνία είναι παρούσα και στις εικαστικές τέχνες λόγω του έργου καλλιτεχνών, οι οποίοι γεννήθηκαν σε αυτό το νομό, δημιούργησαν και η πλειοψηφία τους έγιναν γνωστοί και εκτός Μεσσηνίας. Επίσης πρόκειται για περιοχή με πολιτιστικό υπόβαθρο και δραστηριοποιείται εντυπωσιακά για τη προβολή της παράδοσης της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη δημιουργία νέων ποιοτικών πολιτιστικών δομών.

Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν γίνει πολύ σημαντικές επενδύσεις προς αυτή την κατεύθυνση, που πηγάζουν από την ανάγκη της περιφέρειας για πολιτιστική αποκέντρωση, ικανοποίηση πολιτιστικών αναγκών αλλά και επιθυμία για την προστασία της τοπικής παράδοσης.

Η «ΦΑΡΙΣ» στο πλαίσιο της οποίας λειτουργούν Ωδείο, Σχολή Χορού, Σχολή Εικαστικών Τεχνών, το Λύκειο Ελληνίδων, ο Πολιτιστικός Οργανισμός «Οι Δρόμοι της Ελιάς», ο Οργανισμός Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας, ο Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας, η Κινηματογραφική Λέσχη Καλαμάτας και η Κινηματογραφική Λέσχη Φιλιατρών, ο Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος Ορφέας, ο Σύλλογος προς Διάδοση των Γραμμάτων, το Κέντρο Λαογραφικών Μελετών, ο Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κυπαρισσίας, κ.α., δραστηριοποιούνται με επιτυχία προς αυτή την κατεύθυνση με τη συμπαράσταση και τη συμμετοχή των κατοίκων που θέλουν να διευρύνουν τους πολιτιστικούς τους ορίζοντες στα πλαίσια αναβάθμισης της ποιοτικής ζωής τους²⁸.

4.2 Γεωμορφολογικά στοιχεία.

Τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας είναι μία σύνθεση από πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν ως κύριο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου. Η αναγνώριση του φυσικού

²⁷ (<http://www.kalamata.gr/default.asp?static=187>).

²⁸ (<http://www.messinia-guide.gr/>).

περιβάλλοντος δίνει μία παραθαλάσσια και πεδινή περιοχή με λίγα χαμηλά ημιορεινά τμήματα, με μεγάλη πυκνότητα και μέγεθος καλλιεργειών, καθώς και ορεινά τμήματα όπου εκτός των καλλιεργειών κυριαρχούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις. Η κατανομή των χρήσεων γης του δήμου περιγράφεται ως κατά 25% γεωργικού χαρακτήρα, 36% βοσκότοποι, 33% δασικές εκτάσεις και 6% υπόλοιπες εκτάσεις.

Η επικράτεια του Δήμου καλύπτει μια έκταση 253,2 τ.χλμ. Από την έκταση αυτή το 4,4% καταλαμβάνουν τα πεδινά δημοτικά διαμερίσματα και συγκεκριμένα τα Τ.Δ. Αντικαλάμου, Ασπροχώματος και Σπερχογείας. Το 18,3% της συνολικής έκτασης καταλαμβάνεται από τα δημοτικά διαμερίσματα που χαρακτηρίζονται ως ημιορεινά, δηλαδή από τα Τ.Δ. Καλαμάτας και Μικρής Μαντινείας. Ενώ το υπόλοιπο 77,3% καταλαμβάνεται από τα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα, δηλαδή από τα Τ.Δ. Αλαγονίας, Αρτεμισίας, Βέργας, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά, Λαιίκων, Νέδουσας και Πηγών.

Γνώρισμα του δήμου είναι η αρκετών χιλιομέτρων ακτογραμμή του καθώς και η εκτεταμένη του παραλία, χαρακτηριστικό της οποίας είναι τα καθαρά νερά και οι οργανωμένες πλαζ της. Τα νερά και οι ακτές του Μεσσηνιακού Κόλπου έχουν βραβευτεί και διαθέτουν σήμα «Γαλάζιας Σημαίας».

Σε ότι αφορά τα ιδιαίτερα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή υπάγονται διοικητικά περιοχές ενταγμένες στο Διεθνές Δίκτυο «Φύση 2000» με κωδική ονομασία GR 2550001 «Φαράγγι Νέδωντα», GR 2550006 «Όρος Ταΰγετος» και GR2540005 «Λαγκάδα Τρύπης. (Όπως έχει προταθεί στις υπό ένταξη περιοχές στους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (SCI) (Οδηγία 79/406/ΕΚ).

Στα ανατολικά της πόλης υψώνεται ο επιβλητικός Ταΰγετος, ο οποίος αποτελεί μία οροσειρά με μακριά ράχη μήκους 115 χιλιομέτρων, μέγιστου πλάτους 30 χιλιομέτρων και συνολικής έκτασης 2.500 τ. χιλιόμετρα. Η οροσειρά χωρίζεται σε 3 ορεινούς όγκους. Τον βόρειο Ταΰγετο, τον κεντρικό Ταΰγετο και το όρος Ταίναρο ή Σαγγιά.

Ο ποταμός Νέδων διασχίζει την πόλη της Καλαμάτας. Η εκβολή του βρίσκεται δυτικά του λιμανιού της Καλαμάτας και η λεκάνη απορροής του στη δυτική πλευρά του βόρειου τμήματος του Ταΰγétου. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό

αυτής της περιοχής είναι η βαθιά στενή χαράδρα, μήκους εννιά χιλιομέτρων που βρίσκεται μεταξύ της περιοχής Χάνι Λαγού και του στρατιωτικού πεδίου βολής, ακριβώς βόρεια της Καλαμάτας²⁹.

4.3 Κλίμα.

Ο Δήμος Καλαμάτας μαζί με τα Δημοτικά Διαμερίσματα βρίσκεται στην Ανατολική Μεσσηνία στις Δυτικές – ΒΔ υπώρειες του Ταυγέτου, του ψηλότερου ορεινού όγκου της Πελοποννήσου. Γενικά η Μεσσηνία έχει χαρακτηριστικό ήπιο, εύκρατο κλίμα (εκτός φυσικά των ορεινών περιοχών που είναι πιο τραχύ), αφού το ετήσιο θερμομετρικό εύρος κυμαίνεται περίπου μεταξύ των 13 - 19ο C. Ακόμη η Μεσσηνία παρουσιάζει μεγάλη ηλιοφάνεια, μία από τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα. Οι βροχές είναι αρκετές και πέφτουν το χειμώνα. Τα καλοκαίρια είναι ζεστά και ξερά. Όλα αυτά κάνουν το μεσσηνιακό κάμπο ιδανικό για καλλιέργειες πρώιμων και όψιμων προϊόντων ιδιαίτερα λαχανικών αλλά και εσπεριδοειδών και της γνωστής ελιάς, με κύρια είδη την ελιά Καλαμών και την Κορωνέικη³⁰.

4.4 Σπορ και δραστηριότητες.

Ανατολικά της Καλαμάτας στα όρια των νομών Μεσσηνίας και Λακωνίας, βρίσκεται ο Ταυγέτος, που αποτελεί τον υψηλότερο ορεινό όγκο της Πελοποννήσου. Με αφετηρία την Καλαμάτα μπορεί ο τουρίστας να επισκεφτεί περιοχές για πεζοπορία, όπως το Λαγού- Χάνι- τη Μονή Βελανιδιάς και το Τουριστικό Περίπτερο Ταυγέτου.

4.5 Διασκέδαση.

Η πόλη της Καλαμάτας είναι ιδανικός προορισμός για ξεκούραση και παραθερισμό με πλούσια φυσική ομορφιά και μακράιωνη ιστορία, προσφέροντας πολλές δυνατότητες στον επισκέπτη και θερμή φιλοξενία από τους κατοίκους.

²⁹ (<http://kalamata.in/kalamata-guide.html>)

³⁰ (<http://kalamata.in/kalamata-guide.html>)

Υπάρχουν μεγάλες σύγχρονες ξενοδοχειακές μονάδες άρτια εξοπλισμένες οι οποίες προσφέρουν εξαιρετες υπηρεσίες, κάνοντας την διαμονή των επισκεπτών άνετη και ευχάριστη.

Μπορεί κανείς να απολαύσει το μπάνιο στις οργανωμένες παραλίες με τα πεντακάθαρα γαλανά νερά που βρίσκονται κατά μήκος της πόλης της Καλαμάτας ανατολικά και δυτικά της πόλης.

Η γευστική ντόπια κουζίνα είναι κάτι που ο επισκέπτης πρέπει να δοκιμάσει πριν φύγει από την πόλη της Καλαμάτας σε ταβέρνες, ψαροταβέρνες ή εστιατόρια που βρίσκονται στην Μαρίνα, την Παραλία της Καλαμάτας, το Ιστορικό Κέντρο και την πόλη της Καλαμάτας

Μην παραλείψετε να τιμήσετε το φρέσκο ψάρι Βακαλάο με σκορδαλιά, το σύγκλινο λουκάνικο, παξιμάδια με ντόπιο ελαιόλαδο, παστό, τυρί σφέλα και φυσικά τις μοναδικές ελιές Καλαμάτας.

Για τη βραδινή διασκέδαση οι λύσεις είναι πολλές. Καφετέριες, κλαμπ και μπαράκια στη Βέργα, τον Αλμυρό, τη Μικρή Μαντίνεια, την παραλία της Καλαμάτας, τη Μαρίνα για τους καλοκαιρινούς μήνες και το Ιστορικό Κέντρο της πόλης της Καλαμάτας για τον χειμώνα, είναι τα πιο δημοφιλή ³¹.

4.6 Προσβασιμότητα.

Οδικώς η Καλαμάτα συνδέεται με την Τρίπολη και κατ' επέκταση με την Αθήνα, με οδικό δίκτυο, το οποίο σήμερα βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Με την κατασκευή της Ανατολικής Οδού Πελοποννήσου και, πιο συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του αυτοκινητοδρόμου Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα, έχει βελτιωθεί σημαντικά η πρόσβαση στην πόλη. Δυτικά η Καλαμάτα συνδέεται με τον Πύργο Ηλείας και με την Πάτρα με οδικό δίκτυο. Μελετάται όμως η κατασκευή της Ιονίας Οδού, ή οποία θα συνδέει την Καλαμάτα με όλη τη δυτική Ελλάδα μέχρι την Κακαβιά στα ελληνοαλβανικά σύνορα και θα αποτελεί νέο οδικό άξονα με συνολικό

³¹ (<http://www.web-greece.gr/messinia/kalamata/kalamata-activities-gr.htm>)

μήκος 460 χιλιομέτρων. Σύμφωνα με τις μελέτες, μετά την ολοκλήρωση του έργου η απόσταση Καλαμάτα - Πάτρα θα μπορεί να καλυφθεί σε λιγότερο από 2 ώρες.

Η Καλαμάτα δεν συνδέεται πλέον με την Αθήνα και την Πάτρα με σιδηροδρομικό δίκτυο, όπως συνέβαινε στο πρόσφατο παρελθόν. Στο τμήμα Καλαμάτας - Αθήνας εκτελέστηκαν βέβαια τα απαραίτητα έργα για τη βελτίωση της υπάρχουσας γραμμής, τα οποία όμως δεν είναι γνωστό αν θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον λόγω της διακοπής λειτουργίας των δρομολογίων του ΟΣΕ, ένεκα των οικονομικών περικοπών.

Η Καλαμάτα διαθέτει πολιτικό αεροδρόμιο, από το οποίο πραγματοποιούνται πτήσεις προς Αθήνα και Θεσσαλονίκη, καθώς και πτήσεις τσάρτερ προς διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Η απόσταση από την πόλη της Καλαμάτας είναι 7 km στη Ν.Α. πλευρά της 120 Π.Ε.Α.

Επίσης, στο λιμάνι της Καλαμάτας υπάρχει μικρή επιβατική κίνηση, συγκεκριμένα με δρομολόγιο προς Κύθηρα και Κρήτη τους καλοκαιρινούς μήνες, ενώ σκόπιμο είναι να αναφέρουμε την αύξηση της κίνησης των κρουαζιερόπλοιων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω του ιδιαίτερα όμορφου φυσικού τοπίου της πόλης και του διάχυτου πολιτιστικού στοιχείου συνδυάζοντας την ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 με την τέχνη.

Τέλος, η Καλαμάτα διαθέτει αστικό σύστημα λεωφορείων με πέντε γραμμές και οργανωμένη μαρίνα για τον ελλιμενισμό ιδιωτικών σκαφών με πλήρεις παροχές προς τους χρήστες της³².

³² (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9ACE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B1>)

Κεφάλαιο 5: Τα πολιτιστικά Δρώμενα στην Καλαμάτα και η Σημασία τους για την Πόλη.

5.1. Ιστορική Πολιτιστική Αναδρομή.

Από το 1205 και ύστερα, η Καλαμάτα αποτέλεσε σημαντικό πνευματικό κέντρο, αν και η βασική προσπάθεια για να δημιουργηθεί πολιτιστική ζωή, να δημιουργηθούν θεσμοί και να γίνει διαχείριση του ελεύθερου χρόνου ξεκινά το 1978. Έκτοτε, η πολιτιστική αναγέννηση γίνεται κύριος στόχος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία συνεργάζεται άμεσα με τους τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους.

Ο πολιτιστικός πυρήνας σχηματίζεται από το 1980 και οργανώνεται χάρη στη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ), με αξιόλογες δραστηριότητες στη μουσική, το χορό, το θέατρο και τα εικαστικά. Ο πολιτισμός σήμερα αποτελεί σημαντική βάση για την πόλη και οι τοπικοί φορείς δίνουν μεγάλη έμφαση στην ενίσχυσή του. Οι βασικοί συντελεστές στην πολιτιστική πορεία που διαγράφει η πόλη είναι η Διεύθυνση Πολιτισμού του Δήμου, οι τοπικοί πολιτιστικοί φορείς με την κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου «ΦΑΡΙΣ» και οι ερασιτεχνικοί πολιτιστικοί σύλλογοι. Στη σύγχρονη εποχή, ο Οργανισμός Πολιτισμού και Αθλητισμού του Δήμου είναι ο βασικός υπεύθυνος για να προστατευτεί η πολιτιστική κληρονομιά, να παράσχουν επιλογές στους κατοίκους για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους αλλά και την διαφήμιση της πόλης.

Αναφορικά με τα πολεοδομικά χαρακτηριστικά της πόλης, αξίζουν να επισημανθούν τα εξής:

Ο πρώτος αστικός πυρήνας σχηματίστηκε στην περιοχή του ιστορικού κέντρου και του κάστρου, περιοχές που συνδέθηκαν κατά τον 19ο αιώνα με την ακτή, όταν η αστική μορφολογία επηρεάστηκε από τη βιομηχανία και το εμπόριο. Οι δρόμοι από το κάστρο οδηγούσαν προς το λιμάνι, διευκολύνοντας τόσο την οικιστική ανάπτυξη όσο και την εμπορική δραστηριότητα. Τα πρώτα ρυμοτομικά σχέδια της πόλης, τα οποία χρονολογούνται το 1867 και το 1905 αντίστοιχα, προτιμούν τη

χρήση ορθογώνιου κάρναβου υποδηλώνοντας την προσπάθεια εκσυγχρονισμού σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές τάσεις, αν και μετά το 1970, παρά ότι το ζήτημα της αντιπαροχής μετατρέπει την εφαρμογή της οριζόντιας ιδιοκτησίας.

Το 1986 η πόλη πλήττεται από σεισμό και οι μεγάλες καταστροφές ανακόπτουν την αναπτυξιακή διαδικασία. Το σχέδιο για να ανασυγκροτηθεί η πόλη της Καλαμάτας στο οποίο βασίστηκε η γενικότερη αναδιοργάνωση και ανασύσταση της πόλης βραβεύτηκε στον πρώτο πολεοδομικό διαγωνισμό της ΕΟΚ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πολεοδόμων με την απονομή βραβείου Αστικού Σχεδιασμού (greekscapes, 2010).

Σήμερα, ο αστικός ιστός προστατεύεται κύρια, στην περιοχή του ιστορικού κέντρου στο οποίο έχουν οριστεί συγκεκριμένοι όροι δόμησης και χρήσεις γης με Π.Δ. (Φ.Ε.Κ. 821/Δ/16-11-1988) δεδομένου ότι αυτή η περιοχή παρέχει σημαντικά οικονομικά οφέλη για την ευημερία της πόλης. Οι αναπλάσεις και οι αισθητική αναβάθμιση της περιοχής, οι οποίες ενισχύονται με πεζοδρομήσεις και πολιτιστικούς διαδρόμους, διαμόρφωση χώρων αναψυχής και η βελτίωση του δημόσιου φωτισμού αποτελούν χαρακτηριστικές δραστηριότητες, ενώ προς την κατεύθυνση αυτή συμβάλλει και το πρόγραμμα Ecos, το οποίο συνδυάζει την παράδοση με την επιχειρηματικότητα και τον πολιτισμό, στα πλαίσια του Μεσογειακού Δικτύου για την Προβολή και Αξιοποίηση Ιστορικών Κέντρων στο οποίο συμμετέχει η πόλη.

Όσο αφορά στον κοινωνικό εξοπλισμό, οι υποδομές διαχέονται στον αστικό ιστό προσπαθώντας να δώσουν ίσες ευκαιρίες για τους κατοίκους, ενώ η κεντρική πλατεία και το «Πάρκο Σιδηροδρόμων», έκτασης 54 στρεμμάτων, όπου από το 1986 λειτουργεί το Μουσείο των Σιδηροδρόμων, χρησιμεύουν ως χώροι συνάντησης για όλους. Οι πρώτοι ελεύθεροι χώροι που ορίστηκαν μέσα στην πόλη ήταν το Θεματικό Πάρκο του ΟΣΕ το οποίο ενοποιήθηκε με την παράλληλη πράσινη ζώνη των σιδηροδρομικών γραμμών και ακολούθησε ο ποταμός Νέδοντας, που λόγω της μικρής ετήσιας ροής του καλύφθηκε σε σημεία του ιστορικού κέντρου για δημιουργία χώρου στάθμευσης και πρασίνου, παιδικής χαράς και δημοτικού αναψυκτηρίου³³.

³³ Χ. Σκιά – Πανοπούλου (2008), «Διαχείριση της πολιτιστικής ανάπτυξης. Θεωρητικές προσεγγίσεις Εμπειρική έρευνα: Η περίπτωση της Καλαμάτας». Σελ. 161-205.

5.2. Εικόνα και Προβολή της Πόλης.

Η Καλαμάτα έχει σημαντική δραστηριότητα προβολής, ειδικά κατά τη συμμετοχή της στην Helexpro και τις Διεθνείς Εκθέσεις της Φρανκφούρτης και του Βερολίνου σύμφωνα με τον υπεύθυνο του Γραφείου Τουριστικής Ανάπτυξης της πόλης καθώς και από το θεσμό των αδελφοποιήσεων, με πρωτοβουλία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, δημιουργώντας δίκτυα πολιτιστικής συνεργασίας και ανταλλαγής τεχνογνωσίας με την Κύπρο, την Τυνησία και την Κίνα. Επίσης, το Επιμελητήριο ασκεί πολιτική εξωστρέφειας εφόσον συνεργάζεται με φορείς περιοχών της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Μεσογείου ειδικότερα, κύρια στον τομέα της προβολής της περιοχής και των τοπικών προϊόντων της. Σε αυτό το πλαίσιο, το Πολιτιστικό Οδοιπορικό «Δρόμοι της Ελιάς» ξεχωρίζει σε διεθνές επίπεδο.

5.3 Δυναμικά χαρακτηριστικά δημιουργικότητας της πόλης.

Η πόλη της Καλαμάτας έχει ενισχύσει την πολιτιστική της δραστηριότητα, τα τελευταία πέντε χρόνια στη μουσική, τα εικαστικά καθώς και το χορό. Έως το 2008 στην πόλη δρούσαν η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Δ.Ε.Π.Α.Κ), το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ) και το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ) ανεξάρτητα. Με το Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 2434-1/12/2008), οι εν λόγω επιχειρήσεις, συγχωνεύτηκαν και δημιούργησαν τον πυρήνα της «ΦΑΡΙΣ», το οποίο ασχολείται με τους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση.

Πρόκειται για μια ενιαία διαχείριση του πολιτιστικού δυναμικού, πραγματοποιήθηκε έλλειψη οικονομικών πόρων και μειονεκτεί συγκριτικά με τον τρόπο που δραστηριοποιείται στο παρελθόν.

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο για την πολιτιστική ζωή, διαδραματίζει το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Καλαμάτας, το οποίο διοργανώνει παραστάσεις ελληνικής και παγκόσμιας δραματολογίας ενώ συνεργάζεται με ελληνικούς και ξένους

πολιτιστικούς φορείς. Ταυτόχρονα έχει ιδιαίτερα δημιουργική δραστηριότητα , αναφορικά με την «διαμόρφωση κριτηρίων αισθητικής και θεατρικής αγωγής στους νέους», διότι εκτιμά ότι η εκπαίδευση πρέπει να είναι δημιουργική και οι θεατρικές ομάδες να αποτελέσουν δυναμικό μέσο έκφρασης των μαθητών.

Μεγάλη έμφαση δίνεται στα πολιτιστικά δρώμενα όπως αυτά παρέχοντα από το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού που πραγματοποιείται από το Διεθνές Κέντρο Χορού (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ) , με παράδοση 16 ετών στοχεύοντας στη διεθνή καταξίωση της πόλης καθώς και στην ποιοτική χορευτική εκπαίδευση. Σε ετήσια βάση, κατά τη διάρκεια του Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, παρουσιάζονται ξένα και ελληνικά χορευτικά σχήματα, στοχεύοντας στην τόνωση των αξιών ανοχής προς τους διαφορετικούς πολιτισμούς ενώ ταυτόχρονα, πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές δραστηριότητες, όπως σεμινάρια και εργαστήρια. Σε αυτό το πλαίσιο, στο Φεστιβάλ του 2010 πραγματοποιήθηκε σεμινάριο για επαγγελματίες προκειμένου να δημιουργηθεί η σύνδεση ανάμεσα στη αντίληψη και την αίσθηση ερεθισμάτων καθώς και εργαστήρι το οποίο με την βοήθεια κειμένων, ήχου και κίνησης πετύχαινε στην άντληση των δημιουργικών χαρακτηριστικών του κάθε συμμετέχοντα, μέσω της διερεύνησης της ταυτότητάς του.

Ως κίνητρο ελεύθερης έκφρασης, λειτουργεί το φεστιβάλ μηδέν που δίνει μεγάλη έμφαση στο οπτικοακουστικό υλικό. Οι πολίτες, συμμετέχοντας σε εργαστήρια, μέσω της τέχνης του βίντεο, ενεργοποιούνται σε διάφορες θεματικές ενότητες όπως, μεταξύ άλλων, του αστικού τοπίου, που τους παρείχε την ευκαιρία έκφρασης των προτάσεών τους για τον αστικό ιστό, προωθώντας τον συμμετοχικό σχεδιασμό. Εντούτοις, το 2010. Εμφανίστηκε και ένας νέος θεσμός, το 1ο Jazz festival που πραγματοποιήθηκε σε τρεις διαφορετικούς χώρους μέσα στην πόλη, υπό την αιγίδα της ΦΑΡΙΣ και του Δήμου Καλαμάτας. Στον πεζόδρομο, το Πάρκο Σιδηροδρόμων και το Αμφιθέατρο του Κάστρου έδωσαν συναυλίες διεθνή μουσικά συγκροτήματα από το Άμστερνταμ και τη Νέα Υόρκη.

Στον τομέα των κτιριακών υποδομών ξεχωρίζουν το Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο- Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή, το βασικό κύτταρο πολιτισμού εδώ και χρόνια, με χώρους για τη διοργάνωση εκθέσεων γλυπτικής, ζωγραφικής και φωτογραφίας, βιβλιοθήκη και πινακοθήκη, ενώ στο αμφιθέατρο του κάστρου προσφέρει δυναμικό 700 θέσεων για τις θερινές εκδηλώσεις και παραστάσεις. Ταινίες

προβάλλονται τόσο στον ιδιωτικό κινηματογράφο, όσο και στο στέκι της κινηματογραφικής λέσχης, η οποία στεγάζεται σε παλιό διατηρητέο κτίριο για την εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων κατοίκων. Το ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε.Κ διαθέτει δύο αίθουσες, την κεντρική σκηνή και μία επιπλέον για το παιδικό θέατρο. Στις μουσειακές υποδομές, ένα από τα κυριότερα μέσα άσκησης πολιτιστικής πολιτικής, συγκαταλέγονται το Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο με αρχαιολογικά ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή του Νομού και το Λαογραφικό Μουσείο με 3.500 εκθέματα. Το Στρατιωτικό Μουσείο, προβάλλει την ιστορία από την Επανάσταση του 1821 μέχρι σήμερα με εκθέματα αλλά και σχετική ταινία σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα. Σημαντικοί άξονες της πνευματικής ζωής αποτελούν, τόσο η Λαϊκή βιβλιοθήκη και οι κινητές βιβλιοθήκες, με αδυναμία κάλυψης των αναγκών των σύγχρονων κατοίκων. Όσο αφορά στη δημοσιογραφική δραστηριότητα, από τα πιο παλιά χρόνια, στην πόλη είναι αρκετά έντονη καθώς δημοσιεύονται τοπικές εφημερίδες και τοπικά περιοδικά, το οποίο αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό που μπορεί να λειτουργήσει ως ενδυνάμωση και δραστηριοποίηση των κατοίκων σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Απαραίτητος παράγοντας, σε αυτή την πολιτιστική πορεία της πόλης είναι τόσο το μορφωτικό επίπεδο όσο και η οικονομική δυνατότητα των κατοίκων. Επίσης, η λειτουργία δυο πανεπιστημιακών σχολών και ενός Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πορεία, συμβάλλοντας στην πολιτιστική διεύρυνση του κοινού, το οποίο αποτελείται τόσο από τους φοιτητές που ζουν στην πόλη, αλλά και ως ομάδα ατόμων που ενισχύει οικονομικά τις τοπικές επιχειρήσεις. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί και η θετική συμβολή του «Πολιτιστικού Τέλους» που όρισε ο Δήμος το 1993, προκειμένου να εξομαλυνθούν οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε.

5.4. Πολιτιστικά Χαρακτηριστικά της Πόλης.

Η Καλαμάτα δικαίως χαρακτηρίζεται ως πόλη του Πολιτισμού, δεδομένου ότι έχει πολλά αξιοθέατα πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τα βασικότερα εκ των οποίων είναι τα εξής :

5.4.1. Μουσεία και πινακοθήκες:

- Το αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας.

Το κτίριο του Μουσείου βρίσκεται στη καρδιά του ιστορικού κέντρου της Καλαμάτας, εκεί όπου παλιά βρισκόταν η Δημοτική Αγορά της πόλης, που κατακλυζόταν καθημερινά από το πολύβουο πλήθος των εμπόρων και των πελατών της.

Μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1986 το οικοδόμημα της Αγοράς κατεδαφίστηκε λόγω των σοβαρών ζημιών που είχε υποστεί. Το νέο οικοδόμημα που κατέλαβε τη θέση της παλαιάς Αγοράς, παραχωρήθηκε από το Δήμο Καλαμάτας στο Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να λειτουργήσει ως Αρχαιολογικό Μουσείο.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας συμμετέχει ενεργά στις εκπαιδευτικές δράσεις του ΥΠ.ΠΟ. καθώς θεωρεί σημαντική την εκπαίδευση στον πολιτισμό και μέρος αγωγής του μαθητικού και ενήλικου κοινού. Στο πλαίσιο αυτό οργανώνει για τρίτη συνεχή χρονιά εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις που απευθύνονται σε οικογένειες, σχολικές ομάδες και επισκέπτες.

Κύριος στόχος της έκθεσης αποτελεί η όσο το δυνατόν πληρέστερη παρουσίαση των αρχαιοτήτων της Μεσσηνίας διαχρονικά, ώστε ο επισκέπτης κατά τη περιήγηση του στις επιμέρους εκθεσιακές ενότητες να μπορεί να αποκτήσει σφαιρική αντίληψη της πολιτισμικής αντίληψης της πολιτιστικής εξέλιξης κάθε περιοχής³⁴.

- **Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας.**

Ιδρύθηκε από τον Τοπικό Σύλλογο προς Διάδοση των Γραμμάτων, προκειμένου να συγκεντρωθεί αρχαιολογικό υλικό και αντικείμενα σχετικών με την Επανάσταση του 1821 και με τη διάσωση και προβολή αντικειμένων του νεότερου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής.

Το μουσείο λειτούργησε για πρώτη φορά το 1973 και επαναλειτούργησε όταν αποκαταστάθηκαν οι βλάβες που υπέστη το κτίριο από το σεισμό του 1986.

Στο εν λόγω μουσείο περιλαμβάνεται μια σειρά από εκθέματα, μεταξύ των οποίων ενότητες για τη βιβλιοδεσία και την τυπογραφία που υπενθυμίζει στον επισκέπτη ότι στην Καλαμάτα λειτούργησε το πρώτο τυπογραφείο της απελευθερωμένης Ελλάδας. Επίσης, υπάρχουν χρήσιμες πληροφορίες για τον τόπο, το σύλλογο που ίδρυσε το μουσείο καθώς και μικρές θεματικές ενότητες που αφορούν στην αγροτική και ποιμενική ζωή, τη γεωργική βιοτεχνία, την υφαντική τέχνη, την αγγειοπλαστική και τα αστικά επαγγέλματα.

³⁴ (<http://www.archmusmes.gr/draseis.htm>)

Ακόμα σε ένα δωμάτιο, αποτυπώνεται η εικόνα του αστικού σπιτιού της πόλης, κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και στο διάδρομο αυτού του ορόφου, υπάρχει αναπαράσταση του παραδοσιακού καφενείου. Επίσης, παρουσιάζεται ιστορικό υλικό που αφορά στην επανάσταση του 1821 και προέρχεται από την Καλαμάτα . Τέλος, η αίθουσα του Γ. Καρέλια, φιλοξενεί ενδυματολογικά στοιχεία ανάμεσά τους και την παραδοσιακή καλαματιανή ενδυμασία, ενώ υπάρχει και μία μικρή αίθουσα αφιερωμένη στη μεταβυζαντινή εκκλησιαστική τέχνη της περιοχής³⁵.

• **Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας.**

Το εν λόγω μουσείο λειτουργεί από τον Ιούνιο του 2006 σε κτίριο που παραχωρήθηκε γι' αυτό τον σκοπό από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας.

Κύριος στόχος του είναι η παρουσίαση της νεότερης Ελληνικής Ιστορίας από την Επανάσταση του 1821 μέχρι σήμερα, με τη βοήθεια κειμένων, φωτογραφικού και οπτικοακουστικού υλικού.

³⁵ (http://culture.kalamata.gr/v1/museum/view_museum/2)

Στο μουσείο περιλαμβάνονται εκθέματα στολών, πολεμικού και φωτογραφικού υλικού από τον Αγώνα του 1821. Ακολουθεί ο Μακεδονικός Αγώνας, με ανάλογα εκθέματα και με ιδιαίτερη αναφορά στους Μεσσήνιους Μακεδονομάχους.

Επίσης, παρουσιάζονται εκθέματα για τους Βαλκανικούς πολέμους, ενώ ένα μεγάλο τμήμα είναι αφιερωμένο στη Μικρασιατική Καταστροφή. Ακολουθούν αφιερώματα για το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, στις μάχες των οχυρών και της Κρήτης, στη Μέση Ανατολή και στην Εθνική Αντίσταση.

Τέλος, στο προαύλιο του Μουσείου έχουν εγκατασταθεί ένα άρμα, ένα όχημα, πυροβόλα όπλα και ένα αεροσκάφος³⁶.

- Μουσείο Σιδηροδρόμων.

Ανάμεσα στους χώρους που έχουν διαμορφωθεί στην Καλαμάτα για την αναψυχή, τη δημιουργική απασχόληση και την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων στις πολιτιστικές δραστηριότητες, σημαντική θέση κατέχει το Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων σε έκταση 54 στρεμμάτων, όπου και λειτουργεί από το 1986, στο φυσικό του τοπίο, το Μουσείο Σιδηροδρόμων. Στα εκθέματα του Μουσείου περιλαμβάνονται το διώροφο κτίριο σταθμαρχείου και τροχαίο υλικό που αποτελείται από ατμάμαξες, ντηζελάμαξες, επιβατικά και φορτηγά οχήματα διαφόρων τύπων.

³⁶ (http://culture.kalamata.gr/v1/museum/view_museum/3)

Τα βαγόνια των συρμών έχουν μελετηθεί έτσι ώστε, παράλληλα με τον παιδαγωγικό- μουσειακό τους προορισμό να φιλοξενούν και κάποιες συγκεκριμένες δημοτικές λειτουργίες και δραστηριότητες πολιτιστικών φορέων της πόλης.

Πέρα από τα βαγόνια ο ελεύθερος χώρος του Πάρκου προσφέρει και γήπεδα για αθλοπαιδιές, παιδική χαρά και ένα ευρύτερο αμφιθεατρικό χώρο για τη διοργάνωση ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων³⁷.

- Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α.ΤΑΣΣΟΣ».

Η Πινακοθήκη ανήκει στη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας και στεγάζεται από το 2002 σε ανακαινισμένο κτίριο στο Ιστορικό Κέντρο της πόλης. Το 2007, πήρε το όνομά της από τον χαρακτή Α. Τάσσο, ο οποίος καταγόταν από την Μεσσηνία λόγω της δωρεάς μεγάλου αριθμού χαρακτηριστικών από τη συλλογή του.

³⁷ (<http://www.ose.gr/el/Μουσεία/ΣιδηροδρομικάΠάρκα/ΣιδηροδρομικόΠάρκοΚαλαμάτας.aspx>)

Πρόκειται για ένα χώρο τέχνης ο οποίος αντανακλά τα εικαστικά δρώμενα της δεκαετίας του 1980, στη ζωγραφική, τη γλυπτική, την κεραμική και την χαρακτική. Ο πυρήνας των 350 έργων της, χαρακτηρίζεται από πολυμορφία εικαστικών τάσεων και ρευμάτων και αποτελείται από προσφορές Ελλήνων δημιουργών στη πόλη μετά το σεισμό του 1986. Τα εν λόγω έργα έχουν εμπλουτιστεί και από μεταγενέστερες δωρεές αρκετών καλλιτεχνών. Επίσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι περιοδικές εκθέσεις που οργανώνονται από την ίδια την πινακοθήκη ή σε συνεργασία με αναγνωρισμένους εικαστικούς φορείς, που καλύπτουν όλες τις μορφές εικαστικής έκφρασης, είτε είναι κλασικές είτε είναι πρωτοποριακές.

Στόχος της είναι να εμπλουτίζεται διαρκώς με την απόκτηση έργων εικαστικής δημιουργίας έτσι ώστε να διεγείρεται το ενδιαφέρον των δημοτών και των επισκεπτών αλλά και να διευρύνει τον πολιτιστικό ορίζοντα ως γνήσιος χώρος πνευματικής και αισθητικής αναζήτησης³⁸.

- Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης.

³⁸ (http://culture.kalamata.gr/v1/cultural_body/view_category/2/4).

Η Πινακοθήκη ιδρύθηκε το 1962 με πρωτοβουλία της Λαϊκής Βιβλιοθήκης της Καλαμάτας και του ζωγράφου Κ. Γιαννακόπουλου. Στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου, όπου εκτίθενται πάνω από 100 έργα.

Η συλλογή, η οποία αριθμεί περισσότερα από 430 έργα, αποτελείται από πίνακες ζωγραφικής, σχέδια, χαρακτικά, κατασκευές και γλυπτά σημαντικότερων Ελλήνων ζωγράφων του 20^{ου} αιώνα καθώς και από έργα ντόπιων καλλιτεχνών.

Ο κύριος κορμός της συλλογής αποτελείται από έργα των δεκαετιών 1950 και 1960, που αποτυπώνουν τις εικαστικές αναζητήσεις των Ελλήνων δημιουργών κατά την περίοδο εκείνη. Επίσης, περιλαμβάνονται αξιόλογα έργα προγενέστερων και μεταγενέστερων καλλιτεχνών.

Κώστας Τσόκλις, Ερείπια αρχαίας πόλης (1960)

Στόχος της πινακοθήκης είναι ο διαρκής εμπλουτισμός της ώστε να εξασφαλίζεται η κατά το δυνατόν πληρέστερη παρουσίαση των τάσεων που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα στην Ελληνική τέχνη³⁹.

5.4.2. Βιβλιοθήκες:

- **Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας.**

³⁹ (http://culture.kalamata.gr/v1/cultural_body/view_category/2/3).

Η βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 1933 από 46 διανοούμενους της πόλης και είναι μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της ελληνικής περιφέρειας. Έχει αναπτύξει και συνεχίζει να αναπτύσσει, πλούσια και πολύπλευρη πολιτιστική δραστηριότητα κι έχει τιμηθεί με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Διαθέτει αναγνωστήριο 50 ατόμων, με γυάλινο θόλο και κλιματισμό αλλά και υπαίθριο αναγνωστήριο. Δραστηριοποιείται κυρίως στην οργάνωση, το διαρκή εμπλουτισμό και τη μόνιμη λειτουργία μιας μεγάλης βιβλιοθήκης και μιας σημαντικής συλλογής έργων τέχνης, της Πινακοθήκης Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης. Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων της, έχουν εκδώσει τρεις τόμοι Μεσσηνιακών Γραμμάτων.

Η βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 85.000 τόμους βιβλίων, 2.500 τίτλους περιοδικών, 200 τίτλους μεσσηνιακών εφημερίδων, εκ των οποίων οι 42 χρονολογούνται στο 19ο αι. Επίσης, διαθέτει 450 δεμένους τόμους που καλύπτουν όλες τις εκδόσεις των κυριότερων μεσσηνιακών εφημερίδων από το 1935 μέχρι σήμερα.

Τα τελευταία έτη, δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στον εκσυγχρονισμό και την

μηχανοργάνωση της βιβλιοθήκης, καθώς και στη δημιουργία της ιστοσελίδας στο διαδίκτυο⁴⁰.

- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας.

Η εν λόγω βιβλιοθήκη λειτουργεί από το 2004, με μορφωτικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και πληροφοριακούς σκοπούς. Διαθέτει ήδη περίπου 14.100 τίτλους που καλύπτουν θέματα ιατρικής ψυχολογίας, λογοτεχνίας, ιστορίας, κοινωνικών επιστημών, πληροφορικής κ.λ.π. Διαθέτει επίσης μια κινητή μονάδα η οποία σύντομα πραγματοποιεί επισκέψεις στα σχολεία, κυρίως των απομακρυσμένων από την Καλαμάτα περιοχών, επιδιώκοντας να εξυπηρετήσει τη σχολική κοινότητα με δανεισμό βιβλίων, οπτικοακουστικού υλικού.

Στη βιβλιοθήκη λειτουργεί Αναγνωστήριο, Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης και Παιδικό Τμήμα. Δανείζει τα βιβλία που διαθέτει στα μέλη της, ενώ το Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης αποτελείται από Η/Υ και δύο για ΑΜΕΑ, με σύνδεση στο διαδίκτυο, τους οποίους μπορούν να επισκέπτονται ελεύθερα τα μέλη της βιβλιοθήκης για ενημερωτικούς και ερευνητικούς σκοπούς⁴¹.

⁴⁰ (http://culture.kalamata.gr/v1/cultural_body/view_category/1/1).

⁴¹ (<http://www.libver.gr:4580/>).

5.4.3. Θέατρα:

- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ Καλαμάτας έχει αναπτύξει μία πλούσια δράση και έχει συμβάλει σημαντικά στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης της Καλαμάτας με παράλληλη δράση όλων των τομέων του πολιτισμού κλπ.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ ξεκίνησε την πορεία του αρχικά ως Δημοτικό Θέατρο το 1982 και μετεξελίχθηκε σε Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας το 1985, ενώ το παρουσίαζε το φιλόδοξο πρόγραμμά του με τα σημαντικότερα έργα του διεθνούς δραματολογίου και με αξιόλογες συνεργασίες συντελεστών και ηθοποιών. Πολύ σύντομα αναδείχθηκε σε έναν από τους δυναμικότερους και σοβαρότερους εκπροσώπους του νέου θεσμού των περιφερειακών θεάτρων. Η ίδρυση του ΔΗΠΕΘΕΚ αποτέλεσε σταθμό για την ανάπτυξη και αναβάθμιση όχι μόνο του θεατρικού αλλά και του πολιτιστικού επιπέδου του Νομού Μεσσηνίας.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ διατηρεί την Κεντρική και τη Νέα σκηνή, στις οποίες έχουν παρουσιαστεί έργα της παγκόσμιας και της ελληνικής δραματουργίας, που καλύπτουν τις τάσεις του κλασικού και του σύγχρονου θεάτρου και προβάλλουν την ελληνική θεατρική παράδοση.

Στόχοι του είναι η οργάνωση, προβολή και ανάπτυξη θεατρικών παραστάσεων καθώς και η παροχή δυνατότητας στους νέους δημιουργούς (σκηνοθέτες, σκηνογράφους, συγγραφείς, μουσικούς) να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους γύρω από τη θεατρική τέχνη. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την αισθητική αγωγή του παιδικού κοινού. Κάθε χρόνο μία από τις παραγωγές είναι για παιδιά, και

δίνονται οργανωμένες παραστάσεις για όλους τους μαθητές της α' βάρθμιας εκπαίδευσης του Νομού Μεσσηνίας και των όμορων νομών.

Οι γενικές κατευθύνσεις που χαρακτηρίζουν τη δραστηριότητα του ΔΗΠΕΘΕΚ είναι ο συνδυασμός του ψυχαγωγικού, ενημερωτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα του θεάτρου, η εργασία στην κατεύθυνση της πολιτιστικής αποκέντρωσης και υποδομής, και η προσπάθεια να προσελκυστούν στην Καλαμάτα σημερινοί καλλιτεχνικοί συνεργάτες.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ απασχολεί προσωπικό διοικητικό, τεχνικό και ηθοποιούς ανάλογα με τις ανάγκες του ρεπερτορίου οι οποίες ποικίλουν. Τα γραφεία του θεάτρου στεγάζονται σε διατηρητέο κτήριο ιδιοκτησίας του Δήμου Καλαμάτας, το οποίο διαθέτει και αίθουσα εκδηλώσεων. Η Κεντρική Σκηνή στεγάζεται στο παλιό εργοστάσιο της Ηλεκτρικής Εταιρίας, που μετά τη μετατροπή του, διαθέτει αίθουσα θεάτρου, φουαγιέ, χώρους παρασκηνίων, καμαρινιών, εργαστηρίων, και φύλαξης υλικών. Το αμφιθέατρο της Νέας σκηνής στεγάζεται σε όροφο του κτιρίου της Δημοτικής Φιλαρμονικής, ενώ για την παρουσίαση των καλοκαιρινών θεατρικών παραστάσεων το ΔΗΠΕΘΕΚ χρησιμοποιεί το Αμφιθέατρο Κάστρου Καλαμάτας⁴².

- Αμφιθέατρο κάστρου Καλαμάτας.

Σήμερα το Κάστρο της Καλαμάτας είναι όχι απλά επισκέψιμο, αλλά ένα ζωντανό κύτταρο του οργανισμού της πόλης. Στους χώρους του έχει κατασκευαστεί ένα όμορφο αμφιθέατρο που κατά καιρούς φιλοξενεί διάφορες παραστάσεις αλλά και εκδηλώσεις στα πλαίσια του φημισμένου Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού της πόλης.

⁴² (http://culture.kalamata.gr/v1/cultural_body/view_category/4/6)

5.4.4. Ωδεία/ Σχολές χορού, μουσικής:

- Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας.

Το Δημοτικό Ωδείο είναι το μουσικό εργαστήρι της ΦΑΡΙΣ, το οποίο λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σ' ένα όμορφο παραδοσιακό κτήριο του 19ου αι., νότια του κάστρου, ειδικά διαμορφωμένο και πλήρως εξοπλισμένο για τις ανάγκες ενός σύγχρονου ωδείου. Εκεί, μέσα σ' ένα εύφορο και δημιουργικό κλίμα, με νέες μεθόδους διδασκαλίας, δίνεται η μουσική γνώση, τόσο στην κλασική μουσική, όσο και στην παραδοσιακή και βυζαντινή.

Πάνω από 500 παιδιά κάθε χρόνο συμπληρώνουν τη μόρφωσή τους με συναυλίες, ακροάσεις, εργαστήρια, σεμινάρια και διαλέξεις. Στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας έχουν φοιτήσει μέχρι σήμερα πάνω από 10.000 μαθητές κι έχουν διδάξει διεθνούς φήμης σολίστ, μέλη της ορχήστρας της ΕΡΤ, σοπράνο και τενόροι της Ε.Λ.Σ., διακεκριμένοι συνθέτες, καθώς και καθηγητές πανεπιστημίων.

Αν συμπληρώσει κανείς και την εκάστοτε επιλεγμένη και άριστα καταρτισμένη διεύθυνσή του, δεν θα εκπλαγεί όταν μάθει ότι μέχρι σήμερα έχει δώσει 30 διπλώματα και 120 πτυχία. Ότι κάθε χρόνο μαθητές του μπαίνουν με υποτροφία σε Ακαδημίες του εξωτερικού, παίρνουν πρώτα βραβεία σε πανελλήνιους διαγωνισμούς, αλλά και επιστρέφουν για να διδάξουν ως καθηγητές στα τμήματά του.

Η Συμφωνική Ορχήστρα, η μαθητική Συμφωνική Ορχήστρα, η τρίφωνη παιδική Χορωδία και γενικώς οι καλλιτεχνικές δυνάμεις του Ωδείου κάνουν αισθητή την παρουσία τους όχι μόνο στο κοινό της Καλαμάτας, αλλά και στις γειτονικές πόλεις. Εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν όλα τα είδη μουσικής στο Πνευματικό

Κέντρο της πόλης, «Καλλιτεχνικά Καφενεία» στην αίθουσα διαλέξεων του Ωδείου, συνεργασίες με ελληνικούς και ξένους πολιτιστικούς φορείς (Εθνική Λυρική Σκηνή, Ορχήστρα Καμεράτα, Παιδική Χορωδία της Βιέννης κ.ά.) συμπληρώνουν το έργο του Ωδείου⁴³.

- Δημοτική σχολή χορού.

Ο πυρήνας του τομέα του χορού είναι η Δημοτική Σχολή Χορού. Η Σχολή Χορού στεγάζεται στο Ζουμπούλειο Μέγαρο σε ένα όμορφο αναπαλαιωμένο και ειδικά διαμορφωμένο για τις ανάγκες του χορού νεοκλασικό κτίριο. Η Σχολή Χορού συγκεντρώνει περίπου 450 μαθητές ανά έτος.

Η Σχολή είναι εξοπλισμένη με σύγχρονη και κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και με διδακτικό προσωπικό από δασκάλους άριστα εκπαιδευμένους που είναι συγχρόνως καλλιτέχνες του χορού που συμμετέχουν στις μεγαλύτερες ομάδες χορού της χώρας.

Η Σχολή Χορού έχει δύο τμήματα. Το ερασιτεχνικό, όπου μπορούν να φοιτήσουν όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά και ενήλικες της Καλαμάτας και το προεπαγγελματικό, όπου φοιτούν παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν χορό εντατικά προκειμένου να δώσουν εξετάσεις σε Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Για τους μαθητές που φαίνεται ότι μελλοντικά θα μπορούσαν να ασχοληθούν επαγγελματικά με το χορό λειτουργεί από την ηλικία των 9 ετών το ειδικό προπαρασκευαστικό τμήμα. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές μπορούν να συνδυάσουν αρμονικά την επαγγελματική με την ερασιτεχνική ενασχόληση με το χορό.

Ο τομέας του χορού προσπαθώντας να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής προσανατολίζεται σε πολλές κατευθύνσεις. Για αυτό το λόγω και εφαρμόζει προγράμματα τα οποία δεν έχουν μονομερή προσανατολισμό. Μάλιστα

⁴³ (<http://www.messinia-guide.gr/?id=197&lang=>)

δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη σωστή επικοινωνία μεταξύ δασκάλου και μαθητή για την μετέπειτα πορεία του μαθητή.

Το διδακτικό έτος περιλαμβάνει ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα με μαθήματα κλασσικού μπαλέτου, σύγχρονου χορού, τζάζ, αυτοσχεδιασμού, Tai chi και μουσικοκινητικής αγωγής.

Να σημειωθεί όμως, πώς η επαφή με το χορό δεν περιορίζεται μόνο στην παρακολούθηση μαθημάτων αλλά και σε ανοικτές διαλέξεις, εργαστήρια, ειδικευμένα σεμινάρια που απευθύνονται σε συγγενικούς φορείς- εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς. Ενώ κατά τη διάρκεια του έτους οργανώνονται επιμορφωτικά προγράμματα που απευθύνονται τόσο στους μαθητές όσο και στους δασκάλους του χορού. Όλα τα παραπάνω συνδυάζονται με παραστάσεις, που προβάλλουν την ελληνική και παγκόσμια δημιουργία και συμπληρώνουν την εικόνα του χορού στην Καλαμάτα, μέσα από το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού. Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται σε κορυφαία πόλη της τέχνης στον Ελλαδικό χώρο.

Μέχρι σήμερα η πορεία της σχολής είναι ανοδική. Με την καλύτερη και ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών προς τους μαθητές η σχολή έχει αναπτύξει συνεργασία με την Βασιλική Ακαδημία Χορού του Λονδίνου από το έτος 1992. Μάλιστα μέχρι και σήμερα έχουν αποκτηθεί περισσότερα από 650 διπλώματα, ενώ αρκετοί είναι οι απόφοιτοι της σχολής χορού που ακολούθησαν επαγγελματικές σπουδές στο χορό⁴⁴.

- Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας

Η πόλη της Καλαμάτας είχε διαγράψει στο χώρο του πολιτισμού μία πορεία που την είχε αναδείξει σε καλή πόλη- πρότυπο στον τομέα της πολιτικής ανάπτυξης, μάλιστα από το 1995 η πόλη της Καλαμάτας εντάχθηκε στο Εθνικό

⁴⁴ (<http://www.messinia-guide.gr/?id=199&lang=>)

Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων με αντικείμενο της προώθηση χορού. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε ο θεσμός του Διεθνούς Κέντρου Χορού Καλαμάτας, με κορυφαία εκδήλωση το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού, Στα έτη που μεσολάβησαν το ΔΙΚΕΧΟ έχει επιδείξει ένα ικανό έργο που θεμελιώνει την πορεία και το μέλλον ενός θεσμού με σοβαρές προοπτικές.

Το ΔΙΚΕΧΟ κατευθύνει την λειτουργία του σε τρεις κυρίως τομείς: α) την έρευνα, β) την εκπαίδευση και γ) την καλλιτεχνική παραγωγή, ώστε να προσδώσει στη διάρκεια του χρόνου ένα θεσμό όπου θα βοηθά στην στήριξη και την προώθηση της σύγχρονης χορευτικής δημιουργίας. Ταυτόχρονα όμως, έχει καταστήσει την Καλαμάτα σε τόπο συνάντησης και συνεργασίας ανάμεσα στους δημιουργούς και σπουδαστές της χορευτικής τέχνης, Έλληνες και ξένους. Παράλληλα επιδίωξε και πέτυχε τόσο τη συμμετοχή φορών της τοπικής κοινωνίας στη δράση του όσο και τη δημιουργική του συνεργασία με τους τομείς των εικαστικών και της μουσικής ενώ ακόμη συνεχίζει την άρτια δράση του.

Ένας από τους σημαντικότερους τομείς της ΔΙΚΕΧΟ είναι οι συνεργασίες τόσο διεθνώς όσο και με ελληνικούς φορείς και ομάδες που γνωστοποιούν και εμπλουτίζουν τα δράση του, ενώ παράλληλα λαμβάνουν και δίνουν πληροφορίες, μεταδίδουν εμπειρίες, διευρύνουν συνεχώς τους ορίζοντες ενώ ακόμη εμπλουτίζουν τη δραστηριότητα του κέντρου.

Αναφορικά με το επιμορφωτικό και εκπαιδευτικό έργο του κέντρου περιλαμβάνονται δράσεις όπως: α) σεμινάρια χορού και διαλέξεις στο πλαίσιο του φεστιβάλ με καθηγητές διεθνούς κύρους, β) ετήσια εκπαιδευτικά προγράμματα, γ) σεμινάρια με μαθήματα για τους εκπαιδευτικούς, δ) μαθήματα μουσικοκινητικής

αγωγής για τους εκπαιδευτικούς του νηπιαγωγείου και του δημοτικού, ε) επιμορφωτικές διαλέξεις για την ιστορία και την τέχνη του χορού κλπ.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει αναπτυχθεί και στον τομέα της έρευνας και της επικοινωνίας απασχόλησε από την πρώτη στιγμή τη λειτουργία του ΔΙΚΕΧΟ. Ιδίως το γεγονός ότι η απουσία της Ελλάδας από τον παγκόσμιο αλλά και ευρωπαϊκό χάρτη του χορού και η συνακόλουθη έλλειψη επικοινωνίας, κατέστησαν την έρευνα ως μοχλό δράσης στο έργο του ΔΙΚΕΧΟ και σημαντική πηγή πληροφοριών στον σχεδιασμό τόσο της υποδομής όσο και των δραστηριοτήτων του. Ήδη από τους πρώτους μήνες ίδρυσης του, ερευνήθηκαν τα κανάλια πρόσβασης σε πληροφορίες που αφορούσαν διεθνή κέντρα τεχνών και χορού, εκπαιδευτικά ινστιτούτα, μουσεία χορού, βιβλιοθήκες, βιντεοθήκες χορού, διεθνή φεστιβάλ χορού, εκδόσεις βιβλίων για το χορό και τον πολιτισμό εν γένει, έντυπα, περιοδικού τύπου, προγράμματα Ε.Ε.

Σήμερα το ΔΙΚΕΧΟ υπάρχει στις λίστες δικτύων όπως: the place artist development, elia, culturelink, ΕΕ, Unesco. Είναι συνδρομητής στα εγκυρότερα περιοδικά χορού και γενικά πολιτισμού. Ακόμη έχει αναπτύξει επικοινωνία και επαφές με τα Μορφωτικά Τμήματα Πρεσβειών και ξένων Υπουργείων. Παράλληλα βρίσκεται σε στενή και συνεχή επαφή με τον εκπαιδευτικό και καλλιτεχνικό χορευτικό κόσμο της Ελλάδας, συγκεντρώνει και καταγράφει δραστηριότητες, μελέτες και έρευνες.

Τέλος, να σημειωθεί πως το αρχείο χορού με την ειδική βιβλιοθήκη-βιντεοθήκη που διαθέτει, την οποία εμπλουτίζει συνεχώς και τα οποία στην πλήρη τους ανάπτυξη θα μπορούσαν να προσφέρουν γνώση για το παρόν της χορευτικής δημιουργίας και του σύγχρονου προβληματισμού, σε ειδικούς επιστήμονες, δημιουργούς αλλά και σπουδαστές χορού.

Να υπογραμμιστεί πως η ίδρυση του Διεθνούς Κέντρου Χορού Καλαμάτας επέδρασε θετικά ως προς τη λειτουργία της Σχολής Χορού και της έδωσε νέα ώθηση⁴⁵.

⁴⁵ (<http://www.kalamatadancefestival.gr/gr/id01.php>).

5.5. Πολιτιστικές δομές και οργανώσεις.

5.5.1. Δημοτικό Πνευματικό κέντρο «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή».

Η ιστορία του Πνευματικού Κέντρου της Καλαμάτας ξεκινά στις αρχές του 20^{ου} αιώνα όταν το 1910 η Ρεγγίνα Πανταζοπούλου αγοράζει οικοπέδο στην οδό Αριστομένους, όπου ανοικοδομεί κτίριο με σκοπό να στεγάσει το κοινωφελές ίδρυμα που οραματιζόταν. Ένα χρόνο αργότερα δίνει πνοή στο όραμά της με τη σύσταση του νομικού προσώπου «Λαϊκή και Άπορων Παιδιών Σχολή Νικολάου και Ρεγγίνας Πανταζοπούλου» (Φ.Ε.Κ 252/08-09-1911). Σκοπός το νομικού προσώπου ήταν η μόρφωση και η νοητική καλλιέργεια των εργατικών και λαϊκών τάξεων και των άπορων παιδιών. Τα μέσα για την επίτευξη των στόχων του θα ήταν : η διδασκαλία μαθημάτων, η διοργάνωση διαλέξεων, η κυκλοφορία βιβλίων και τέλος η ίδρυση Λαϊκής Βιβλιοθήκης.

Την 15^η Ιανουαρίου 1912 η Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή ανοίγει τις πύλες της με την πρώτη διάλεξη για το καλαματιανό κοινό, για να ακολουθήσει πλήθος μαθημάτων, συναυλιών, διαλέξεων, θεατρικών παραστάσεων, εκθέσεων, συνέδριων και άλλων εκδηλώσεων. Το νομικό πρόσωπο λοιπόν που είχε ετοιμάσει η Ρεγγίνα Πανταζοπούλου παραχωρήθηκε ως κληροδότημα στη Μητρόπολη Μεσσηνίας με τον χαρακτήρα του αναπαλλοτριώτου, με την πρόβλεψη της διοίκησής του από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, υπό την προεδρία του εκάστοτε Μητροπολίτη Μεσσηνίας και τη συμμετοχή πνευματικών ανθρώπων της Καλαμάτας.

Το 1933 ιδρύεται η Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, όπως προβλεπόταν από το καταστατικό της Λαϊκής Σχολής, με μαγιά τις δωρεές βιβλίων του Γυμνασίου Καλαμάτας και του Μητροπολίτη Μελετίου. Η νεοσύστατη βιβλιοθήκη εξασφαλίζει τη στέγασή της σε ένα τμήμα της Λαϊκής Σχολής και ξεκινά τη λειτουργία της το 1935.

Η λειτουργία της Λαϊκής Σχολής σταμάτησε κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, οπότε και οι αίθουσές της χρησιμοποιήθηκαν είτε ως δικαστήριο, είτε ως νοσοκομείο. Μεταπολεμικά επανέλαβε τη λειτουργία της, αλλά η έλλειψη πόρων έφερε σε δύσκολη κατάσταση το ίδρυμα, αλλά και το κτίριο. Έτσι λοιπόν το 1966 γίνεται πρώτη φορά λόγος περί «Πνευματικού Κέντρου στην Καλαμάτα» και περί δημιουργίας μιας «Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών». Λίγο ύστερα, το 1968, ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος Θέμελης λαμβάνει την πρωτοβουλία να παραχωρήσει στο Δήμο Καλαμάτας την ακίνητη περιουσία της Πανταζοπούλειου Λαϊκής Σχολής, με την δέσμευση της δημιουργία του Πνευματικού Κέντρου της πόλης.

Με τη δημοσίευση του Α.Ν. 372/1968 τερματίζει η πρώτη περίοδος της Λαϊκής Σχολής και ξεκινά η δεύτερη περιόδός της σαν «Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας-Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή». Στο 2ο άρθρο του ως άνω νόμου ορίζεται ο τρόπος σύστασης του επιταμελούς διοικητικού συμβουλίου ως εξής: ο εκάστοτε Μητροπολίτης Μεσσηνίας (ως πρόεδρος), ο εκάστοτε Δήμαρχος Καλαμάτας (ως αντιπρόεδρος), οι εκάστοτε πρόεδροι του Δικηγορικού Συλλόγου Καλαμάτας, του Ιατρικού Συλλόγου Καλαμάτας, της Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας, του Συλλόγου προς Διάδοσιν των Γραμμάτων και ένας έγκριτος πολίτης, οριζόμενος από το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας. Σύντομα ιδρύεται ο νέος φορέας με το διάταγμα: «Περί συστάσεως Δημοτικού νομικού προσώπου υπό την επωνυμίαν Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή» (Φ.Ε.Κ. 290/ 09-12-1968). Σύμφωνα με αυτό η Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή παραχωρούσε το οικοπέδó της στο Δήμο Καλαμάτας, διατηρώντας όμως την κληροδοτική της ιδιότητα, με το Δήμο να αναλαμβάνει την ευθύνη της ανέγερσης του νέου κτιρίου.

Το νέο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας, που θεμελιώθηκε το 1984, ξεκίνησε να κατασκευάζεται στο οικοπέδο της Λαϊκής Σχολής και στο οικοπέδο του κινηματογράφου «Έσπερος», που είχε πολύ νωρίτερα απαλλοτριωθεί. Το νέο κτίριο, έργο των αρχιτεκτόνων Ιωάννη Λιακατά και Αναστασίας Πεχλιβανίδου-Λιακατά, συνδυάζει τον όψιμο κλασικισμό με το μοντέρνο. Από το

παλαιό κτίριο διατηρήθηκαν η δυτική πρόσοψη και η νότια πλευρά και συμπληρώθηκαν από μια μοντέρνα κατασκευή με έμφαση στη γεωμετρία και τις γυάλινες επιφάνειες. Τα εγκαίνια του κτιρίου έγιναν στις 22 Δεκεμβρίου 1990.

Στους χώρους του Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας στεγάζονται σήμερα οι δύο βιβλιοθήκες της πόλης: η Λαϊκή Βιβλιοθήκη και η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη, η Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης, η Ένωση Μεσσήνιων Συγγραφέων και το Ελληνικό Κέντρο θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.).

Η αίθουσα του αμφιθεάτρου (χωρητικότητα 400 ατόμων) ενοικιάζεται για την πραγματοποίηση ομιλιών, συνεδρίων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων εκδηλώσεων. Τέλος ενοικιάζονται και οι χώροι στον χαμηλότερο όροφο για την πραγματοποίηση εκθέσεων⁴⁶.

5.5.2. Κέντρο Νέων.

Το Κέντρο Νέων Καλαμάτας είναι ένας χώρος δημιουργίας, πολιτισμού, τέχνης και διαπολιτισμικού διαλόγου. Ξεκίνησε ως μια πρωτοβουλία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της Κ.Α.ΝΕ., (Κοινωνική Ανάπτυξη Νέων) στα πλαίσια των σκοπών της για την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας αλλά και την εκπλήρωση της κοινωνίας των ενεργών πολιτών, ωστόσο σιγά σιγά γίνεται μια ολοκληρωμένη αυτοχρηματοδοτούμενη δομή.

Για το λόγο αυτό ο χώρος είναι ανοικτός για όλους όσους επιθυμούν να συμμετέχουν στα ήδη υπάρχοντα εργαστήρια και φυσικά να προτείνουν τα δικά τους. Δηλαδή στηριζόμαστε αρκετά στο θεσμό της ανταλλαγής γνώσεων των ενεργών πολιτών για κοινή προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη. Τέλος, για να παραμένει ο χώρος ανοικτός όλη την εβδομάδα, στηρίζεται στους εθελοντές του οργανισμού από την Καλαμάτα αλλά και όλη την Ευρώπη. Οι εθελοντές από το εξωτερικό είτε έχουν έρθει στην Καλαμάτα επειδή τους αντιπροσωπεύει η ιδέα του Κέντρου Νέων Καλαμάτας είτε μέσω του ευρωπαϊκού μαθησιακού προγράμματος «Νέα Γενιά σε Δράση».

⁴⁶ (<http://www.kalamata.gr/default.asp?static=143>)

Πιο συγκεκριμένα το Κέντρο Νέων Καλαμάτας προσφέρει:

- Εργαστήρια «ανταλλαγής ικανοτήτων» (skills exchange)
...γιατί η γνώση είναι για όλους...
- Δυνατότητες συμμετοχής σε εκπαιδευτικά σεμινάρια μη τυπικής μάθησης και ανταλλαγές νέων, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.
...γιατί η μάθηση είναι δικαίωμα όλων...
- Εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής κτλ και πολιτιστικές εκδηλώσεις.
...γιατί ο πολιτισμός είναι αυτός που κάνει μια κοινωνία ξεχωριστή...
- Σημείο ανταλλαγής βιβλίων («bookcrossing»)
...γιατί το βιβλίο είναι κάτι ζωντανό και μπορεί να ταξιδεύει από χέρι σε χέρι..
- Σημείο πληροφόρησης για προγράμματα κινητικότητας νέων (εθελοντισμός στο εξωτερικό)
...γιατί η Ευρώπη είναι μια γειτονιά και μπορούμε να την γνωρίσουμε...
- Χώρο χαλάρωσης και δημιουργίας (και εναλλακτικό/ δημιουργικό τρόπο διασκέδασης).
- Δωρεάν wi-fi internet.
- Προβολές Ταινιών και Ντοκιμαντέρ
- Ελεύθερο χώρο για τους νέους της πόλης...
...και φυσικά τις δικές σας προτάσεις, ιδέες, πρωτοβουλίες...

Το κέντρο νέων προσφέρει τον χώρο του και σε εκδηλώσεις άλλων ΑΜΚΕ, ΜΚΟ, συλλόγων, πολιτών.

Τα υπόλοιπα προγράμματα του οργανισμού μας είναι τα εξής:

1. Εκπαιδευτικά σεμινάρια μη τυπικής μάθησης σε Ελλάδα και εξωτερικό, με την συμμετοχή νέων από την πόλη μας.
2. Ανταλλαγές νέων σε Ελλάδα και εξωτερικό, με την συμμετοχή νέων ηλικίας 16-25 από την πόλη μας.
3. Εθελοντικά προγράμματα στο εξωτερικό για τους νέους της πόλης, ηλικίας 18-30 ετών.
4. Συντονισμός του προγράμματος των ευρωπαϊών εθελοντών που βοηθούν την εκπαιδευτική διαδικασία της θεραπευτικής ιππασίας του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.ΑμεΑ Μεσσηνίας.

5. Συντονισμός του προγράμματος των ευρωπαϊών εθελοντών που βοηθούν το έργο του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.ΑμεΑ Μεσσηνίας
6. Τοπικές δραστηριότητες/ προγράμματα για νέους.
7. Το Φεστιβάλ Δρόμου⁴⁷

5.5.3. Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας ιδρύθηκε με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Δήμου Καλαμάτας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας το Νοέμβριο του 1997 και άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 1999.

Ο Δήμος Καλαμάτας παραχώρησε το κτήριο συνολικού χώρου 960 τ.μ. και στηρίζεται ΚΠΕ με τις τεχνικές του υπηρεσίες μέχρι το 2015. Την οικονομική διαχείριση έχει το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας.

Το Υπουργείο Παιδείας χρηματοδοτεί το κέντρο μέσω του κοινοτικού πλαισίου στήριξης ΕΠΕΑΕΚ και παρέχει το εκπαιδευτικό προσωπικό.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας είναι ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα που υπάρχει για να ευαισθητοποιεί, να εκπαιδεύει και να ενεργοποιεί τους μαθητές και ευρύτερα τους εκπαιδευτικούς, καθώς και να ενημερώνει τους πολίτες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, οικολογικής ισορροπίας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Το κύριο έργο είναι:

- ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα περιβαλλοντικής πρακτικής, ώστε να αναπτυχθούν στάσεις και συμπεριφορές, που θα συμβάλουν στην προστασία της οικολογικής ισορροπίας και της ποιότητας ζωής με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη

⁴⁷ (<http://www.pandafun.gr>)

- υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τα σχολεία Π/θμιας και Δ/θμιας εκπαίδευσης
- υλοποίηση προγραμμάτων άτυπης εξωσχολικής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για ομάδες νέων
- στήριξη προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των σχολείων σε συνεργασία με τους υπεύθυνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των νομών εμβέλειας
- παραγωγή πρωτογενούς εκπαιδευτικού , ενημερωτικού υλικού(έντυπο, οπτικοακουστικό κ.α.) και πιλοτικά προγράμματα - οδηγούς για τα σχολεία
- σύνδεση με επιστημονικά ιδρύματα σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο με σκοπό την επιστημονική ενημέρωση, έρευνα και τεκμηρίωση, αλλά και τη συνεργασία για παραγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- οργάνωση και πραγματοποίηση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς, αλλά και επιμορφωτικά προγράμματα για ενήλικες σε συνεργασία με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς. Η συνεργασία αυτή επεκτείνεται, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο, εφόσον συμβάλει στους στόχους του Κ.Π.Ε.
- προώθηση της έρευνας στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- συντονισμός θεματικών εθνικών και τοπικών δικτύων σχολείων⁴⁸.

5.5.4. «ΦΑΡΙΣ»- Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας.

Πρόκειται για το επίσημο φορέα της πολιτικής του Δήμου στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην

⁴⁸ (<http://www.kpe-kalamatas.gr/>)

Απασχόληση. Ιδρύθηκε το 2008, ως αποτέλεσμα της μετεξέλιξης των φορέων: Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης της Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ.), Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ) και Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ) καθώς και της ενσωμάτωσης των δράσεων του Κοινωνικού Φορέα του Δήμου.

Για τον πολιτισμό, η «ΦΑΡΙΣ» καλείται να συνεχίσει το έργο που ξεκίνησε το 1985 η Δ.Ε.Π.Α.Κ., να αναδείξει τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία και να καλλιεργήσει στα παιδιά και τους νέους την αγάπη για τις τέχνες.

Στα πλαίσια της λειτουργίας της, υποστηρίζονται οι εξής δραστηριότητες:

Ο χορός με τη λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Χορού του οποίου κορυφαία δραστηριότητα είναι η διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας.

Ο τομέας Εικαστικών έχει ως πυρήνα το Δημοτικό Εικαστικό Εργαστήρι, το οποίο έχει ως στόχο να μνήσει στις εικαστικές τέχνες, να δημιουργήσει συνθήκες πρόσφορες για την ανάπτυξη της καλλιτεχνικής έκφρασης, να οργανώσει δραστηριότητες επιμορφωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα.

Το Δημοτικό Ωδείο λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σε ένα παραδοσιακό κτίριο του 19^{ου} αιώνα, νότια του κάστρου. Σε ένα δημιουργικό κλίμα, με νέες μεθόδους διδασκαλίας, δίνεται η μουσική γνώση τόσο στην κλασική μουσική όσο και στην παραδοσιακή και βυζαντινή. Στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας έχουν φοιτήσει μέχρι σήμερα πάνω από 10.000 μαθητές και έχουν διδάξει διεθνούς φήμης σολίστ, μέλη της ορχήστρας της ΕΡΤ, διακεκριμένοι συνθέτες καθώς και καθηγητές πανεπιστημίων.

Η Συμφωνική Ορχήστρα, η μαθητική Συμφωνική Ορχήστρα, η τρίφωνη παιδική χορωδία και γενικότερα, οι καλλιτεχνικές δυνάμεις του Ωδείου κάνουν αισθητή την παρουσία τους τόσο στην Καλαμάτα όσο και στις γειτονικές πόλεις.

5.5.5. Λύκειον των Ελληνίδων Καλαμάτας.

Το Λύκειον των Ελληνίδων Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1967 και είναι ένα από τα αδελφά Λύκεια που υπάρχουν σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια, αλλά και την Ευρώπη, την Αμερική, την Αυστραλία, την Αφρική και τη Ν. Ζηλανδία. Σκοπός του Λ.Ε.Κ. είναι η διαφύλαξη των Ελληνικών παραδόσεων, των ηθών και των εθίμων, καθώς και η ανύψωση και η πρόοδος των Ελληνίδων.

Αποτέλεσμα της πολύχρονης και συστηματικής εργασίας του στον Εθνικό Λαογραφικό τομέα, είναι η δημιουργία μιας σπάνιας συλλογής από αυθεντικές Ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές.

Το Λ.Ε.Κ. δραστηριοποιείται στον τομέα της εκμάθησης των παραδοσιακών Ελληνικών χορών. Διαθέτει, εξάλλου, μόνιμη χορευτική ομάδα, η οποία πραγματοποιεί χορευτικές παραστάσεις στο εσωτερικό και το εξωτερικό με εξαιρετική επιτυχία καθώς και χορωδία παραδοσιακών τραγουδιών, η οποία πραγματοποιεί μουσικές παραστάσεις μοναδικές ως προς το τη θεματολογία και την καλλιτεχνική τους αρτιότητα.

Το Λ.Ε.Κ. έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα σε πάμπολλες διεθνείς διοργανώσεις, ταξιδεύοντας σε χώρες όπως η πρώην Γιουγκοσλαβία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Αυστρία, η Γερμανία, η Ουγγαρία, η Τσεχία, το Λουξεμβούργο, η Σουηδία, η Αίγυπτος, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς.

Δραστηριότητες του, όπως η διοργάνωση φεστιβάλ παραδοσιακών χορών και εκθέσεων λαογραφικού περιεχομένου, συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάδειξη του Ελληνικού παραδοσιακού στοιχείου.

Μεγάλες μουσικοχορευτικές του παραγωγές με έντονο το θεατρικό στοιχείο αποτελούν σημείο αναφοράς για την πολιτιστική ζωή του τόπου, ενώ ετήσιες παιδικές παραστάσεις με παραδοσιακό χρώμα και φαντασία φέρνουν τα παιδιά πιο κοντά στις ρίζες του Ελληνικού πολιτισμού.

Πρωτότυπα λαογραφικά προγράμματα, σεμινάρια παραδοσιακού χορού και τραγουδιού, εκπαιδευτικές εκδρομές σε παραδοσιακούς οικισμούς και μουσεία συμβάλλουν στην εξειδίκευση της γνώσης των μαθητών του.

Δραστηριοποιείται, εξάλλου, στον τομέα των εκδόσεων λαογραφικού περιεχομένου καθώς και στην ηχογράφηση ψηφιακών δίσκων παραδοσιακών τραγουδιών, ενώ έχει λάβει μέρος σε ραδιοφωνικές εκπομπές και έχει εμφανιστεί στην Ελληνική και την ξένη τηλεόραση.

Για το σύνολο των δραστηριοτήτων του έχει επανειλημμένα βραβευτεί από πολιτειακούς οργανισμούς και κοινωνικούς φορείς αλλά και ανταμειφτεί με το σεβασμό και την αναγνώριση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και σύσσωμου του εθνικού και τοπικού τύπου.

Σε μία εποχή που διψά για πολιτισμική ιδιαιτερότητα, το Λ.Ε.Κ., πιστό στις ιδέες που εμφύσησαν πριν από σαράντα χρόνια σε αυτό οι ιδρυτές του, επιστρατεύει όλες του τις δυνάμεις για την προαγωγή του σκοπού του, τη γνήσια και ανόθευτη διατήρηση της Ελληνικής παραδοσιακής μας κληρονομιάς⁴⁹.

5.5.6. Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας.

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας ιδρύθηκε το 1976 με έδρα την Καλαμάτα και λειτουργεί διοικούμενος από εκλεγμένο διοικητικό συμβούλιο.

Στόχοι του συλλόγου, όπως περιγράφονται στο καταστατικό του, είναι η ανάπτυξη κάθε μορφής πνευματικών, μορφωτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην πόλη της Καλαμάτας και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσσηνίας. Είναι η διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της Ελληνικής λαϊκής παράδοσης, σε αρμονικό συνδυασμό με όλα τα σύγχρονα πολιτιστικά ρεύματα. Είναι ακόμη η συγκέντρωση, αξιοποίηση και ανάπτυξη όλων των πνευματικών και πολιτιστικών δυνάμεων η ενίσχυση της πνευματικής και πολιτιστικής δραστηριότητας του τόπου και η ανάδειξη της ερασιτεχνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας, για την ανάπτυξη μιας γνήσιας δημιουργικής πολιτιστικής ζωής σε τοπικό επίπεδο, με πλαίσιο τις δημοκρατικές αξίες και τη συνεχή πολιτιστική αναζήτηση.

⁴⁹ (<http://www.lykelkal.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=1>)

Τα τελευταία χρόνια ο άξονας των δραστηριοτήτων του συλλόγου μας περιστρέφεται στη διατήρηση και συνέχεια του λαϊκού πολιτισμού μας μέσα απ' όλες τις μορφές του και κύρια μέσα από την Ελληνική μουσικοχορευτική παράδοση ως μορφή αντίστασης στη σύγχρονη βιομηχανία μαζικού πολιτισμού. Ο χορός βρίσκεται σε άμεση σχέση με θεσμούς, με έθιμα, με θρησκευτικές πεποιθήσεις, με γιορτές, με προλήψεις και δοξασίες και με την ελληνική γλώσσα μέσο του δημοτικού τραγουδιού. Ο χορός εμφανίζει τα χαρακτηριστικά της Ελληνικότητας, της ιστορικής συνέχειας, της πολιτιστικής ενότητας και της διαρκούς ανανέωσης, καλλιεργώντας μ' αυτό τον τρόπο την Ελληνική Πολιτιστική συνείδηση.

Ιδιαίτερη είναι η μέριμνα του συλλόγου μας για τη φωτογράφιση ή την κινηματογράφηση παραδοσιακών εθίμων και μορφών ζωής των οποίων επιδιώκει την επιβίωση. Ο Σύλλογος ενδιαφέρεται για τη συγκέντρωση κάθε είδους λαογραφικού υλικού της περιοχής της Μεσσηνίας όπως ενδυμασιών, εργαλείων και σκευών καθημερινής χρήσης κλπ.

Στο σύλλογο λειτουργούν σεμιναριακοί κύκλοι που απευθύνονται στα παιδιά από 6 έως 18 ετών καθώς και ενήλικες από 18 έως και 70 και αφορούν θέματα της ιστορίας της ιδιαίτερης πατρίδας μας- μυθολογίας- λαϊκής παράδοσης της Μεσσηνίας.

Επίσης παραδίδονται μαθήματα λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής με την εκμάθηση μουσικών οργάνων, καθώς υπάρχουν και θεατρικές ομάδες. Λειτουργεί τμήμα χορωδίας που εκπροσωπεί το σύλλογο επάξια στις εμφανίσεις του και μαζί με τη χορευτική ομάδα αποσπούν πάντα τον ενθουσιασμό του κοινού.

Στα χρόνια που πέρασαν ο Μορφωτικός Σύλλογος έχει στο ενεργητικό του ένα ευρύ φάσμα εκδηλώσεων- ενεργειών (διαλέξεις, μουσικά βραδινά, εκδρομές, μουσικοχορευτικές- θεατρικές παραγωγές, συναυλίες, εκθέσεις εικαστικών τεχνών λαογραφικού υλικού, προώθηση προβλημάτων της Καλαμάτας και της Μεσσηνίας σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλους φορείς.)

Ο Μορφωτικός Σύλλογος πρέπει να τονίσουμε, ότι δίνει ιδιαίτερη σημασία στην αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού. Όλες οι δραστηριότητες του βασίζονται στο ντόπιο στοιχείο με στόχο τη δημιουργία πολιτιστικής υποδομής.

Μέσα στη μακρόχρονη δράση Μορφωτικού Συλλόγου το χορευτικό-χορωδιακό και θεατρικό τμήμα πραγματοποίησε πάμπολλες εμφανίσεις σ' όλη την Ελλάδα.

Εκπροσώπησε κατά τον καλύτερο τρόπο την Καλαμάτα και τη χώρα μας σε διεθνείς εκδηλώσεις και φεστιβάλ.

- 1982: Ιταλία- Ευρωπαϊκή γιορτή λαδιού.
- 1983: ΗΠΑ- Καναδά, εκδηλώσεις για τον Απόδημο Ελληνισμό.
- 1984: Ιταλία, εκδηλώσεις για την αδελφοποίηση Καλαμάτας- Spello.
- 1984: Εκπροσώπησε τη χώρα μας σε εκδηλώσεις του Ε.Ο.Τ. στην Ελβετία, Αυστρία.
- 1985: Γαλλία- Κένυα.
- 1995: Ισπανία, συμμετοχή στην Europeade '95.
- 1996: Κύπρος, εκδηλώσεις για την αδελφοποίηση Αγλάτζας- Καλαμάτας.
- 1998: Ιταλία, συμμετοχή στο φεστιβάλ Mediteranneo στις Συρακούσες, Σικελία.
- 2007: Ρουμανία.

Τέλος, ο Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας μ' όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του φιλοδοξεί, μέσα σε αντίξοες πνευματικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, να εκφράσει μια συγκροτημένη και ενιαία πολιτιστική δραστηριότητα. Τέτοια που να χαρακτηρίζεται από τη σύνθεση της ποιότητας και της ψυχαγωγίας και που να παρακολουθεί τις πραγματικές ανάγκες και την πραγματική ζωή των ανθρώπων της πόλης μας, δίνοντας το δικό του στίγμα στην υπόθεση του πολιτισμού⁵⁰.

5.5.7. Πολιτιστικός Οργανισμός «Οι Δρόμοι της Ελιάς».

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα «Δρόμοι της Ελιάς» είναι ένα μη κερδοσκοπικό, μη κυβερνητικό ίδρυμα το οποίο υλοποιεί ένα πολιτιστικό πρόγραμμα με θέμα τον

⁵⁰ (<http://www.morfotikosmess.gr/>)

πολιτισμό της ελιάς και σκοπό την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης στις ελαιοπαραγωγικές περιοχές.

Το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιείται από πολυμελή επιστημονική ομάδα σε συνεργασία με φορείς, Επιμελητήρια Μεσσηνίας, όπου βρίσκεται η έδρα του ιδρύματος.

Περιλαμβάνει πολιτιστικές διαδρομές, πολιτιστικές εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες με σκοπό τη διεθνή προβολή και αξιοποίηση της ιστορίας και του πολιτισμού του πολύτιμου δέντρου, προς όφελος των ελαιοπαραγωγικών περιοχών.

Τα πολιτιστικά οδοιπορικά «Δρόμοι της Ελιάς» ξεκίνησαν το 1998, με πρωτοβουλία του Γ. Καραμπάτου, από φίλους της ελιάς και της μοτοσικλέτας και με σημείο εκκίνησης την Αρχαία Πύλο.

Στόχοι:

- Αξιοποίηση του πολιτισμού της ελιάς προς όφελος των τοπικών οικονομιών. Δημιουργία «συνεργιών» μεταξύ πολιτιστικής κληρονομιάς της ελιάς, τουρισμού και αειφόρου ανάπτυξης.
- Καταγραφή της κληρονομιάς της ελιάς σε όλες τις ελαιοπαραγωγικές περιοχές, ανάδειξη και αξιοποίηση μέσα από πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Δημιουργία μιας «γέφυρας» ανάμεσα στις μεσογειακές χώρες, ανάμεσα στις χώρες όλου του κόσμου, χάρη στην ελιά, σύμβολο ειρήνης, φιλίας και ευημερίας.
- Ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου, των επιχειρηματικών συνεργασιών καθώς και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας⁵¹.

5.5.8. Φωτογραφική Λέσχη Καλαμάτας.

Η Φωτογραφική Λέσχη Καλαμάτας (ΦΛΚ) ιδρύθηκε το 1988 από μια ομάδα ανθρώπων με ιδιαίτερη ευαισθησία για τη Φωτογραφία και τη τέχνη της. Στόχοι της

⁵¹ (<http://www.olivetreeroute.gr/gr/index.php>)

Λέσχης είναι η διάδοση της Φωτογραφικής τέχνης, η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας, καθώς και η επικοινωνία δια του μέσου της φωτογραφίας.

Η ΦΛΚ πραγματοποιεί κάθε χρόνο μαθήματα φωτογραφίας, οργανώνει και φιλοξενεί εκθέσεις, ενώ διαθέτει σκοτεινό θάλαμο σε βαγόνι του Πάρκου Σιδηροδρόμων για την πρακτική εξάσκηση.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει εκδηλώσεις με προσκεκλημένους γνωστούς Έλληνες φωτογράφους όπως: Αντώνης Παπαντωνίου, Νίκος Οικονομόπουλος, Νίκος Σαραβάνος, Κώστας Μπαλάφας, Πλάτωνας Ριβέλλης, Ξενοφών Αργύρης, Φώτης Καζάζης, Νίκος Ζερβεδάς κ.α.⁵².

5.6. Πολιτιστικά Δρώμενα στη Καλαμάτα.

Δεκέμβριος-Ιανουάριος:

Χριστούγεννα:

Κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, όλη η πόλη, κυρίως όμως η κεντρική πλατεία και ο πεζόδρομος της Αριστομένους είναι πανέμορφα στολισμένη. Εκτός από το Χριστουγεννιάτικο δέντρο και τη Φάτνη, υπάρχουν στην πλατεία μικρά χιονισμένα σπιτάκια, όπου διάφοροι φορείς (σχολεία,

⁵² (<http://www.flkalamatas.com/>)

πρόσκοποι, σύλλογοι, κ.α.) αναπτύσσουν καθημερινά, ποικίλες δραστηριότητες, όπως είναι οι μουσικές εκδηλώσεις, , ενώ Χριστουγεννιάτικες μελωδίες ξεχύνονται από κεντρικά σημεία.

Επιπλέον, υπήρχαν παγοδρόμια και καρουσέλ. Το άναμμα του δέντρου γιορτάζεται σε ειδική εκδήλωση στην οποία πρωταγωνιστούν τα παιδιά και συμμετέχουν μουσικά σύνολα του Δημοτικού Ωδείου Καλαμάτα. Ψάλλουν και «παίζουν» τα κάλαντα και άλλα Χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, εορτάζεται η έλευση του νέου χρόνου με τη Φιλαρμονική του Δήμου και άλλες μουσικές επιλογές, πυροτεχνήματα, δωρεάν κεράσματα γλυκισμάτων, κ.α.

Φεβρουάριος- Μάρτιος:

Εορτή της Υπαπαντής:

Πρόκειται για θρησκευτική εορτή, που εορτάζεται στις 1 και 9 Φεβρουαρίου με πανηγυρική ολονύχτια αγρυπνία και στις 2 Φεβρουαρίου με λιτανεία της ιερής εικόνας της Παναγίας της Υπαπαντής

Ο **Ιερός Ναός** πανηγυρίζει, με κάθε λαμπρότητα και επισημότητα, την Εορτή της Υπαπαντής του Χριστού. Ο μακαριστός Μητροπολίτης Χρυσόστομος Δασκαλάκης καθιέρωσε το 1948, ο εορτασμός αυτός να αρχίζει **στις 27 Ιανουαρίου** και να **τελειώνει στις 9 Φεβρουαρίου**, στην Απόδοση δηλαδή της Εορτής της Υπαπαντής και να έχει διάρκεια 14 ημέρες.

Η λιτανεία της Ιεράς Εικόνας στους κεντρικούς δρόμους και πλατείες της πόλης γίνεται από το έτος 1889 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, έστω και με άσχημες καιρικές συνθήκες.

Αποκριές:

Το Καρναβάλι της Νέδουσας ή Μουτζουροδευτέρα:

Το καρναβάλι της Νέδουσας πραγματοποιείται την Καθαρά Δευτέρα στην πλατεία του χωριού Νέδουσα και είναι ένα από τα πιο αυθεντικά αγροτικά δράματα Επετηρίας που τελούνται σήμερα στην Ελλάδα σε πλήρη και ολοκληρωμένη μορφή. Συνεχίζοντας μια μακρόχρονη παράδοση, το αγροτικό καρναβάλι της Νέδουσας είναι μια αυθεντική ομαδική τελετή μαγικοδραματικού χαρακτήρα με σκοπό την εξασφάλιση της ευετηρίας, ένα είδος λαϊκού θεάτρου που αποτελείται από μια σειρά πράξεων και όπου δεν υπάρχουν θεατές, αλλά συν-εορταστές. Κυριότερα χαρακτηριστικά του είναι οι πρωτόγονες μεταμφιέσεις, το ομαδικό «αντιβασκανικό» μουτζούρωμα, ο Αγερμός (επίσκεψη του «θιάσου» σε όλα τα σπίτια), ο Χορός των Τράγων, η Αροτρίαση (το συμβολικό όργωμα και η σπορά της πλατείας του χωριού), ο Γάμος (ο γαμπρός και η νύφη ερωτεύονται πάνω στην «οργωμένη» γη), η Κηδεία, ο Θρήνος και η Ανάσταση.

Τις εκδηλώσεις διοργανώνει: Ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Νέδουσα»

Το Γαϊτανάκι της Καλαμάτας:

Υπαίθρια αποκριάτικη παράσταση μουσικής και χορού στην Κεντρική Πλατεία της Καλαμάτας. Το Γαϊτανάκι δυτικής προέλευσης αποτελεί για 100 και πλέον χρόνια

αφορμή για χαρούμενο παραδοσιακό ξεφάντωμα. Πραγματοποιείται στην κεντρική πλατεία της Καλαμάτας την Κυριακή των Απόκριω.

Διοργανωτής: Σώμα Ελληνίδων Οδηγών – Παράρτημα Καλαμάτας.

23 Μαρτίου Αναπαράσταση 23^{ης} Μαρτίου 1821:

Στις 23 Μαρτίου κάθε χρόνο, παρουσία των Αρχών και πλήθους κόσμου, γιορτάζεται η επέτειος της απελευθέρωσης της Καλαμάτας από τον Τουρκικό ζυγό, στις 23 Μαρτίου 1821. Αυτή η μέρα, έχει οριστεί από το κράτος, με Β.Δ. του 1947, ως τοπική γιορτή. Στο πλαίσιο της γίνονται δοξολογία στον ιστορικό ναό των Αγίων Αποστόλων, επιμνημόσυνη δέηση υπέρ των ηρώων της Ελευθερίας, αναπαράσταση των γεγονότων της ιστορικής εκείνης ημέρας, παρελάσεις, χοροί, κ.λπ.

Τις εκδηλώσεις διοργανώνει : ο Δήμος Καλαμάτας.

Απρίλιος- Ιούνιος:

Πάσχα- Σαϊτοπόλεμος:

Ο εορτασμός της Μεγάλης Εβδομάδας στην Καλαμάτα είναι καταλυτικός και περιλαμβάνει την περιφορά των επιταφίων στις ενορίες της πόλης, το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής και το κάψιμο του Ιούδα σε μερικές γειτονιές της. Το έθιμο που δίνει ιδιαίτερο χρώμα στην πασχαλινή Καλαμάτα είναι ο σαϊτοπόλεμος. Πρόκειται για μία συνήθεια που χρονολογείται από τον 19^ο αιώνα. Κατά καιρούς διεξαγόταν σε άλλα σημεία της πόλης, όπως στην κεντρική πλατεία της ή στη συνοικία του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου.

Σήμερα, επιβιώνουν στοιχεία του ιστορικού εθίμου το απόγευμα της Κυριακής του Πάσχα, οπότε ρίχνονται εκατοντάδες σαίτες, στο γήπεδο της πόλης, παρουσία πλήθους κόσμου⁵³.

Τελευταία εβδομάδα Μαΐου Ανθεστήρια:

Τα Ανθεστήρια διοργανώνονται στην πόλη της Καλαμάτας από το 1960 την άνοιξη και συγκεκριμένα τις τελευταίες ημέρες του Μαΐου ή τις πρώτες του Ιουνίου. Άρματα στολισμένα με άνθη παρελαύνουν στους δρόμους της πόλης, ενώ παράλληλα μια σειρά εκδηλώσεων συνοδεύουν το γεγονός. Ο κύριος όγκος των εκδηλώσεων γίνεται στο Σιδηροδρομικό Πάρκο Καλαμάτας.

Ιούνιος- Αύγουστος :

Κάθε χρόνο, λειτουργεί, με ιδιαίτερη επιτυχία, το Πολιτιστικό Καλοκαίρι του Δήμου Καλαμάτας, που διοργανώνει συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις κ.α.

⁵³ (<http://www.messinia-guide.gr/?lang=>).

Διεθνές Φεστιβάλ Χορού:

Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας αποτελεί πλέον αναμφισβήτητο σημείο αναφοράς στα ελληνικά πολιτιστικά δρώμενα. Με γνώση και πίστη ότι η ανάπτυξη του σύγχρονου χορού αντιπροσωπεύει ένα από τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά φαινόμενα της εποχής κατάφερε να στήσει γέφυρες με την παγκόσμια χορογραφική δημιουργία και τον τεράστιο πλούτο της.

Ανοιχτό στις πιο διαφορετικές μορφές του χορού και μακριά από τη λογική του αποκλεισμού τάσεων, έδειξε από την πρώτη στιγμή σεβασμό στην ευαισθησία για την νοημοσύνη του θεατή καταφέροντας να συγκεραστεί διαφορετικά γούστα και προτιμήσεις. Αποτελεί με αυτό τον τρόπο ένα θεσμό υποδειγματικό, καθώς το όραμα της αποκέντρωσης μπορεί να ειπωθεί ότι πραγματοποιείται. Συνυπάρχουν σε αυτόν αρμονικά ελληνικά και ξένα σχήματα ενώ ταυτόχρονα με τις καλλιτεχνικές παραστάσεις το πρόγραμμα του εμπλουτίζεται με σεμινάρια, εργαστήρια, διαλέξεις και διάφορες άλλες εκδηλώσεις.

Σχετικά με τον τομέα των παραγωγών πραγματοποιούνται κυρίως οι εξής δραστηριότητες: α) καταγραφή και διάσωση του χορογραφικού έργου που αποτελεί κομμάτι της ιστορίας του ελληνικού χορού, β) ανάθεση- παραγγελία νέων παραγωγών και γ) παραγωγή εκδηλώσεων και προγραμμάτων με την αξιοποίηση και ανάδειξη του έργου των τοπικών Μεσσηνιακών φορέων πολιτισμού και εκπαίδευσης.

Οι παραστάσεις και τα σεμινάρια λαμβάνουν χώρα κυρίως στο Αμφιθέατρο του Κάστρου της πόλης, στο Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας, στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο, στο Εθνικό Στάδιο Καλαμάτας, στο Γυμναστήριο του

πρώην Πολυκλαδικού Λυκείου και στο Αμφιθέατρο Φιλαρμονικής του Δήμου Καλαμάτας.

Αναφορικά με το θεσμό του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού, είναι υπό κατασκευή το Μεγάρο Χορού Καλαμάτας το οποίο εκτιμάται ότι θα παραδοθεί για χρήση εντός του έτους.

Ειδικότερα, το Μέγαρο Χορού αποτελεί κέλυφος που θα εξυπηρετεί α) το ΔΙΚΕΧΟ για παραστάσεις και εκδηλώσεις που οργανώνονται κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ και όχι μόνο, β) φιλοξενία θεατρικών παραστάσεων πρόζας και λυρικού θεάτρου, σημαντικού μεγέθους παραγωγών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, γ) την περιστασιακή λειτουργία του ως συνεδριακού κέντρου καθώς και δ) πολιτιστικές εκδηλώσεις της πόλης- μικρά μουσικά σύνολα, κινηματογράφο, διαλέξεις, ομιλίες, εκθέσεις.

Για το λόγο αυτό προβλέπονται οι απαραίτητες υποδομές για την εξυπηρέτηση των ως άνω λειτουργιών. Ο προτεινόμενος σχεδιασμός εστιάζεται στη δημιουργία άπλετων και ευέλικτων στη χρήση σκηνικών χώρων (σκηνή, παρασκήνια), που να εξασφαλίζουν την ομαλή, από κάθε άποψη, καλλιτεχνική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων και των πλέον σύγχρονων τάσεων και πειραματικών δρώμενων χορού και λυρικού θεάματος. Με κέντρο τους σκηνικούς χώρους, υπάρχουν δύο βασικές ομαδοποιήσεις χώρων: οι χώροι που τοποθετούνται εμπρός από τη σκηνή και αφορούν στο κοινό (επισκέπτες, θεατές, ακροατές) και οι χώροι πίσω και πλάι από τη σκηνή, που αφορούν στους συντελεστές των παραστάσεων. Σημειώνεται ότι οι διοικητικοί χώροι που προβλέπονται, είναι μόνο οι εντελώς απαραίτητοι, δεδομένου ότι ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει ήδη χώρους στο Φεστιβάλ Χορού αλλού.

Οι βασικές επιμέρους λειτουργικές ενότητες του κτηρίου είναι: οι χώροι κοινού, η σκηνή και τα παρασκήνια, οι χώροι υποστήριξης παραστάσεων, οι χώροι διοίκησης και οι χώροι ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων.

Η Καλαμάτα, πόλη του χορού, υποδέχτηκε την 18η κατά σειρά διοργάνωση από 12 έως 19 Ιουλίου 2012⁵⁴.

⁵⁴ (<http://www.kalamatadancefestival.gr/gr/id01.php>).

Τζαζ Φεστιβάλ:

Το Φεστιβάλ δίνει έμφαση στους Έλληνες νέους δημιουργούς που προέρχονται και κινούνται στο χώρο της τζαζ και που χρήζουν μιας ευρύτερης προβολής και επικοινωνίας με το κοινό. Πρόκειται για καλλιτέχνες πιστούς στο προσωπικό τους αισθητικό όραμα που μέσα από τις δυσκολίες έχουν καταφέρει να αναδειχθούν διεθνώς σε μια απαιτητική σκηνή όπως είναι αυτή της τζαζ.

Το ύφος της μουσικής, ποικίλει και καλύπτει μία ευρεία γκάμα μουσικών στυλ, πάντα μέσα στη γενικότερη αισθητική της τζαζ. Από το κλασικό φωνητικό κουαρτέτο με τη συνοδεία σαξόφωνου μέχρι την πιο περίτεχνη συνθετικά και ενορχηστρωτικά τζαζ και την afro beat.

Το Φεστιβάλ έχει και τη δυνατότητα jam sessions μετά το τέλος των συναυλιών όπου οι μουσικοί που συμμετέχουν και εκείνοι που έχουν έρθει να το παρακολουθήσουν μπορούν να βρεθούν μουσικά επί σκηνής. Με αυτό τον τρόπο το Φεστιβάλ ζει μέσα στην πόλη και προσεγγίζει άμεσα και τον κόσμο ο οποίος δεν γνωρίζει τι ακριβώς πρόκειται να συμβεί. Ένα jam session θα πρέπει να οργανωθεί σε συνεννόηση με κάποιο χώρο ή μαγαζί μέσα στην πόλη που θα έχει την τεχνική δυνατότητα να φιλοξενεί μια τέτοια εκδήλωση.

Το Φεστιβάλ οργανώνεται σε εθελοντική βάση από τους μουσικούς, με αρωγό και υποστηρικτή τον υπό ίδρυση Σύλλογο Φίλων της Τζαζ και Δημιουργικής Μουσικής Καλαμάτας, ενώ οι μουσικοί που παίζουν είναι περίπου 40 από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Πολλαπλάσιος αριθμός μουσικών και μουσικόφιλων παρακολουθούν τις συναυλίες, για να συναντηθούν με τους μουσικούς και να παρακολουθήσουν μαθήματα.

Για το Φεστιβάλ εργάζονται στην παραγωγή αποκλειστικά επαγγελματίες της Μεσσηνίας (ήχος, φώτα, εκτυπώσεις, γραφιστικά, διαδίκτυο, μετακινήσεις, φιλοξενίες, διατροφή, διασκέδαση) ενώ ο στόχος οι χορηγοί να είναι επιχειρήσεις, οργανισμοί ή επιχειρηματίες της Μεσσηνίας ή της ευρύτερης περιφέρειας Πελοποννήσου.

Ακόμα παρακολουθούν ζωντανά το Φεστιβάλ πάνω από 2.500 άτομα και τις τρεις ημέρες. Πολλαπλάσιος αριθμός θα παρακολουθήσει αποσπάσματα του στο διαδίκτυο και υπερπολλαπλάσιος αριθμός ατόμων από όλο τον κόσμο θα μάθει για αυτό μέσω των social media (Facebook, twitter, YouTube). Το Φεστιβάλ έχει χορηγούς επικοινωνίας τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, ενώ προβολή του έχει εξασφαλιστεί και μέσω του network του Βασιλικού Κονσερβατορίου της Χάγης και του International Association of Jazz Educators. Για την ευρύτερη προβολή του Φεστιβάλ πραγματοποιούνται τόσο συνεντεύξεις τύπου σε τοπικό επίπεδο, όσο και παρουσίαση-prefest party στο γνωστό πολυχώρο των Εξαρχείων Floral ⁵⁵.

Έκθεση χαρακτηριστικής Ιταλών εικαστικών:

Έκθεση χαρακτηριστικής Ιταλών εικαστικών λαμβάνει χώρα στο Μουσείο Χαρακτικής Τάκη Κατσουλίδη στη Μεσσήνη. Στην έκθεση αυτή συμμετέχουν οι Φράνκο Μούρεν, Τονίνο Γκουέρα, Μάουρο Καμεράνι κ.α.

⁵⁵ (<http://www.kalamatajazz.gr/index.html>)

Φεστιβάλ Μηδέν:

Το Φεστιβάλ Μηδέν αποτελεί το πρώτο ελληνικό φεστιβάλ βιντεοτέχνης που πραγματοποιείται σε ανοιχτούς δημόσιους χώρους και είναι ένα ετήσιο καλλιτεχνικό γεγονός για τη τέχνη του βίντεο και τα νέα μέσα, με βάση την Καλαμάτα.

Το φεστιβάλ οργανώνεται και διαχειρίζεται από μία ομάδα εικαστικών καλλιτεχνών, που έχουν ως κοινό πεδίο δράσης την τέχνη του βίντεο και το κοινό τόπο καταγωγής την Καλαμάτα. Πρόκειται για μία ανεξάρτητη διοργάνωση που υλοποιείται από τη Sea Level (αστική, μη κερδοσκοπική εταιρία) με την υποστήριξη του Οργανισμού Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας, του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας και του Δήμου Καλαμάτας.

Κύριος άξονας του φεστιβάλ είναι η ελεύθερη παρουσίαση, ανάδειξη και ανάπτυξη της ελληνικής και διεθνούς τέχνης του βίντεο και των νέων μέσων, σε μία εποχή όπου η εικόνα και η τεχνολογία παίζουν τον περισσότερο κυρίαρχο ρόλο. Από το 2005, το Φεστιβάλ Μηδέν έχει καθιερωθεί ως ένα από τα πιο ενδιαφέροντα και επιτυχημένα φεστιβάλ τέχνης βίντεο στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αποτελώντας ένα σημαντικό πόλο πολιτιστικού ενδιαφέροντος για την ελληνική, ευρωπαϊκή και διεθνή τέχνη του βίντεο.

Το Φεστιβάλ Μηδέν, έχει ξεπεράσει τα όρια της πόλεως, παρουσιάζοντας ενότητες προβολών σε ειδικές διοργανώσεις και εκθέσεις σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, ενώ έχει συνεργαστεί με πολλές καλλιτεχνικές ομάδες, σχολές καλών τεχνών, χώρους τέχνης, οργανισμούς και άλλα φεστιβάλ τόσο στην Ελληνική όσο και στη διεθνή σκηνή.

Το βασικό σύνθημα «Ξεκινά απ' τό Μηδέν!», αποτελεί μοχλό για το φεστιβάλ, το οποίο αποκτά ολοένα και περισσότερους συνεργάτες, φίλους και υποστηρικτές, δημιουργώντας ένα εναλλακτικό σημείο συνάντησης της περιφέρειας για ανερχόμενους και καθιερωμένους καλλιτέχνες του βίντεο και των νέων μέσων τόσο στην Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό⁵⁶.

⁵⁶(http://www.kalamatamall.gr/index.php/el/artculture/2011-02-08-08-55-00/item/festival-%CE%BC%CE%B7%CE%B4%CE%AD%CE%BD?category_id=192)

ΜΕΡΟΣ Γ

Ερωτηματολόγιο

Κεφάλαιο 6 : Μεθοδολογική προσέγγιση.

6.1. Στόχοι της έρευνας.

Η διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας πραγματοποιήθηκε με στόχο τη διεύρυνση της καταναλωτικής συμπεριφοράς των πολιτών του Δήμου Καλαμάτας, αναφορικά με την ψυχαγωγία τους. Θέλησα δηλαδή να εξετάσω ποιες πολιτιστικές δραστηριότητες προτιμούν οι πολίτες της περιοχής, ως τρόπους διασκέδασης και ψυχαγωγίας.

Δεδομένου ότι η διασκέδαση είναι όχι μόνο σημαντική αλλά και απαραίτητη στο λαό μας, έγινε η επιλογή του συγκεκριμένου Δήμου, ο οποίος έχει πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα, με σκοπό τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την έρευνα αυτή, να μπορέσουν να αποτελέσουν μέσα από τη διαδικασία της γενίκευσης και αποτελέσματα που θα αφορούν στο σύνολο των κατοίκων της χώρας.

Ακόμη, μέσα από την εν λόγω μελέτη, έγινε μια προσπάθεια εντοπισμού των χαρακτηριστικών του Δήμου Καλαμάτας, αναφορικά με τον τομέα του πολιτισμού και πάντοτε σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες.

Τέλος, από την μελέτη αυτή θα μπορέσουμε να εντοπίσουμε ποιες είναι οι πολιτιστικές δραστηριότητες που προτιμούν οι κάτοικοι, αλλά επίσης, και ποιες από αυτές πιστεύουν ότι συμβάλλουν περισσότερο στην ανύψωση της πνευματικής και τουριστικής στάθμης του τόπου.

6.2. Δειγματοληψία και ερωτηματολόγιο.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, χρησιμοποιήθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από κατοίκους του Δήμου Καλαμάτας.

Συγκεντρώθηκαν μέσω της απλής δειγματοληψίας 100 ερωτηματολόγια, τα οποία διανεμήθηκαν κατά την περίοδο Νοεμβρίου- Δεκεμβρίου 2012. Οι ερωτώμενοι ήταν διαφόρων ηλικιακών ομάδων, μορφωτικού επιπέδου και επαγγέλματος. Σκοπός αυτής της διαδικασίας ήταν η συγκέντρωση ενός δείγματος, ικανού να αντιπροσωπεύει το σύνολο του πληθυσμού του εν λόγω Δήμου, αλλά και να μπορέσει να μας δώσει ενδείξεις για τρόπους ψυχαγωγίας όλων των ηλικιών και επιπέδων.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε διακρινόταν σε 2 μέρη. Στο πρώτο μέρος οι ερωτηθέντες καλούνταν να απαντήσουν σε δημογραφικές ερωτήσεις σχετικές με το φύλο, την ηλικία, το μορφωτικό και το οικογενειακό τους επίπεδο. Το δεύτερο μέρος οι ερωτήσεις αφορούσαν πιο συγκεκριμένα το Δήμο Καλαμάτας, τα χαρακτηριστικά του και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στο πρώτο μέρος των δημογραφικών χαρακτηριστικών εξετάστηκαν οι μεταβλητές ηλικία, φύλο, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα, οικογενειακή κατάσταση, ύπαρξη παιδιών. Δεδομένου ότι θεωρούνται σημαντικές μεταβλητές, τα στοιχεία εξετάστηκαν ώστε να καταγραφεί το προφίλ των ατόμων αυτών.

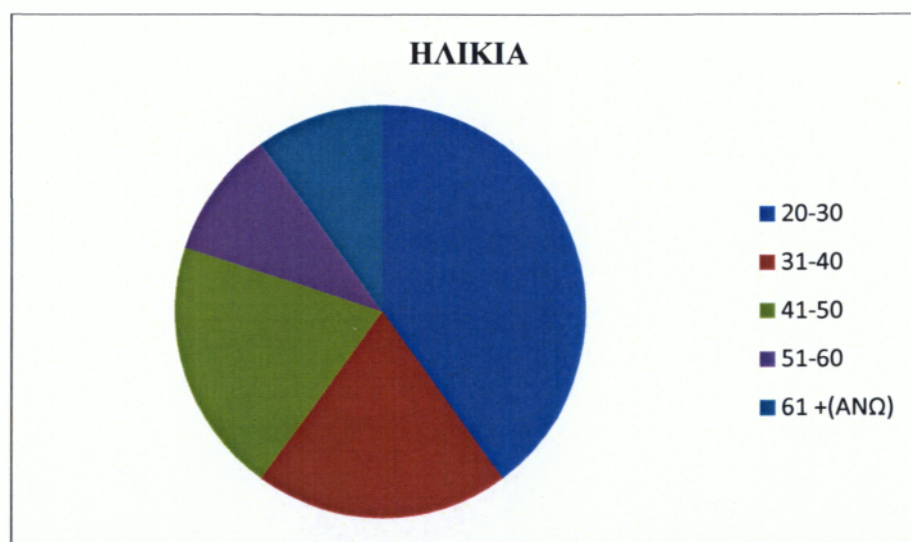
Στο δεύτερο μέρος οι ερωτήσεις αναφέρονται σε γενικά χαρακτηριστικά της πόλης της Καλαμάτας, στις πολιτιστικές εκδηλώσεις και στη διαφορά των τιμών από τα προηγούμενα έτη αλλά και στη δράση που πρέπει να έχει ο Δήμος, με στόχο την προσέλκυση τουριστών.

6.3. Παρουσίαση και σχολιασμός αποτελεσμάτων.

Α. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΗΛΙΚΙΑ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΗΛΙΚΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
20-30	40	40 %
31-40	20	20%
41-50	20	20%
51-60	10	10%
61 +(ΑΝΩ)	10	10%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

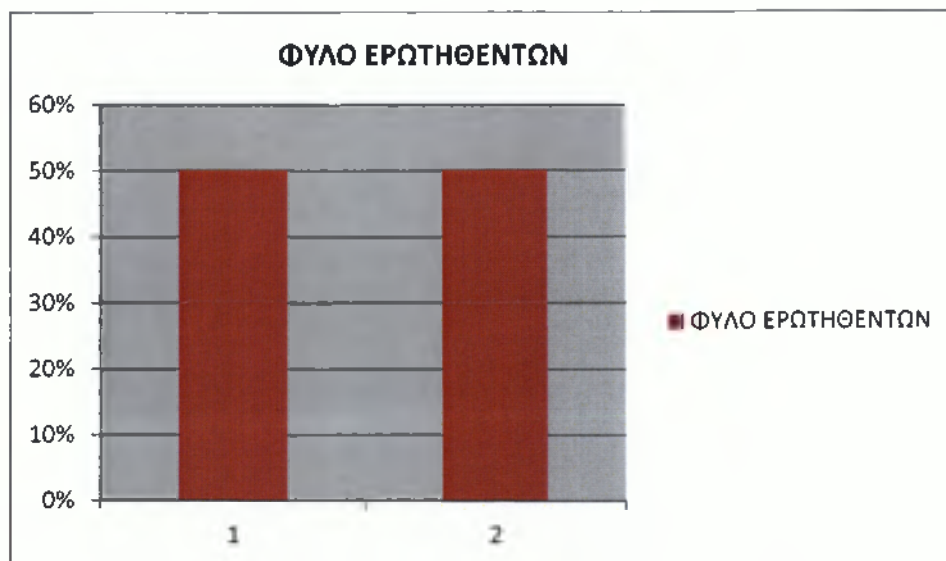
Γράφημα 1. Ηλικία ερωτηθέντων.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων της μελέτης είναι από 20-30 ετών με ποσοστό 40%. Ενώ το 20% είναι ηλικίας από 51 +ΑΝΩ, (10% 51-60 και 10% 61+ΑΝΩ).

Η μέση ηλικία ερωτηθέντων της μελέτης ήταν τα 38 έτη.

2.ΦΥΛΟ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΦΥΛΟ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΔΡΕΣ	50	50%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50	50%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα

2. Φύλο ερωτηθέντων (1: Άντρες, 2: Γυναίκες)

Οι άνδρες και οι γυναίκες συμμετείχαν στη μελέτη σε απόλυτη "ισορροπία" – αναφορικά με την κατανομή του δείγματος. Μοιράστηκαν 100 ερωτηματολόγια ,50 των ερωτηθέντων είναι άνδρες και 50 γυναίκες.

3.ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	8	8%
ΛΥΚΕΙΟ	22	22%
ΙΕΚ	20	20%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	38	38%
Msc/Phd	12	12%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

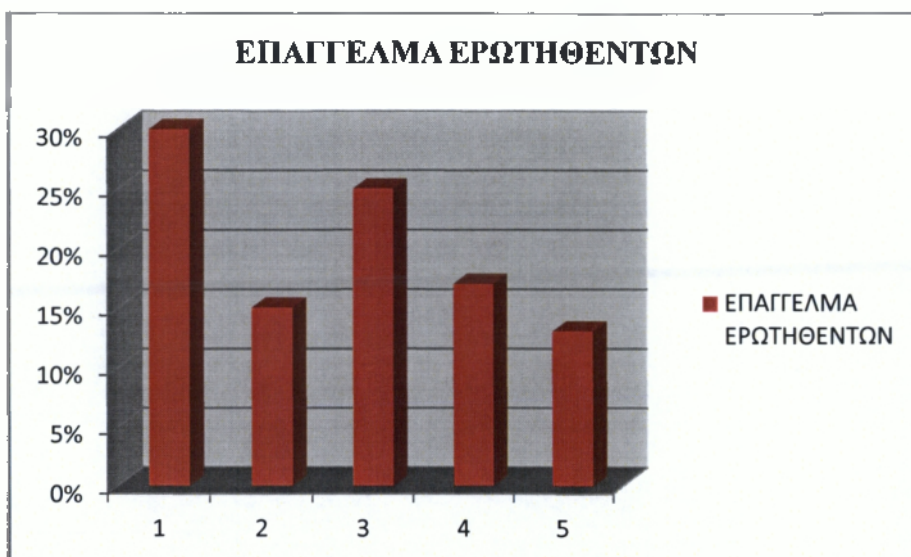

Γράφημα 3. Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων (1: Βασική εκπαίδευση, 2: Λύκειο, 3: ΙΕΚ, 4: ΑΕΙ/ΤΕΙ, 5: Msc/Phd)

Η πλειονηφία των συμμετεχόντων της μελέτης είναι απόφοιτοι Ανώτερων ή Ανωτάτων Ιδρυμάτων (38%). Ενώ το (22%) των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

4.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΕΡΓΟΣ	30	30%
ΦΟΙΤΗΤΗΣ	15	15%
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	25	25%
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	17	17%
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	13	13%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

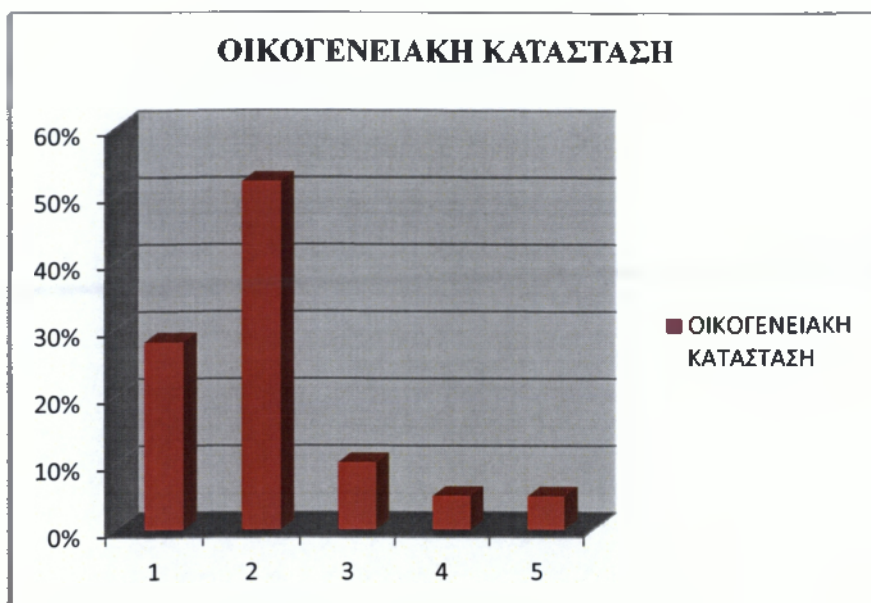

Γράφημα 4. Επάγγελμα Ερωτηθέντων (1: Άνεργος, 2: Φοιτητής, 3: Ιδιωτικός Υπάλληλος, 4: Δημόσιος Υπάλληλος, 5: Ελεύθερος Επαγγελματίας)

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων της μελέτης ήταν άνεργοι (30%), κάτι που δικαιολογείται λόγω της οικονομικής κρίσης. Και ακολουθούν οι Ιδιωτικοί Υπάλληλοι με ποσοστό (25%).

5.ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΓΑΜΟΣ	28	28%
ΕΓΓΑΜΟΣ	52	52%
ΔΙΑΖΕΥΜΕΝΟΣ	10	10%
ΧΗΡΟΣ	5	5%
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	5	5%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα 5. Οικογενειακή κατάσταση ερωτηθέντων (1: Άγαμος, 2: Έγγαμος, 3: Διαζευγμένος, 4: Χήρος, 5: Σε διάσταση)

Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες δήλωσαν έγγαμοι με ποσοστό (52%) και το (28%) άγαμοι.

6.ΥΠΑΡΞΗ ΤΕΚΝΩΝ

ΤΕΚΝΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	52	52%
ΟΧΙ	48	48%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

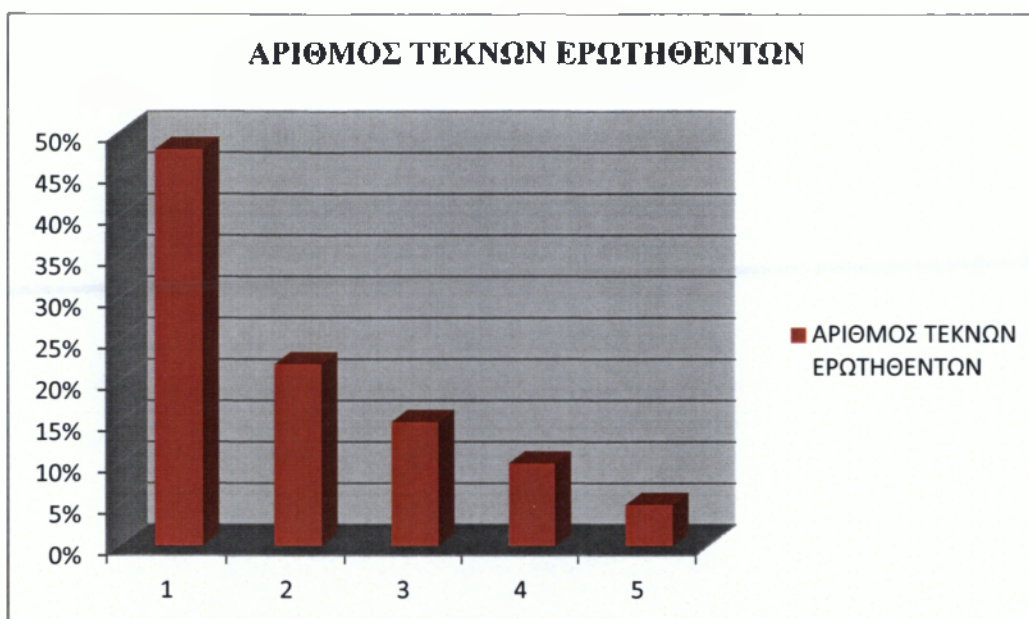

Γράφημα 6. Υπαρξη τέκνων (1: Ναι, 2: Όχι)

Από τους συμμετέχοντες φαίνεται ότι οι μισοί μόνο έχουν τέκνα με ποσοστό (52%) και το (48%) δεν έχουν τέκνα.

7.ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΚΝΩΝ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΚΝΩΝ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
0	48	48%
1	22	22%
2	15	15%
3	10	10%
4	5	5%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

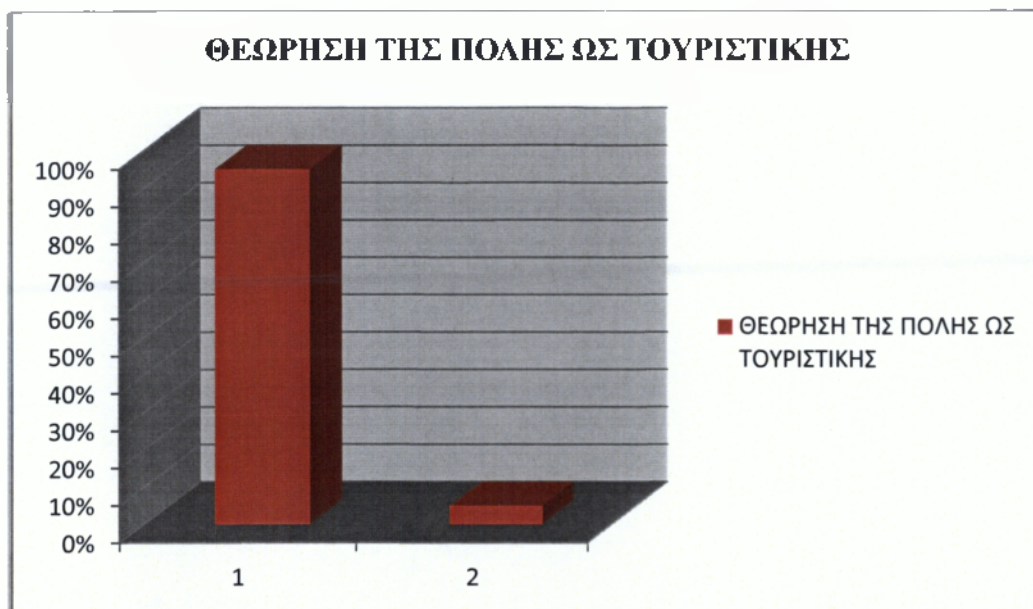
Γράφημα 7. Αριθμός τέκνων ερωτηθέντων (1: κανένα τέκνο, 2: ένα τέκνο, 3: δύο τέκνα, 4: τρία τέκνα, 5: τέσσερα τέκνα)

Όπως βλέπουμε οι πλειοψηφία των ερωτηθέντων ,δήλωσε ότι δεν έχει κανένα τέκνο με ποσοστό (48%) και ένα τέκνο με ποσοστό (22%)

B. ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ.

8.ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ

Η ΠΟΛΗ ΣΑΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	95	95%
ΟΧΙ	5	5%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα 8. Θεώρηση της πόλης ως τουριστικής περιοχής (1: Ναι, 2: Όχι)

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό 95% θεωρεί την Καλαμάτα τουριστική περιοχή.

9.ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ/ΚΟΜΒΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ	20	20%
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	5	5%
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	8	8%
ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ	2	2%
ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΣ ΒΟΥΝΟΥ ΘΑΛΑΣΣΑΣ	60	60%
ΑΛΛΟ	5	5%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

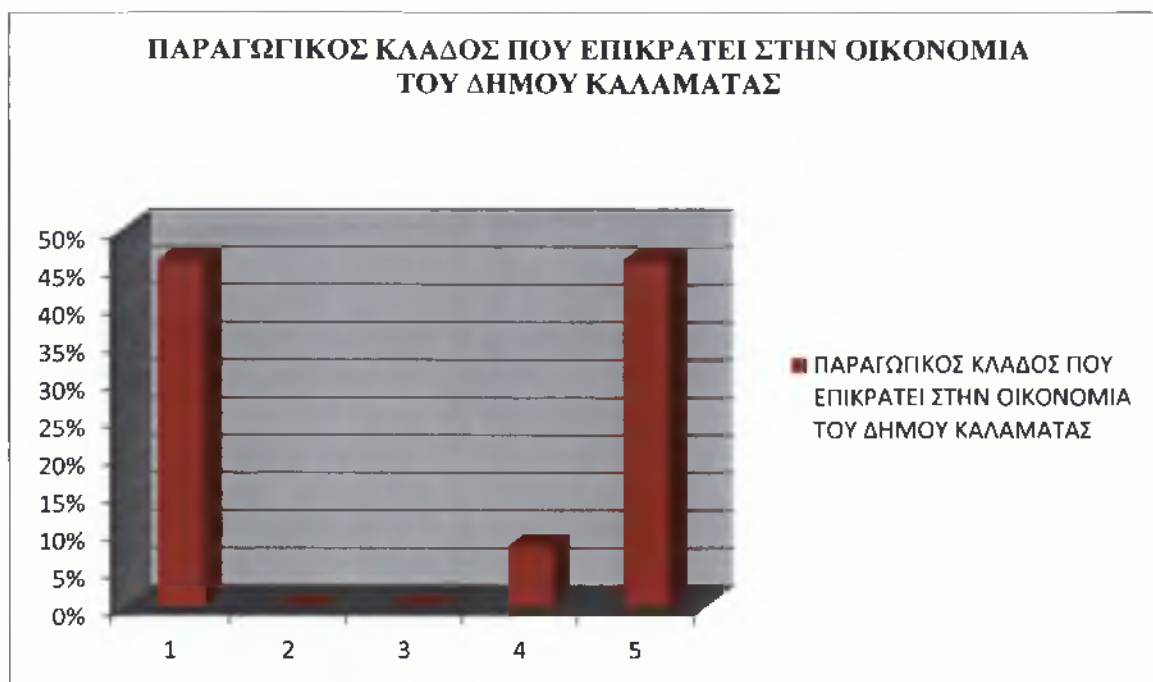

Γράφημα 9. Συγκριτικό πλεονέκτημα πόλης (1: Γεωγραφική θέση/ Κομβικό σημείο, 2: Φυσικό περιβάλλον, 3: Πολιτισμός, 4: Φιλοξενία, 5: Συνδυασμός βουνού θάλασσας, 6: Άλλο)

Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες θεωρούν ότι το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της Καλαμάτας είναι το γεγονός ότι συνδυάζει βουνό και θάλασσα σε ποσοστό 60%.

10. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΠΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ ΔΗΜΟΥ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ	46	46%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	0	0%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0	0%
ΕΜΠΟΡΙΟ	8	8%
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	46	46%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα 10. Παραγωγικός κλάδος που επικρατεί στην οικονομία του Δήμου (1: Αγροτικός κλάδος, 2: Βιομηχανία, 3: Υπηρεσίες, 4: Εμπόριο, 5: Τουριστικός Κλάδος)

Ο αγροτικός κλάδος και ο τουριστικός κλάδος σε ποσοστό 46% θεωρείται ότι επικρατεί σε παραγωγικότητα στον Δήμο Καλαμάτας.

11.ΤΑ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	20	20%
ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ	10	10%
ΔΩΡΕΑΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	7	7%
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΧΟΡΟΥ	18	18%
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	3	3%
ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ	42	42%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

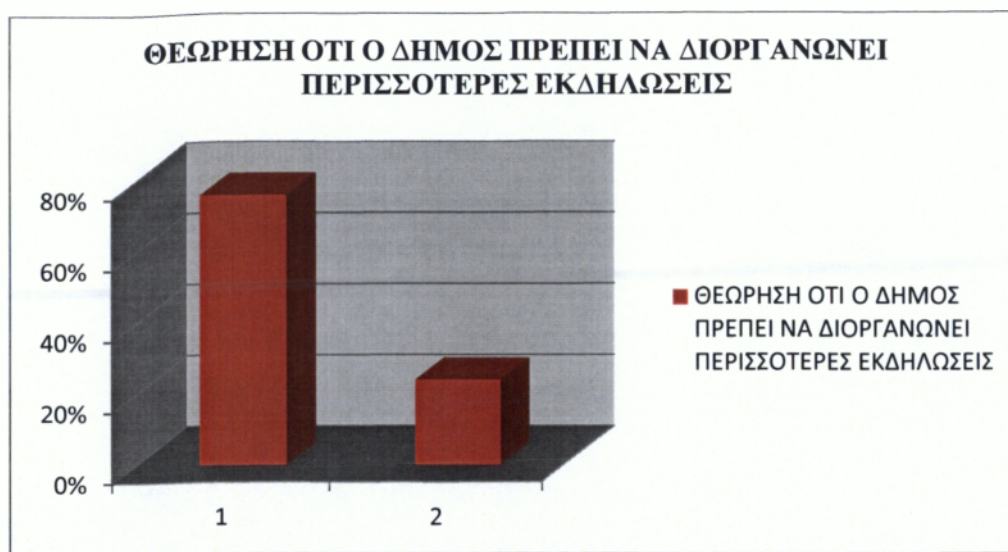

Γράφημα 11. Τα πιο δημοφιλή προϊόντα ψυχαγωγίας στο Δήμο Καλαμάτας (1: Θεατρικές εκδηλώσεις, 2: Συναυλίες, 3: Δωρεάν πολιτιστικές εκδηλώσεις, 4: Παραστάσεις χορού, 5: Αθλητικές εκδηλώσεις, 6: Πανηγύρια)

Φαίνεται ότι τα πανηγύρια χαίρουν την προτίμηση της πλειοψηφίας των ερωτηθέντων με ποσοστό 42% και ακολουθούν οι θεατρικές εκδηλώσεις με ποσοστό 20%.

12.ΘΕΩΡΗΣΗ ΟΤΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ .

ΠΡΕΠΕΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΝΑ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	76	76%
ΟΧΙ	24	24%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

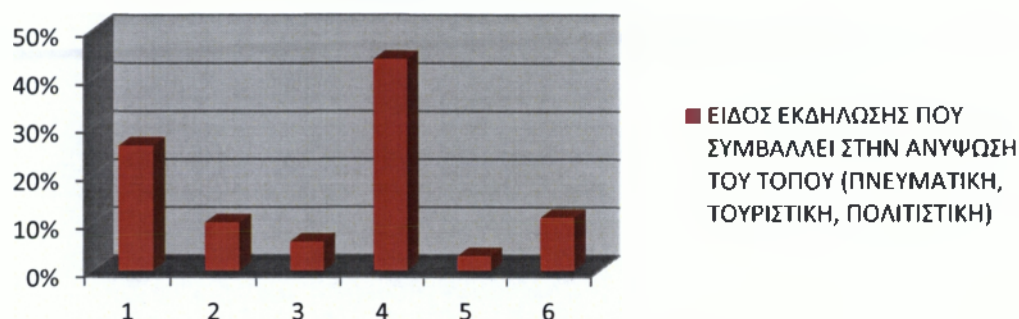
Γράφημα 12. Θεώρηση ότι ο Δήμος πρέπει να διοργανώνει περισσότερες εκδηλώσεις (1: Ναι, 2: Όχι)

Από την παρούσα μελέτη φαίνεται ότι ο αριθμός των εκδηλώσεων στο Δήμο Καλαμάτας δεν είναι επαρκής, καθώς οι περισσότεροι θεωρούν ότι πρέπει να μεριμνήσει για τη διοργάνωση και άλλων εκδηλώσεων σε ποσοστό 76%.

13.ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΣΤΗΝ ΑΝΥΨΩΣΗ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΜΗΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ.

ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΥΨΩΣΗ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΜΗΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	26	26%
ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ	10	10%
ΔΩΡΕΑΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	6	6%
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΧΟΡΟΥ	44	44%
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	3	3%
ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ	11	11%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

ΕΙΔΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΥΨΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ (ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ)

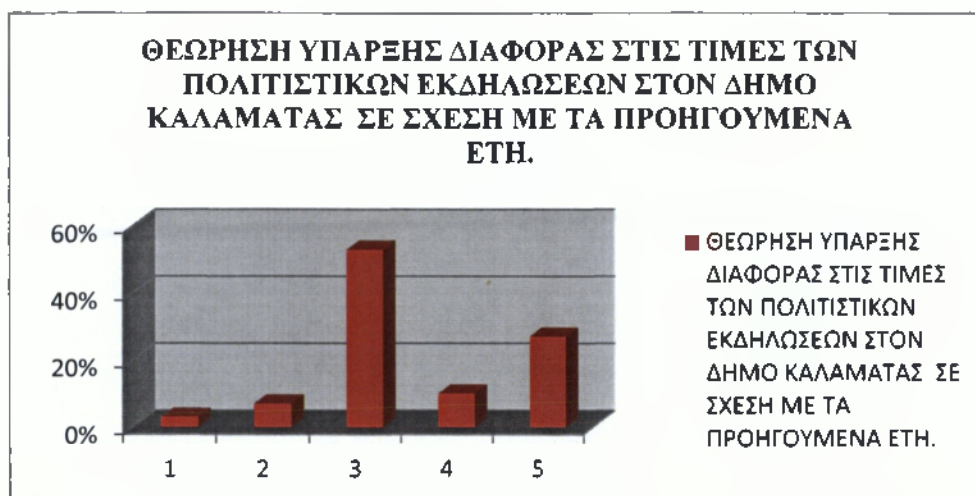

Γράφημα 13. Είδος εκδήλωσης που συμβάλλει περισσότερο στην ανύψωση της πνευματικής πολιτιστικής και τουριστικής στάθμης του τόπου (1: Θεατρικές, 2: Συναυλίες, 3: Δωρεάν πολιτιστικές εκδηλώσεις, 4: Παραστάσεις χορού, 5: Αθλητικές εκδηλώσεις, 6: Πανηγύρια)

Οι παραστάσεις χορού δείχνουν να κατέχουν την πρώτη θέση στην ανύψωση την πνευματικής πολιτιστικής και τουριστικής στάθμης του τόπου για τους δημότες της Καλαμάτας σε ποσοστό 44%.

14.ΘΕΩΡΗΣΗ ΥΠΑΡΕΞ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2012 ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΙΜΩΝ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ	3	3%
ΜΙΚΡΗ ΑΥΞΗΣΗ	7	7%
ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ	53	53%
ΜΙΚΡΗ ΜΕΙΩΣΗ	10	10%
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ	27	27%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα 14. Θεώρηση ύπαρξης διαφοράς στις τιμές των πολιτιστικών εκδηλώσεων στον Δήμο Καλαμάτας, την περίοδο 2012 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (1: Σημαντική αύξηση, 2: Μικρή αύξηση, 3: Σημαντική μείωση, 4: Μικρή μείωση, 5: Δεν υπάρχει διαφοροποίηση)

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στη μελέτη, θεωρεί πως υπάρχει μια μικρή μείωση στις τιμές των πολιτιστικών εκδηλώσεων σε ποσοστό 53% σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

15.ΥΠΑΡΞΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΛΥ ΑΚΡΙΒΗΣ ΩΣΤΕ ΝΑ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗΝ ΜΠΟΡΕΙΤΕ.

ΥΠΑΡΞΗ ΑΚΡΙΒΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΠΟΥ ΣΑΣ ΑΠΟΤΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΤΕ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	77	77%
ΟΧΙ	23	23%
ΣΥΝΟΛΟ	100	100%

Γράφημα 15. Ύπαρξη εκδήλωσης πολύ ακριβής ώστε να θέλετε να την παρακολουθήσετε και να μην μπορείτε (1: Ναι, 2: Όχι)

Αρκετοί είναι αυτοί που βρίσκουν εκδηλώσεις πολύ ακριβές ώστε να μην μπορούν να τις παρακολουθήσουν σε ποσοστό 77%.

6.4. Συμπεράσματα έρευνας.

Τα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του ατόμου, προσδιορίζουν τις επιλογές του σχετικά με τον τρόπο διάθεσης του ελεύθερου χρόνου του και τις δαπάνες που αυτό πραγματοποιεί με σκοπό τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία του.

Το σημερινό πρόβλημα της οικονομικής κρίσης σε σχέση με τα προηγούμενα έτη φαίνεται ξεκάθαρα στο υψηλό ποσοστό της ανεργίας που αγγίζει το 30% των ερωτηθέντων, με πλειοψηφία το γυναικείο φύλο.

Αξιοσημείωτο των συνεπειών της οικονομικής κρίσης είναι ότι το 77% των ερωτηθέντων, αν και ήθελε, δεν προέβη στην αγορά εισιτηρίου πολιτιστικής εκδήλωσης, παρόλο που θεωρεί μειωμένες τις τιμές σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Το 53% θεωρεί ότι υπάρχει σημαντική μείωση στις τιμές των εκδηλώσεων και το 27% ότι δεν υπάρχει διαφοροποίηση στις τιμές.

Η θεώρηση του Δήμου Καλαμάτας ως τουριστικού προορισμού (με ποσοστό 95%), συσχετίζεται σημαντικά με τη θεώρηση των ερωτηθέντων ότι ο Δήμος θα πρέπει να διοργανώνει περισσότερες εκδηλώσεις (με ποσοστό 76%), ακόμα και αν δαπανώνται χρήσιμοι πόροι για το Δήμο.

Το 60% των ερωτηθέντων θεωρεί ως συγκριτικό πλεονέκτημα της πόλης τον συνδυασμό βουνού και θάλασσας και πιστεύει πως ο παραγωγικός κλάδος που επικρατεί στην Καλαμάτα είναι ο αγροτικός καθώς και ο τουριστικός με ποσοστό 46%.

Σημαντικό στοιχείο της έρευνας αποτελεί το ότι δεν θεωρούν οι ερωτώμενοι ότι το συγκριτικό πλεονέκτημα της πόλης τους είναι ο πολιτισμός και η φιλοξενία και σε αυτό το επίπεδο εκτιμούν ότι ο τομέας των υπηρεσιών δεν αποτελεί τον κυρίαρχο παραγωγικό κλάδο στην οικονομία της.

Τα πιο δημοφιλή προϊόντα ψυχαγωγίας είναι τα πανηγύρια με ποσοστό 42%, ακολουθούν οι θεατρικές εκδηλώσεις με ποσοστό 20% και οι παραστάσεις χορού με ποσοστό 18%, οι οποίες θεωρούνται ότι συμβάλουν περισσότερο στην ανύψωση της πνευματικής πολιτιστικής και τουριστικής στάθμης του τόπου με ποσοστό 44%.

6.5. Προτάσεις έρευνας.

Ο Δήμος Καλαμάτας, έχει πλούσια πολιτιστική δραστηριότητα, εντούτοις, τα αποτελέσματα κατέδειξαν την ανάγκη ενίσχυσης και αλλαγής του πολιτιστικού προγράμματος του, με περισσότερες ενδιαφέροντες εκδηλώσεις, που θα εμπλουτίσουν και θα ανυψώσουν το επίπεδο και το ενδιαφέρον των κατοίκων της πόλης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας και λαμβάνοντας υπόψη ότι η σημερινή οικονομική κρίση, όπως υπολογίζεται, θα επιμηκυνθεί, είναι ξεκάθαρο ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες προσέλκυσης του κοινού, αναφορικά με τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου .

Πιο συγκεκριμένα, προτείνονται να διοργανωθούν πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι οποίες θα είναι περισσότερο προσιτές και οικονομικές στο κοινό του Δήμου. Επίσης, θα πρέπει να ενισχυθεί το μίγμα μάρκετινγκ των εκδηλώσεων, ώστε να γνωστοποιηθεί η πλούσια δραστηριότητα της πόλης και εκτός του Νομού, προκειμένου να προσελκύσει τουρίστες οι οποίοι θα αποφέρουν σημαντικά έσοδα στο ταμείο του Δήμου. Αυτή η πρόταση ενισχύεται και από το γεγονός του ότι το 46% των ερωτώμενων εκτιμούν ότι ο τουριστικός τομέας είναι ο κύριος παραγωγικός κλάδος της Καλαμάτας.

Από την πλευρά του πολιτιστικού τμήματος του Δήμου Καλαμάτας άλλες πιθανές λύσεις προκειμένου να επιτευχθεί η αλλαγή της ψυχολογίας του κοινού, είναι η υλοποίηση ενός δραστικού και επιθετικού μάρκετινγκ, προκειμένου να αυξηθεί η προτίμηση του κοινού για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, να προσελκύσει νέα κοινά με νέες εκδηλώσεις και να εμπλουτίσει το πρόγραμμα του περισσότερο με θεατρικές εκδηλώσεις, συναυλίες και πανηγύρια, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας με προσιτές τιμές.

Τέλος, στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης, σημαντικό στοιχείο προσέλκυσης του κοινού θα αποτελέσουν εκπτώσεις, χαμηλές τιμές για συνταξιούχους και νεαρές ηλικίες, καθώς και προωθητικά πακέτα προσφορών για γκρουπ τουριστών.

Οι προαναφερόμενες προτάσεις, σε συνδυασμό με ένα σωστά διαμορφωμένο μίγμα μάρκετινγκ εκδηλώσεων, θα δημιουργήσει ένα επιτυχημένο πολιτιστικό προϊόν για το Δήμο Καλαμάτας, το οποίο θα προσδώσει κύρος, φήμη και καινοτομία, που θα ενισχύσουν τη πόλη οικονομικά, κοινωνικά και τουριστικά.

ΜΕΡΟΣ Α

Συμπερασματικά Σχόλια

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα- Προτάσεις.

7.1. Συμπεράσματα.

Η Καλαμάτα είναι γνωστή για την μακροχρόνια παράδοσή της, σε θέματα πολιτισμού. Προσφέρει στον επισκέπτη ένα μεγάλο φάσμα, τόσο από δραστηριότητες, όσο και από μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και αποτελεί ένα μοναδικό συνταίριασμα αρχαίων, φραγκικών, βυζαντινών και άλλων σύγχρονων επιδράσεων.

Οι προοπτικές ανάπτυξης της πόλης είναι απεριόριστες, αλλά και οι ανάγκες της σε πολιτιστικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά θέματα τεράστιες.

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας και την προσπάθεια που έκανα για την εξεύρεση των στοιχείων αυτών, κατέληξα στα εξής συμπεράσματα:

- Στο Δήμο Καλαμάτας παρατηρείται μια σημαντική αύξηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που οφείλεται στο γεγονός ότι ο ίδιος ο Δήμος έχει καταφέρει να ευαισθητοποιήσει τους δημότες με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας πιο άμεσης επαφής και συμμετοχής με τη μορφή χορηγιών.
- Οι πολιτιστικές υποδομές του Δήμου Καλαμάτας, πρέπει να έχουν τις κατάλληλες κτιριακές εγκαταστάσεις ώστε να προσελκύουν τους δημότες.
- Όσον αφορά τις καθιερωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις πιστεύω ότι πρέπει να υπάρξει καλύτερη χρηματοδότηση ώστε να μπορέσουν να αποδίδουν μεγαλύτερη ικανοποίηση και ευχαρίστηση στους δημότες.
- Το θέμα των ελλειπών επιχορηγήσεων από την Κεντρική Κυβέρνηση, δημιουργεί προβλήματα στην ανάπτυξη της πολιτιστικής πολιτικής.
- Όσον αφορά τις πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου πρέπει να αυξηθούν για την καλύτερη προσέλκυση του κοινού.

- Ο Δήμος Καλαμάτας θα πρέπει να κάνει πιο εντατική προβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων και των πολιτιστικών υποδομών στο εξωτερικό μέσω του διαδικτύου για ανταλλαγή πληροφοριών και πολιτιστικών ιδεών.
- Η χρηματοδότηση στον τομέα της πολιτιστικής ανάπτυξης εξακολουθεί να παραμένει χαμηλή.
- Η έλλειψη των κατάλληλων εκπαιδευμένων στελεχών και η έλλειψη συγκεκριμένων ειδικοτήτων, πιστεύω ότι είναι ένας ακόμη ανασταλτικός παράγοντας.

7.2. Προτάσεις.

Πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε να :

- Ασκείται πολιτιστική πολιτική με συντονισμένες ενέργειες μεταξύ των κεντρικών και τοπικών φορέων πολιτιστικής διοίκησης ώστε ανάμεσα στους δύο φορείς να υπάρξει επικοινωνία και συντονισμός δραστηριοτήτων.
- Υπάρξει εντατικότερη προβολή της πολιτιστικής μας παρουσίας στο εξωτερικό, με την ενεργή συμμετοχή της πόλης σε διεθνείς οργανώσεις φεστιβάλ και εκθέσεις πολιτιστικού περιεχομένου, ώστε να αναπτυχθούν σχέσεις μεταξύ των χωρών, με στόχο την πολιτιστική ανταλλαγή και τη διασύνδεση μας με τους εξωτερικούς φορείς.
- Πραγματοποιούνται σεμινάρια, συνεδριάσεις και διαλέξεις για την επιμόρφωση των υφιστάμενων στελεχών της πολιτιστικής υπηρεσίας.
- Προσφέρονται ευκαιρίες απόλαυσης των πολιτιστικών αγαθών προς το κοινό ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή και η ενεργή προσπάθεια του, να συμβάλει μ' αυτό τον τρόπο στην πολιτιστική ανάπτυξη.
- Πραγματοποιηθούν ενέργειες για να συγκεντρωθούν δραστηριότητες σε κοινές υπηρεσίες, οι οποίες θα χειρίζονται όλο το φάσμα του πολιτιστικού τομέα, ώστε να επιτευχθεί καλύτερη απόδοση και έλεγχος στην εκτέλεση των έργων.
- Διανεμηθούν τα κονδύλια σε έργα με μεγαλύτερη αναγκαιότητα και όχι σε έργα και ενέργειες που η χρησιμότητά τους είναι μικρότερη άλλων.

- Αύξηση κονδυλίων που διατίθενται από το Κράτος στον Δήμο, στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Εξεύρεση και άλλων οικονομικών χορηγιών με τη μορφή της συνδιοργάνωσης.
- Αναδιοργανωθούν και στελεχωθούν οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες, ως επίσης να αναλάβουν περισσότερες αποφασιστικές αρμοδιότητες.
- Στηρίζουν και ενισχύσουν οι αρμόδιοι φορείς, την καλλιτεχνική και την πνευματική δημιουργία.
- Δημιουργηθούν συνθήκες ασφάλειας και ελευθερίες για το δημιουργό και τον καλλιτέχνη.
- Να γίνεται ορθολογική κατανομή του υπάρχοντος δυναμικού, σωστή εκπαίδευση και μετεκπαίδευση του προσωπικού, πρόσληψη ειδικών συνεργατών και πρόσληψη ειδικών συμβούλων.
- Να γίνει προσπάθεια περαιτέρω αξιοποίησης των πρωτοκόλλων αδελφοποίησης με τους διάφορους Δήμους του εξωτερικού, γιατί μέσα από αυτή την αδελφοποίηση δημιουργούνται εκδηλώσεις και αποκτώνται γνώσεις και πληροφορίες για τη λειτουργία των άλλων Δήμων, ώστε κάποιες από αυτές αν τις θεωρήσει θετικές για την πόλη, να προσπαθήσει να τις υλοποιήσει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερωτηματολόγιο στα πλαίσια έρευνας για πτυχιακή εργασία με θέμα «Ανάπτυξη και διαχείριση πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου Καλαμάτας». Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα αποτελέσματα του θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας.

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που θα αφιερώσετε!!!

Α ΜΕΡΟΣ : Δημογραφικά στοιχεία

1. Ποιά είναι η ηλικία σας ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΗΛΙΚΙΑ	
20-30	
31-40	
41-50	
51-60	
61+(ΑΝΩ)	

2. Ποιό είναι το φύλο σας ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΑΝΤΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ

3. Ποιό είναι το μορφωτικό σας επίπεδο ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΛΥΚΕΙΟ	ΙΕΚ	ΑΕΙ/ΤΕΙ	MSC/Phd

4. Ποιό είναι το επάγγελμά σας ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΑΝΕΡΓΟΣ	ΦΟΙΤΗΤΗΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

5. Ποιά είναι η οικογενειακή σας κατάσταση ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΑΓΑΜΟΣ	
ΕΓΓΑΜΟΣ	
ΔΙΑΖΕΥΜΕΝΟΣ	
ΧΗΡΟΣ	
ΣΕ ΔΙΑΣΤΑΣΗ	

6. Έχετε παιδιά ; (σημειώστε με χ την επιλογή σας)

ΝΑΙ	ΟΧΙ

7. Ποιός είναι ο αριθμός των παιδιών σας που είναι εξαρτώμενα μέλη στην οικογένεια σας ;

Β ΜΕΡΟΣ : Δήμος Καλαμάτας και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

8. Κατά τη γνώμη σας η πόλη σας είναι τουριστική περιοχή ;

ΝΑΙ	ΟΧΙ

9. Ποιο θεωρείτε ότι είναι το συγκριτικό πλεονέκτημα της πόλης σας ;
(παρακαλώ σημειώστε μια μόνο επιλογή)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ/ΚΟΜΒΙΚΟ ΣΗΜΕΙΟ
ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ
Ο ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΣ ΒΟΥΝΟΥ-ΘΑΛΑΣΣΑΣ
ΆΛΛΟ (προσδιορίστε)

10. Ποιός παραγωγικός κλάδος πιστεύετε ότι επικρατεί στην οικονομία του Δήμου σας ; (παρακαλώ σημειώστε μια μόνο επιλογή)

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΟ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

11. Ποιά είναι τα πιο δημοφιλή για εσάς προϊόντα ψυχαγωγίας στο Δήμο Καλαμάτας;

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΧΟΡΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

12. Πιστεύετε ότι ο Δήμος θα πρέπει να διοργανώνει περισσότερες εκδηλώσεις ;

ΝΑΙ ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΣΕΛΚΥΕΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟ
ΟΧΙ ΓΙΑΤΙ ΔΑΠΑΝΩΝΤΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΠΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ

13. Ποια εκδήλωση πιστεύετε ότι συμβάλει περισσότερο στην ανύψωση της πνευματικής πολιτιστικής και τουριστικής στάθμης του τόπου ; (παρακαλώ σημειώστε μια μόνο απάντηση)

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΧΟΡΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

14. Πιστεύετε ότι υπάρχει διαφορά στις τιμές των πολιτιστικών εκδηλώσεων στο Δήμο σας, την περίοδο 2012 ,σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια ;

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΙΜΩΝ
ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΚΡΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΙΜΩΝ
ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΙΜΩΝ
ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΚΡΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΙΜΩΝ
ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ

15. Θεωρείτε κάποια εκδήλωση τόσο ακριβή ώστε να θέλετε να την παρακολουθήσετε και να μην μπορείτε ; (παρακαλώ σημειώστε μια μόνο απάντηση)

ΝΑΙ	ΟΧΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

2012:

(<http://www.pelopsnews.gr/news.php?id=3399>)

- Πρόγραμμα Ιουλίου:

5, 6 & 7 Ιουλίου Ιστορικό Κέντρο 21:30 : Φεστιβάλ Μηδέν

5 Ιουλίου Αρφαρά, Κεντρική Πλατεία 21:00 : Σχολές ΦΑΡΙΣ (εικαστικό σχολείο, λαϊκή & παραδοσιακή ορχήστρα)

6 Ιουλίου Θουρία 21:00 : Έκθεση Κεραμικών & Συναυλία Φιλαρμονική

6 – 10 Ιουλίου Δημοτικό Ωδείο : Σεμινάριο λυρικού τραγουδιού

11 Ιουλίου Αγ. Τριάδα, Πλατεία Τσώλη 21:00 : Συναυλία Φιλαρμονικής

12 - 19 Ιουλίου : 18ο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού

15 Ιουλίου Αρφαρά 21:00 : «Όρνιθες του Αριστοφάνη» από το Μεσσηνιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο

17 Ιουλίου Άρις 21:00 : Συναυλία Φιλαρμονικής

19 Ιουλίου Προκυμαία 21:00 : Συναυλία Φιλαρμονικής

21-28 Ιουλίου χωριά Ταυγέτου : Μουσική Σύναξη Ταυγέτου

24 Ιουλίου Πάρκο Σιδηροδρόμων 21:00 : Βραβείο κοινωνικού & πολιτικού

δοκιμίου & υποτροφίες Καπετάν Βασίλη Κωνσταντακόπουλου εις μνήμην Παναγιώτη Φωτέα

25 Ιουλίου Αγ. Παρασκευή 21:00 : Συναυλία Φιλαρμονικής

27 Ιουλίου Άγιος Φλώρος 21:00 : Συναυλία Φιλαρμονικής

30 Ιουλίου Πάρκο Σιδηροδρόμων 21:00 : Νότες στο Πάρκο

31 Ιουλίου Αμφιθέατρο Κάστρου 21:30 : Η μουσικοχουμοριστική παράσταση του καλοκαιριού... Λαυρέντης Μαχαιρίτσας, Μίλτος Πασχαλίδης, Δημήτρης Σταρόβας

- **Πρόγραμμα Αυγούστου:**

1 Αυγούστου Πάρκο Αλμυρού 21.30 : Βραδιά Rock κάτω από το φεγγάρι

24 Αυγούστου Αμφιθέατρο Κάστρου 21:00 : The Galata Music Project - Η ελληνική παράδοση συναντά την Πολιτική δημιουργία

25 Αυγούστου Αμφιθέατρο Κάστρου 21:00 : «Βάτραχοι» του Αριστοφάνη (Σύλλογος αποφοίτων Μ.Σ.Κ. Μαρία Κάλλας)

26 Αυγούστου Αμφιθέατρο Κάστρου 21:00 : Συναυλία (Σύλλογος αποφοίτων Μ.Σ.Κ. Μαρία Κάλλας)

27 Αυγούστου Αμφιθέατρο Κάστρου 21:00 : Μουσική Εκδήλωση για την ενίσχυση του Δημοτικού Παντοπωλείου

- **Τοπικές εορτές Ιούλιος- Αύγουστος:**

7 Ιουλίου Σπερχογεία 21:00 : Μουσικοχορευτική Βραδιά

7 Ιουλίου Ανεμόμυλος 22:00 : Πανηγύρι

14 Ιουλίου Μικρομάνη 22:00 : Η γιορτή της αγκινάρας

17 Ιουλίου Αιθαία 22:00 : Πανηγύρι

20 Ιουλίου Μικρή Μαντίνα 21:00 - Γιορτή Λαδιού & προβολής τοπικών προϊόντων

21 Ιουλίου Άγριλος 22:00 : Πανηγύρι

25 Ιουλίου Βρομόβρυση 22:00 : Πανηγύρι

26 Ιουλίου Αλώνια 22:00 : Πανηγύρι

28 Ιουλίου Νέδουσα 22:00 : Πανηγύρι

5 Αυγούστου Άρις 22:00 : Η γιορτή του αγρότη

6 Αυγούστου Άμμος 22:00 : Μουσική Βραδιά

11 Αυγούστου Πήδημα, Πάρκο Πηδήματος 22:00 : Μουσική Βραδιά

15 Αυγούστου Πλατό, Ιπποδρόμιο : Ιπποδρομίες

18 Αυγούστου Αλαγονία 21:00 : Γιορτή Πατάτας

23 Αυγούστου Καρβέλι 21:00 : Πανηγύρι

25 Αυγούστου Λαδάς 21:00 : Γιορτή κρασιού

28 Αυγούστου Πελεκητό 21:00 : Πανηγύρι

• **Παιδικό θέαμα Ιούλιος- Αύγουστος:**

14 Ιουλίου Βελανιδιά 21:00 : Μουσικά Παραμύθια

18 Ιουλίου Αλαγονία 21:00 : «Η Μηλιά» από την Πειραματική Σκηνή Καλαμάτας

26 Ιουλίου Ασπροπουλιά 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

27 Ιουλίου Ασπρόχωμα, Δημοτικό Σχολείο 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

28 Ιουλίου Βέργα 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

28 Ιουλίου Πολιανή 21:00 : Μουσικά Παραμύθια

29 Ιουλίου Πηγές 21.00 : Μουσικά Παραμύθια

1 Αυγούστου Λέικα 21:00 : «Η Μηλιά» από την Πειραματική Σκηνή Καλαμάτας

3 Αυγούστου Καλάμι, Δημοτικό Σχολείο 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

4 Αυγούστου Άμφεια 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

5 Αυγούστου Σταματινού 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

10 Αυγούστου Άνθεια 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

11 Αυγούστου Αρτεμισία 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

12 Αυγούστου Αγ. Σίδηρης 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

17 Αυγούστου Γιαννιτσάνικα 21:00 : Μουσικά Παραμύθια

18 Αυγούστου Ράχη, Αγ. Κωνσταντίνος 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

19 Αυγούστου Αγ. Τριάδα 21:00 : Παράσταση Καραγκιόζη

19 Αυγούστου Ελαιοχώρι 21:00 : Μουσικά Παραμύθια

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.

- Μουσεία και πινακοθήκες:

- Το αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας.

Μπενάκη και Αγίου Ιωάννου (Ιστορικό Κέντρο), Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-83485

Φαξ: 27210-26209

Email: lhएका@culture.gr

www.archmusmes.gr

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Καθημερινά : 08:30- 20.00.

Επίσημες Αργίες: 1^η Ιανουαρίου, 25-26 Δεκεμβρίου, 25^η Μαρτίου, Κυριακή του Πάσχα, 1^η Μαΐου.

Τιμή εισόδου μουσείου: 3 € ολόκληρο (2€ μειωμένο).

Ξενάγηση ατομική/ ομαδική: Κατόπιν συνεννόησης με ξεναγούς.

Κόστος ξενάγησης: Κατόπιν συνεννόησης με ξεναγούς.

- Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας.

Αγίου Ιωάννου και Κυριάκου 12, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-28449

Φαξ: 27210-28774

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Δευτέρα: κλειστό.

Τρίτη- Σάββατο: 09:00- 13:00.

Κυριακή: 10:00- 13:00.

Αργίες: αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Τιμή εισόδου: 2 €.

Φοιτητές/Μαθητές: είσοδος δωρεάν.

Συνταξιούχοι (65 ετών και άνω): μειωμένη είσοδος.

Ξεναγηση ατομική/ ομαδική: όχι.

- **Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας.**

Μητροπολίτου Μελετίου 10, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ./Φαξ: 27210-21219.

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Δευτέρα: κλειστό.

Τρίτη- Σάββατο: 09:00- 14:00.

Τετάρτη: 18:00- 20:00.

Κυριακή: 11:00-14:00.

Επίσημες Αργίες: 1^η Ιανουαρίου, 25- 26 Δεκεμβρίου, 25^η Μαρτίου, Κυριακή του Πάσχα, 1^η Μαΐου.

Είσοδος: ελεύθερη.

Ξεναγηση ατομική/ ομαδική: ναι, από τα στελέχη του Μουσείου.

Κοστος Ξεναγησης: δωρεάν.

- **Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α.ΤΑΣΣΟΣ».**

Παπάζογλου 5 Ιστορικό Κέντρο, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-88991.

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Δευτέρα: κλειστό.

Τρίτη- Πέμπτη: 17:00- 21:00.

Τετάρτη- Παρασκευή- Σάββατο: 09:00- 14:00.

Επίσημες Αργίες: 1^η Ιανουαρίου, 25- 26 Δεκεμβρίου, 25^η Μαρτίου, Κυριακή του Πάσχα, 1^η Μαΐου.

Τιμή εισόδου: αποφασίζεται για κάθε έκθεση από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ξενάγηση ατομική/ ομαδική: ναι, κατόπιν συνεννόησης.

Κόστος ξενάγησης: δωρεάν.

- **Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης.**

Αριστομένους 33 (Πνευματικό Κέντρο), Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-22607.

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Δευτέρα- Παρασκευή: 18:00- 20:00.

Είσοδος: ελεύθερη.

• **Βιβλιοθήκες:**

- **Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας.**

Αριστομένους 33(5^{ος} όροφος) Πνευματικό Κέντρο, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-22607.

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Θερινή περίοδος:

Δευτέρα- Τρίτη- Πέμπτη: 08:30-13:10 και 17:30-20:30.

Χειμερινή περίοδος:

Δευτέρα- Παρασκευή: 09:00- 13:00 και 16:00-20:00.

Είσοδος: ελεύθερη.

- **Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας.**

Αριστομένους 33(Πνευματικό Κέντρο), Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-22607.

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Καθημερινά, εκτός Σαββάτου και Κυριακής: 08:30- 13:30 και 17:00-20:00.

• **Θέατρα:**

- **Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας.**

Μαντίκλου 17, Καλαμάτα τ.κ.24100

Τηλ.: 27210-28500

Φαξ: 27210-27976

Email: dhpethek@otenet.gr

• **Ωδεία/ Σχολές χορού, μουσικής:**

- **Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας.**

Βιλλεαρδουίνου Πλατεία Υπαπαντής, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-21881

Φαξ: 27210-81885

Email: dimodkal@otenet.gr

- **Δημοτική σχολή γορού.**

Παν. Καίσαρη 6, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-83086

- **Δημοτικό Πνευματικό κέντρο «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή».**

ΧΩΡΟΙ

1ος όροφος: χώρος εκθέσεων (σε δύο επίπεδα)

2ος όροφος: θέατρο, Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων

3ος όροφος: εξώστης θεάτρου

4ος όροφος: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη, Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης, Ελληνικό Κέντρο θαλασσιών Ερευνών

5ος όροφος: Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Αριστομένους 33, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27210-94819

Email: pnekekal@yahoo.gr

- **Κέντρο Νέων.**

Πλατεία Όθωνος 10, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ.: 27211-10740

Ώρες και ημέρες λειτουργίας:

Δευτέρα- Παρασκευή: 17:00-22:00.

- Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας.

Θουκυδίδου 2, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ. Επικοινωνίας: 27210-62299, 27210-96062

Φαξ: 27210-86147

Email: mail@kpe-kal.mes.sch.gr

- «ΦΑΡΙΣ»- Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας.

Φαρών και Ασίνης 11, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ. Επικοινωνίας: 27210-96611, 27210-95612, 27210-95613.

- Μορφωτικός σύλλογος Μεσσηνίας.

Υπαπαντής 25, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Τηλ. Επικοινωνίας: 27210-25505

- Πολιτιστικός Οργανισμός «Οι Δρόμοι της Ελιάς».

Αριστομένους 91, Καλαμάτα τ.κ. 24100

Email: info@olivetreeroute.gr

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη Βιβλιογραφία:

- **Cuche Denys** (2001), «Η έννοια της κουλτούρας στις κοινωνικές επιστήμες», Αθήνα.
- **Ρόζενταλ Μ.** (1976), «Φιλοσοφικό Λεξικό Γνώσης», Αθήνα.
- **Fabrizio C.** (1981), «Cultural Development : Some Regional Experience», Paris, Unesco.

Ελληνική Βιβλιογραφία:

- **Ευγ. Μπιτσάνη** (2004), «Πολιτιστική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη. Σχεδιασμός Πολιτιστικής Πολιτικής & Πολιτιστικού Προϊόντος», εκδ. Διόνικος.
- **Ευγ.Μπιτσάνη** (2002), «Πολιτισμός και Τοπική Κοινωνία: Η Τοπική Πολιτιστική Ανάπτυξη στην Ελλάδα και ο ρόλος της Τ.Α».
- **Γ. Μπαμπινιώτης** (2006), «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας» Β' Έκδοση Γ' Ανατύπωση, Κέντρο Λεξικολογίας Αθήνα.
- **Τσαούσης Γ. Δ.** (1983), «Προβλήματα Ιστορίας & Ιστορικής Μεθοδολογίας», Θεμέλιο, Αθήνα.
- **Ντ. Κόνσολα** (1998), «Θέματα Πολιτιστικής Πολιτικής».

- **Ντ. Κόνσολα** (1995), «Η Διεθνή προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς».
- **Κόνσολα Ντ.** (1982), «Διεθνής παρουσία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής κληρονομιάς», εκδ.Παπαζήση, Αθήνα.
- **Κόνσολα Ν.** (1990), «Πολιτιστική Δραστηριότητα & Κρατική Πολιτική στην Ελλάδα. Η Περιφερειακή Διάσταση», Αθήνα, Εκδ. Παπαζήση.
- **Σκια Χ.** (1998), «Διδακτορική διατριβή με τίτλο Ανάλυση της Διαδικασίας της Πολιτιστικής Ανάπτυξης σε Τοπικό Επίπεδο.», Καλαμάτα.
- **Αννα Χαρίτου** (1992), «Η Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Ανάπτυξη, στο: Τοπική Αυτοδιοίκηση- Ανάπτυξη», τευχ.2.
- **Πιέρρος Φ- Μιχαλοπούλου- Δωρή Π.- Τσαγκάρη Ε.** (1993), «Προγράμματα και Πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», εκδ. Παπαζήση.
- **Κλάδος Γ.** (1994), «Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το χθες και η πορεία στο αύριο» ,στο Ραζή Ζ.,Μπαχάρας Γ. (επιμ.), «Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία».
- **Λιοναράκης Ν.** (1994),στο Ραζή Ζ., Μπαχάρας Γ.(επιμ.), «Πολιτισμός & Τοπική Δημοκρατία».
- **Παπαγιάννης Π.** (1987), «Ο Δημόσιος Τομέας & οι Δημοτικές Επιχειρήσεις».
- **Μπένος Στ.** (1994), «Όταν η πραγματικότητα ξεπερνά το όνειρο. Το παράδειγμα της ΔΕΠΑΚ.», στο Ραζή Ζ., Μπαχάρας Γ.(επιμ.), «Πολιτισμός & Τοπική Δημοκρατία.» ,Αθήνα ΕΕΤΑΑ
- **ΚΕΠΕ**, Ο Πολιτισμός ως Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας, Αθήνα, 2000.

- ΚΕΠΕ, Εκθέσεις για το Πρόγραμμα 1988-1992, Πολιτιστική Ανάπτυξη, Αθήνα, 1992.

Πηγές από το Διαδίκτυο:

- <http://www.yppo.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού ».
- <http://www.kalamata.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας ».
- <http://www.messinia-guide.gr/>, « Ο πλήρης ταξιδιωτικός οδηγός της Μεσσηνίας ».
- <http://kalamata.in/kalamata-guide.html>, « Ο οδηγός της Καλαμάτας ».
- <http://www.web-greece.gr/>, « Web Greece ».
- <http://el.wikipedia.org>, «Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια».
- <http://www.archmusmes.gr>, «Επίσημη Ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Μουσείου Μεσσηνίας»
- <http://culture.kalamata.gr>, «Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Καλαμάτας για τον πολιτισμο».
- <http://www.ose.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας ».
- <http://www.libver.gr:4580/>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας ».
- <http://www.kalamatadancefestival.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Dance Festival Καλαμάτας ».
- <http://www.pandafun.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Panda Fun Επιλογή Πόλης ».
- <http://www.kpe-kalamatas.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας ».

- <http://www.lykelkal.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Λυκείου Ελληνίδων Καλαμάτας ».
- <http://www.morfotikosmess.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Μορφωτικού Συλλόγου Μεσσηνίας ».
- <http://www.olivetreeroute.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Πολιτιστικού Οργανισμού "Οι Δρόμοι της Ελιάς" ».
- <http://www.flkalamatas.com>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Φωτογραφικής Λέσχης Καλαμάτας ».
- <http://www.kalamatajazz.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Φεστιβάλ Τζαζ Μουσικής Καλαμάτας ».
- <http://www.kalamatamall.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Kalamata mall ».
- <http://www.pelopsnews.gr>, « Επίσημη Ιστοσελίδα Νέα της Πελοποννήσου ».
- www.statistics.gr, « Επίσημη Ιστοσελίδα Ελληνικής Στατιστικής Αρχής ».